

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2016 ROKU
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Spis treści

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	4
1. Wstęp	4
2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU	5
3. Kursy wymiany złotego w stosunku do euro	5
4. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości w roku obrotowym	5
5. Zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego	5
6. Korekty błędów lat ubiegłych	6
7. Znaczące zdarzenia, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym	6
8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych ujęte w sprawozdaniu finansowym okresu sprawozdawczego	8
9. Znaczące zdarzenia dotyczące okresu sprawozdawczego mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego	8
10. Organy zarządzające i nadzorujące PZU	9
11. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	11
12. Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości	11
13. Wskazanie, objaśnienie i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF	26
Bilans i pozycje pozabilansowe	29
Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych	32
Ogólny rachunek zysków i strat	33
Zestawienie zmian kapitału własnym	35
Rachunek przepływów pieniężnych	37
Techniczne rachunki ubezpieczeń – działalność bezpośrednia	39
Techniczne rachunki ubezpieczeń – reasekuracja czynna	58
Opinia aktuarusza	68
Dodatkowe informacje i objaśnienia	69
1. Wartości niematerialne i prawne	69
2. Lokaty	72
3. Należności	112
4. Inne składniki aktywów	117
5. Rozliczenia międzyokresowe	120
6. Zmiany odpisów aktualizujących	122
7. Kapitały własne	124
8. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	127
9. Oszacowane regresy, odzyski i dotacje	131
10. Pozostałe rezerwy	131
11. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	135
12. Rozliczenia międzyokresowe	141

13. Wypłacalność zakładu ubezpieczeń	141
14. Pozycje pozabilansowe	142
15. Składki w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	144
16. Składki zarobione brutto.....	145
17. Rozliczenia z tytułu reasekuracji.....	146
18. Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto.....	146
19. Dane uzupełniające do technicznego rachunku ubezpieczeń	148
20. Informacje o przebiegu procesów likwidacji szkód.....	151
21. Koszty działalności ubezpieczeniowej	151
22. Pozostałe przychody operacyjne	153
23. Pozostałe koszty operacyjne	153
24. Przychody i koszty odsetkowe.....	154
25. Podatek dochodowy	155
26. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	157
27. Informacja dodatkowa do rachunku przepływów pieniężnych	157
28. Pozostałe informacje i objaśnienia.....	158
29. Sprawy sporne.....	159
30. Zatrudnienie	162
31. Umowy o badanie oraz przegląd sprawozdań finansowych.....	162
32. Transakcje z podmiotami powiązаныmi.....	163

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

1. Wstęp

Podstawowe dane o Spółce

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna („PZU”, „Spółka”) posiada siedzibę w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Polskiej Klasyfikacji Działalności są pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (PKD 65.12), a według Europejskiej Klasyfikacji Działalności - ubezpieczenia rzeczowe (EKD 6603).

PZU jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej („Grupa PZU”) i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Okres objęty jednostkowym sprawozdaniem finansowym

Jednostkowe sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

Format jednostkowego sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe za 2016 rok zawiera dane finansowe zaprezentowane w układzie określonym w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 października 2005 roku w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 300 z późn. zm., „rozporządzenie o sprawozdaniach finansowych w prospekcie”).

Założenie kontynuacji działalności

Jednostkowe sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

Na dzień podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Jednostka prezentacyjna

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym, o ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty wykazane są w tysiącach złotych.

Działalność zaniechana

W 2016 roku ani w 2015 roku PZU nie zaniechał prowadzenia jakiegokolwiek rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność PZU nie podlega znacznej sezonowości lub cykliczności.

2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU

Dane z bilansu	31 grudnia 2016 tys. zł	31 grudnia 2015 tys. zł	31 grudnia 2016 tys. EUR	31 grudnia 2015 tys. EUR
Aktywa	37 418 630	36 358 361	8 458 099	8 531 822
Kapitał podstawowy	86 352	86 352	19 519	20 263
Kapitał własny, razem	12 219 012	12 378 733	2 761 983	2 904 783
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na akcję zwykłą (w zł/ EUR)	14,15	14,34	3,20	3,37

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ogólnego rachunku zysków i strat	31 grudnia 2016 tys. zł	31 grudnia 2015 tys. zł	31 grudnia 2016 tys. EUR	31 grudnia 2015 tys. EUR
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	10 682 014	8 858 036	2 441 213	2 116 717
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	536 523	636 334	122 614	152 058
Wynik netto na działalności inwestycyjnej ¹⁾	1 897 566	2 023 981	433 660	483 651
Zysk (strata) netto	1 592 951	2 248 522	364 045	537 307
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ EUR)	1,84	2,60	0,42	0,62

¹⁾ Uwzględniono pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”.

Dane ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	1 stycznia – 31 grudnia 2016 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2015 tys. zł	1 stycznia – 31 grudnia 2016 tys. EUR	1 stycznia – 31 grudnia 2015 tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	722 484	379 760	165 113	90 747
Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej	2 171 920	2 259 509	496 359	539 932
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1 844 350)	(2 627 138)	(421 498)	(627 781)
Przepływy pieniężne netto, razem	1 050 054	12 131	239 974	2 899

3. Kursy wymiany złotego w stosunku do euro

W sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe (także w celu prezentacji wybranych danych finansowych):

EUR / PLN	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Kurs średni	4,3757	4,1848	4,4240	4,2615
Kurs najwyższy w okresie	4,5035	4,3580	n.d.	n.d.
Kurs najniższy w okresie	4,2355	3,9822	n.d.	n.d.

Kursy te są:

- dla pozycji bilansu – kursami średnimi NBP na dzień bilansowy;
- dla pozycji rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kursami wyliczonymi jako średnia arytmetyczna z kursów NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego z miesięcy danego okresu.

4. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości w roku obrotowym

W 2016 roku nie dokonano zmian zasad (polityki) rachunkowości.

5. Zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego

W 2016 roku dokonano następujących zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego:

- w celu zapewnienia bardziej adekwatnego ujęcia odsetek otrzymanych od instrumentów dłużnych w obrębie działalności lokacyjnej Rachunku przepływów pieniężnych przeniesiono prezentację wpływów z tytułu tych

odsetek z pozycji „5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki” do pozycji „9. Odsetki otrzymane”.

- w związku z charakterem udzielanych gwarancji ubezpieczeniowych oraz weksli stanowiących zabezpieczenia dokonano przeglądu zabezpieczeń prawnych roszczeń regresowych związanych z tymi gwarancjami oraz weksli. W konsekwencji, w celu wierniejszego odzwierciedlenia treści ekonomicznej tych zabezpieczeń, zmieniono ich konwencję prezentacyjną. Obecnie prezentowane są zabezpieczenia do wysokości udzielonych gwarancji.

Efekt wpływu powyższych zmiany na dane porównywalne w rachunku przepływów pieniężnych oraz pozycji pozabilansowych zaprezentowano poniżej:

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia 2015 - 31 grudnia 2015 <i>Dane historyczne</i>	Zmiana	1 stycznia 2015 – 31 grudnia 2015 <i>Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym</i>
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	8 001 193	(323 646)	7 677 547
9. Odsetki otrzymane	22 003	323 646	345 649

Pozycje pozabilansowe	31 grudnia 2015 <i>Dane historyczne</i>	Zmiana	31 grudnia 2015 <i>Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym</i>
1. Należności warunkowe, w tym:	30 527 497	(20 909 111)	9 618 386
1.2. Pozostałe	30 515 089	(20 909 111)	9 605 978

6. Korekty błędów lat ubiegłych

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

7. Znaczące zdarzenia, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym

7.1 Nabycie znacznego pakietu akcji banku Polska Kasa Opieki SA („Pekao”)

28 września 2016 roku rozpoczęto negocjacje zmierzające do zawarcia transakcji nabycia znacznego pakietu akcji banku Pekao przez PZU działający w konsorcjum z Polskim Funduszem Rozwoju („PFR”) od UniCredit S.p.A. („Sprzedający”, „UniCredit”, PZU, PFR i Sprzedający są łącznie określane jako „Strony”), które zakończyły się 8 grudnia 2016 roku.

Zarząd i Rada Nadzorcza PZU wyraziły zgody na zawarcie z UniCredit umowy sprzedaży pakietu akcji Pekao („SPA”) oraz innych umów niezbędnych do realizacji planowanej transakcji.

8 grudnia 2016 roku, PZU oraz PFR podpisali z UniCredit SPA.

Istotą transakcji wynikającej z SPA jest nabycie przez działające w porozumieniu PZU oraz PFR znacznego (obejmującego docelowo ok. 32,8% ogólnej liczby głosów) pakietu akcji Pekao. Transakcja będzie realizowana w strukturze obejmującej dwa etapy. W ramach pierwszego etapu:

- PZU nabędzie od Sprzedającego 100% udziałów w spółce celowej („SPV”), która będzie właścicielem akcji Pekao reprezentujących ok. 20% ogólnej liczby głosów oraz, w tym samym momencie,
- PFR dokona bezpośredniego nabycia pakietu akcji reprezentującego ok. 10% ogólnej liczby głosów.

W drugim etapie, przypadającym po nie mniej niż 60 dniach od pierwszego nabycia, PFR dokona bezpośredniego nabycia pozostałego pakietu akcji Pekao objętego SPA, reprezentującego ok. 2,8% ogólnej liczby głosów (oba etapy zwane łącznie „Transakcją”).

Cena, którą uzgodniły Strony to 123 zł za jedną akcję, co implikuje łączną cenę 10 589 091 tys. zł za cały pakiet nabywany przez PZU i PFR, z czego cena za pakiet nabywany przez PZU wynosi 6 456 763 tys. zł. Co do zasady SPA nie

przewiduje podstaw dla wprowadzenia korekty ceny nabycia poza automatycznym obniżeniem łącznej ceny sprzedaży o wartość dywidend wypłacanych Sprzedającemu.

Realizacja Transakcji jest uzależniona od ziszczenia się warunków zawieszających wskazanych w SPA, które obejmują w szczególności:

- uzyskanie zgód organów antymonopolowych w Polsce i na Ukrainie oraz
- uzyskanie przez Sprzedającego oraz PZU i PFR stosownych zgód lub decyzji KNF.

Zgodnie z SPA warunki muszą się ziścić przed upływem terminu końcowego, który został ustalony, co do zasady, na pierwszą rocznicę podpisania SPA, tj. 8 grudnia 2017 roku. W przypadku, gdy warunki nie zostaną spełnione lub uchylone zgodnie z SPA, wówczas każda ze Stron będzie uprawniona do odstąpienia od SPA, co będzie skutkowało odstąpieniem od realizacji Transakcji na zasadach określonych w SPA.

SPA zawiera pewien katalog oświadczeń i zapewnień ze strony Sprzedającego w odniesieniu do sprzedawanych akcji oraz w odniesieniu do sytuacji biznesowej i kondycji Pekao i innych podmiotów z grupy kapitałowej Pekao. Ponadto, SPA przewiduje zwolnienie z odpowiedzialności PZU i PFR z tytułu jakichkolwiek strat wynikających ze zmian regulacyjnych, mających wpływ na istniejący portfel kredytowy Pekao denominowany we frankach szwajcarskich. Strony uzgodniły, iż powyższe zwolnienie z odpowiedzialności nie będzie przekraczało uzgodnionej kwoty i będzie dostępne dla PZU i PFR zasadniczo przez okres 3 lat od nabycia przez PZU i PFR akcji Pekao w ramach pierwszego etapu Transakcji.

W ramach SPA, PZU i PFR uzgodniły ze Sprzedającym zasady zakazu konkurencji obejmującego Sprzedającego i podmioty z jego grupy kapitałowej, a także zasady w zakresie zakazu pozyskiwania kluczowych pracowników Pekao.

Ze względu na konieczność zapewnienia stosownego odseparowania Pekao z grupy kapitałowej Sprzedającego, Strony przewidują zawarcie umowy regulującej podstawowe zasady wydzielenia (w kontekście IT) Pekao z grupy kapitałowej Sprzedającego. Umowa ta będzie określała zasady w szczególności w zakresie zapewnienia ciągłości obsługi procesów w oparciu o posiadane przez Pekao systemy informatyczne, a także regulowała zasady i koszty związane z zapewnieniem samowystarczalności Pekao po realizacji Transakcji w kontekście dostępu do usług i praw do oprogramowania.

Ponadto Strony uzgodniły także, że ich intencją jest, aby Pioneer Pekao Investment Management SA (i przez to, pośrednio, Pioneer Pekao TFI SA), Pekao Pioneer PTE SA i Dom Inwestycyjny Xelion Sp. z o.o. w pełni należały do grupy kapitałowej Pekao. Dlatego SPA zawiera ogólne, brzegowe warunki (term sheet) nabycia akcji/udziałów ww. podmiotów, które na dzień podpisania SPA należą do Sprzedającego (lub podmiotów z jego grupy) a nie do Pekao.

Uzgodniono, iż maksymalna cena nabycia akcji i udziałów Pioneer Pekao Investment Management SA, Pekao Pioneer PTE SA oraz Dom Inwestycyjny Xelion Sp. z o.o. nie przekroczy łącznie kwoty 634 000 tys. zł, zaś udziały i akcje te nabędzie za tę cenę albo Pekao albo PZU lub wskazany przez PZU podmiot. Co do zasady, nie przewiduje się podstaw dla wprowadzenia korekty ww. cen nabycia poza automatycznym obniżeniem łącznych cen sprzedaży o wartość dywidend wypłacanych Sprzedającemu lub podmiotom z jego grupy.

W związku z SPA PZU i PFR zawarły 8 grudnia 2016 roku także umowę konsorcjum. Umowa konsorcjum określa wzajemne prawa i obowiązki PZU i PFR w zakresie przeprowadzenia i zamknięcia Transakcji oraz wzajemnej współpracy PZU i PFR w związku z SPA oraz Transakcją ("Umowa Konsorcjum").

Prawem właściwym dla SPA oraz Umowy Konsorcjum jest prawo polskie.

7.2 Porozumienie akcjonariuszy pomiędzy PZU i PFR

23 stycznia 2017 roku PZU oraz PFR podpisali porozumienie akcjonariuszy ("Porozumienie Akcjonariuszy"), stanowiące część dokumentacji transakcji nabycia znacznego pakietu akcji banku Pekao, opisanej w punkcie 7.1 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

Porozumienie Akcjonariuszy zostało zawarte ze względu na fakt, iż zamiarem PZU i PFR jest: budowanie długoterminowej wartości Pekao, prowadzenie wobec Pekao polityki zmierzającej do zapewnienia rozwoju, stabilności finansowej oraz skutecznego i ostrożnego zarządzania po zamknięciu transakcji nabycia akcji oraz zapewnienie należytych standardów ładu korporacyjnego Pekao.

Istotą Porozumienia Akcjonariuszy jest określenie zasad współpracy PZU i PFR po realizacji nabycia akcji Pekao oraz praw i obowiązków stron jako akcjonariuszy Pekao, w szczególności w zakresie ustalania sposobu wspólnego wykonywania prawa głosu z posiadanych akcji, a także prowadzenia wspólnej długoterminowej polityki w zakresie działalności Pekao dla osiągnięcia wskazanych powyżej celów.

W szczególności zapisy Porozumienia Akcjonariuszy obejmują następujące zagadnienia:

- PZU i PFR zobowiązały się wobec siebie do głosowania "za" podejmowaniem uchwał o podziale zysku i wypłacie dywidendy, na zasadach i w granicach określonych mającymi zastosowanie przepisami prawa i rekomendacjami KNF oraz zgodnie z dotychczasową praktyką Pekao;
- z zastrzeżeniem określonych wyjątków, w sytuacji gdy porozumienie co do sposobu wykonywania prawa głosu nie zostanie osiągnięte między PZU i PFR, to PZU będzie określać sposób głosowania, zaś PFR będzie miał obowiązek głosować zgodnie ze stanowiskiem PZU;
- wzajemne zobowiązania PZU i PFR zmierzające do ograniczenia możliwości rozporządzania przez każdą ze stron posiadanymi akcjami Pekao, a także umowne prawo pierwszeństwa w przypadku gdy którakolwiek ze stron będzie zamierzała zbyć wszystkie lub jakiegokolwiek posiadane akcje Pekao;
- prawo strony do wykonania odkupu akcji posiadanych przez drugą stronę, która rozwiązałaby lub wypowiedziałaby Porozumienie Akcjonariuszy;
- zasady współpracy i wzajemne relacje pomiędzy PZU i PFR a podmiotem udzielającym PFR finansowania dla celów realizacji nabycia akcji Pekao. PZU i PFR podejmą także negocjacje w celu zawarcia dodatkowego trójstronnego porozumienia z tym podmiotem, doprecyzowującego ich wzajemne relacje w kontekście treści Porozumienia Akcjonariuszy i dokumentacji finansowania dla PFR;
- sposób postępowania stron w celu monitorowania wypełniania przez strony obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1639), a także wykluczenia powstania obowiązku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji Pekao zgodnie z postanowieniami ww. ustawy.

Porozumienie Akcjonariuszy wchodzi w życie z dniem realizacji pierwszego etapu Transakcji nabycia przez PZU i PFR akcji Pekao, opisanej w punkcie 7.1 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

Porozumienie Akcjonariuszy zostało zawarte na czas określony 5 lat od momentu jego wejścia w życie, a w okresie 12 miesięcy od jego wejścia w życie nie może ono zostać rozwiązane ani wypowiedziane przez żadną ze stron.

Prawem właściwym dla Porozumienia Akcjonariuszy jest prawo polskie.

7.3 Restrukturyzacja zatrudnienia

Ogłoszenie restrukturyzacji zatrudnienia w PZU zostało opisane w punkcie 28.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

8. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych ujęte w sprawozdaniu finansowym okresu sprawozdawczego

Do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które powinny zostać ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

9. Znaczące zdarzenia dotyczące okresu sprawozdawczego mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego

9.1 Umorzenie certyfikatów i jednostek uczestnictwa

17 października 2016 roku PZU umorzył certyfikaty inwestycyjne PZU Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Dynamicznego na kwotę 1 036 862 tys. zł otrzymując zapłatę w formie pieniężnej. Wynik zrealizowany na tej transakcji, zaprezentowany w pozycji „Wynik ujemny z realizacji lokat” ogólnego rachunku zysków i strat, wyniósł 7 512 tys. zł.

14 grudnia 2016 roku PZU umorzył jednostki uczestnictwa PZU Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Universum na kwotę 6 250 000 tys. zł, obejmując w zamian dłużne skarbowe papiery wartościowe. Wynik zrealizowany na tej transakcji, zaprezentowany w pozycji „Wynik dodatni z realizacji lokat” ogólnego rachunku zysków i strat, wyniósł 764.374 tys. zł.

9.2 Dywidenda z Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie

30 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2015 w kwocie 1 677 124 tys. zł w następujący sposób:

- przeznaczenie na dywidendę kwoty 1 450 000 tys. zł;
- przeznaczenie na kapitał zapasowy kwoty 222 124 tys. zł;
- przeznaczenie na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych kwoty 5 000 tys. zł.

Zważywszy na wypłatę w dniu 31 grudnia 2015 roku zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2015 w kwocie 625 000 tys. zł, pozostała do wypłaty część dywidendy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku wynosiła 825 000 tys. zł. Dzień dywidendy dla pozostałej do wypłaty części dywidendy ustalono na 30 czerwca 2016 roku, a wypłaty dokonano 19 października 2016 roku. Kwota ta zwiększyła przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych.

9.3 Wypłacone dywidendy

Zagadnienie opisano w punkcie 7.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

10. Organy zarządzające i nadzorujące PZU

10.1 Zarząd PZU

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Zarządu PZU wchodzi:

- Dariusz Krzewina – p.o. Prezesa Zarządu PZU;
- Przemysław Dąbrowski – Członek Zarządu PZU;
- Rafał Grodzicki – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Tarkowski – Członek Zarządu PZU.

19 stycznia 2016 roku Tomasz Tarkowski oraz Rafał Grodzicki złożyli rezygnacje z pełnienia funkcji Członków Zarządu PZU z dniem 19 stycznia 2016 roku.

19 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała w skład Zarządu PZU Michała Krupińskiego, Rogera Hodgkiss, Beatę Kozłowską-Chyłę, Roberta Pietryszyna oraz z dniem 20 stycznia 2016 roku Pawła Surówkę.

18 marca 2016 roku Przemysław Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 18 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Paweł Surówka złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 19 marca 2016 roku.

19 marca 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 22 marca 2016 roku w skład Zarządu PZU Sebastiana Klimka i Macieja Rapkiewicza, powierzając im funkcje Członków Zarządu PZU.

13 maja 2016 roku Robert Pietryszyn złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 13 maja 2016 roku.

13 maja 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 14 maja 2016 roku w skład Zarządu PZU Andrzeja Jaworskiego, powierzając mu funkcję Członka Zarządu.

23 czerwca 2016 roku Dariusz Krzewina złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 23 czerwca 2016 roku.

30 sierpnia 2016 roku Sebastian Klimek złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 30 sierpnia 2016 roku.

14 października 2016 roku Beata Kozłowska-Chyła złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z dniem 17 października 2016 roku.

14 października 2016 roku Rada Nadzorcza PZU powołała z dniem 14 października 2016 roku w skład Zarządu PZU Tomasza Kulika, powierzając mu funkcję Członka Zarządu PZU.

Powołania następują na okres wspólnej kadencji, która rozpoczęła się 1 lipca 2015 roku i która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe. Pierwszym pełnym rokiem obrotowym kadencji jest rok 2016.

Od 18 października 2016 roku do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego w skład Zarządu wchodził:

- Michał Krupiński – Prezes Zarządu;
- Roger Hodgkiss – Członek Zarządu;
- Andrzej Jaworski – Członek Zarządu;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu.

10.2 Rada Nadzorcza PZU

Od 1 stycznia 2016 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Zbigniew Cwiągalski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Kaczmarek – Wiceprzewodniczący Rady;
- Dariusz Filar – Sekretarz Rady;
- Zbigniew Derdziuk – Członek Rady;
- Dariusz Kacprzyk – Członek Rady;
- Jakub Karnowski – Członek Rady;
- Aleksandra Magaczewska - Członek Rady;
- Alojzy Nowak – Członek Rady;
- Maciej Piotrowski – Członek Rady.

7 stycznia 2016 roku nadzwyczajne walne zgromadzenie PZU („NWZ PZU”) odwołało ze składu Rady Nadzorczej PZU: Zbigniewa Cwiągalskiego, Zbigniewa Derdziuka, Macieja Piotrowskiego, Dariusza Kacprzyka, Jakuba Karnowskiego, Aleksandrę Magaczewską, Dariusza Filara. Jednocześnie 7 stycznia 2016 roku NWZ PZU powołało w skład Rady Nadzorczej: Marcina Chłudzińskiego, Marcina Gargasa, Eligiusza Krześniaka, Jerzego Paluchniaka, Piotra Paszkę, Radosława Potrzezszcza, Macieja Zaborowskiego.

19 stycznia 2016 roku Paweł Kaczmarek objął funkcję Przewodniczącego Rady, Marcin Gargas Wiceprzewodniczącego, a Maciej Zaborowski Sekretarza Rady.

1 lipca 2016 roku Jerzy Paluchniak złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej. 1 lipca 2016 roku zwyczajne walne zgromadzenie PZU („ZWZ PZU”) powołało w skład Rady Nadzorczej Piotra Walkowiaka z dniem 2 lipca 2016 roku.

7 lipca 2016 roku Minister Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej działając na podstawie § 20 ust. 7 Statutu PZU SA powołał na Członka Rady Nadzorczej Jerzego Paluchniaka.

4 sierpnia 2016 roku Piotr Walkowiak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 4 sierpnia 2016 roku.

8 lutego 2017 roku Eligiusz Krześniak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 8 lutego 2017 roku.

8 lutego 2017 roku NWZ PZU odwołało ze składu Rady Nadzorczej PZU Marcina Gargasa, Piotra Paszkę i Radosława Potrzezszcza. Tego samego dnia NWZ PZU powołało w skład Rady Nadzorczej PZU Bogusława Banaszaka, Pawła Góreckiego, Agatę Górnicką i Łukasza Świerżewskiego.

14 marca 2017 roku Paweł Kaczmarek i Maciej Zaborowski złożyli rezygnację z pełnionych funkcji w prezydium Rady Nadzorczej PZU oraz, z tym samym dniem, Paweł Górecki objął funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej PZU, Łukasz Świerżewski Wiceprzewodniczącego, a Alojzy Nowak Sekretarza.

Od 14 marca 2017 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Paweł Górecki – Przewodniczący Rady;
- Łukasz Świerżewski – Wiceprzewodniczący Rady;
- Alojzy Nowak – Sekretarz Rady;
- Bogusław Banaszak – Członek Rady;
- Marcin Chłudziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;

- Paweł Kaczmarek – Członek Rady;
- Jerzy Paluchniak – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

10.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy, którzy wchodzi także w skład Zarządu PZU Życie.

Od 1 stycznia 2016 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Tobiasz Bury;
- Przemysław Henschke;
- Sławomir Niemierka.

Z dniem 29 stycznia 2016 roku ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU odwołano Tobiasza Burego oraz Przemysława Henschke, a powołano Tomasza Karusewicza. Od 15 lutego 2016 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Romana Pałaca, a od 25 marca 2016 roku Aleksandrę Agatowską.

2 września 2016 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Bartłomieja Litwińczuka.

25 października 2016 roku, z dniem 1 listopada 2016 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Pawła Surówkę.

Od 1 listopada 2016 roku do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska;
- Tomasz Karusewicz;
- Bartłomiej Litwińczuk;
- Sławomir Niemierka;
- Roman Pałac;
- Paweł Surówka.

11. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie z zapisami punktu 12.a podpunkt b części „B. Dodatkowe Noty Objaśniające” załącznika nr 3 do rozporządzenia o sprawozdaniach finansowych w prospekcie, informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych umieszczono w punkcie 31.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

12. Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości

W myśl art. 45 ust. 1a ustawy o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1047 z późn. zm., „ustawa o rachunkowości”), sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej („MSSF”).

Z uwagi na fakt, że Walne Zgromadzenie PZU nie podjęło decyzji, o której mowa w art. 45 ust. 1c ustawy o rachunkowości, w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU sporządzono zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości („PSR”), określonymi w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, m.in.:

- rozporządzeniu Ministra Finansów z 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. z 2016 roku, poz. 562 z późn. zm. „rozporządzenie w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli”);
- rozporządzeniu Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. Nr 149 z 2001 roku, poz. 1674, z późn. zm.).

Inne ważne akty prawne mające zastosowanie do jednostkowego sprawozdania finansowego obejmują ustawę z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1844 z późn. zm., „ustawa o działalności ubezpieczeniowej”).

W sprawach nieuregulowanych ustawą o rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF.

12.1 Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być powiązane z tymi aktywami i obejmują nabyte przez PZU, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby PZU.

Wartości niematerialne i prawne obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje.

Wartości niematerialne i prawne wyceniane są wg cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji od 20% do 50%.

W uzasadnionych przypadkach, po indywidualnej analizie, dopuszcza się stosowanie innej stawki amortyzacji adekwatnej do przewidywanego okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. W związku z podjętą decyzją dotyczącą planowanego okresu użytkowania systemu produktowego Platforma Everest w PZU przez okres 10 lat, przyjęto dla niego roczną stawkę amortyzacji 10%.

Wartości niematerialne i prawne o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 3 500 zł zaliczane są do kosztów w miesiącu oddania ich do używania.

12.2 Lokaty

12.2.1. Lokaty w nieruchomości

Lokaty w nieruchomości obejmują: grunty własne, prawa wieczystego użytkowania gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawa do lokalu użytkowego, inwestycje budowlane oraz zaliczki na poczet inwestycji budowlanych.

Lokaty w nieruchomości są wyceniane wg cen nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem przeszacowania dokonanego na podstawie odrębnych przepisów (ostatnie takie przeszacowanie przeprowadzono 1 stycznia 1995 roku, a jego skutki odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny), pomniejszonej o wartość naliczonego na dzień bilansowy umorzenia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości amortyzowane są przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii, przedstawionych poniżej. W uzasadnionych przypadkach PZU może ustalać indywidualnie stawki amortyzacji zgodnie z obowiązującym planem amortyzacji. Grunty własne oraz inwestycje budowlane i zaliczki na poczet inwestycji nie podlegają amortyzacji.

Kategoria aktywów	Stawka
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,5 – 10%

12.2.2. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych

Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane są metodą praw własności.

Metoda praw własności polega na wycenie akcji lub udziałów w jednostce podporządkowanej w cenie ich nabycia powiększonej lub pomniejszonej o, przypadające na rzecz PZU zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki podporządkowanej, jakie nastąpiły od dnia objęcia kontroli, uzyskania współkontroli lub znaczącego wpływu do dnia

bilansowego, przy czym udział w zwiększeniach lub zmniejszeniach kapitału własnego jednostki podporządkowanej koryguje się o:

- odpis wartości firmy (dokonywany metodą liniową przez okres do piętnastu lat);
- odpis różnicy w wycenie aktywów netto według ich wartości godziwych i wartości księgowych przypadających na dany okres sprawozdawczy.

Różnice w wycenie aktywów netto według ich wartości godziwych i wartości księgowych obejmują głównie zidentyfikowane w trakcie procesu alokacji ceny nabycia wartości niematerialne i prawne oraz inne przeszacowania, takie jak m.in.:

- znaki towarowe – amortyzowane metodą liniową najczęściej przez okres identyczny z okresem amortyzacji wartości firmy;
- ubezpieczenia - przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia (ang. value in force) - amortyzowane przez okres obowiązywania umów ubezpieczenia;
- inne przeszacowania do wartości godziwych tych składników aktywów i zobowiązań jednostek podporządkowanych, które nie były wyceniane w wartości godziwej;
- ujęcie wpływu podatku odroczonego na aktywa netto jednostki podporządkowanej wynikającego ze wskazanych powyżej różnic.

Skutki wyceny akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych metodą praw własności ujmuje się w następujący sposób:

- przeszacowania akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych do wartości powyżej ceny nabycia ujmowane są w kapitale z aktualizacji wyceny;
- przeszacowania akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych do wartości poniżej ceny ich nabycia ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Trwała utrata wartości

Na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, akcje i udziały jednostek podporządkowanych poddaje się testom na utratę wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

12.2.3. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe są klasyfikowane w momencie nabycia do następujących kategorii:

- aktywa finansowe i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu;
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności;
- pożyczki udzielone i należności własne;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w bilansie w momencie, gdy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Instrumenty finansowe ujmowane są początkowo wg wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub wystawienia danego instrumentu finansowego. Wartością godziwą instrumentu finansowego w momencie jego początkowego ujęcia jest zwykle jego cena transakcyjna, o ile charakter instrumentu finansowego nie wskazuje, że jest inaczej.

W przypadku instrumentów finansowych przynoszących przychody odsetkowe, odsetki naliczane są począwszy od następnego dnia po dniu rozliczenia transakcji.

W wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych uwzględniane są naliczone na dzień bilansowy odsetki, zgodnie z warunkami emisji z uwzględnieniem pełnej wartości odsetek kupionych, ale nie rozliczonych, a także odsetek przyznanych, ale nie wypłaconych.

Rozchód instrumentów finansowych ustala się wg zasady „pierwsze weszło – pierwsze wyszło” (ang. FIFO).

Wartości godziwe instrumentów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Wyjątek stanowią akcje i udziały, których wartości godziwej nie można wiarygodnie oszacować. W tej sytuacji wyceniane są one wg kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu

Do instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu zalicza się aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z krótkoterminowych zmian cen oraz wahań innych czynników rynkowych albo krótkiego czasu trwania nabytego instrumentu, a także instrumenty pochodne, o ile nie zostały one uznane za instrumenty zabezpieczające.

Do instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu zalicza się również zobowiązania do dostarczenia pożyczonych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych, w przypadku zawarcia przez jednostkę umowy sprzedaży krótkiej.

Aktywa finansowe zaliczone przez jednostkę do przeznaczonych do obrotu nie są przekwalifikowywane do innych kategorii.

Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się wg wartości godziwej.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji i w późniejszych okresach wycenia się w wartości godziwej.

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (forward) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (interest rate swap) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.

Instrumenty pochodne wykazuje się w bilansie w pozycji „Pozostałe lokaty” aktywów lub w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie będących instrumentami zabezpieczającymi ujmowane są w rachunku zysków i strat okresu sprawozdawczego.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności zalicza się aktywa finansowe niezakwalifikowane do pożyczek udzielonych i należności własnych, dla których zawarte kontrakty ustalają termin wymagalności spłaty wartości nominalnej oraz określają prawo do otrzymania w ustalonych terminach korzyści ekonomicznych, na przykład odsetek, w stałej lub możliwej do ustalenia kwocie, pod warunkiem, że PZU zamierza i może utrzymać te aktywa do czasu, gdy staną się one wymagalne (w szczególności dłużne papiery wartościowe).

Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na subiektywnej ocenie Zarządu PZU, który dokonując analizy określa swój zamiar i możliwości utrzymywania tych instrumentów finansowych do terminu wymagalności. Ocena ta jest oparta na analizie sytuacji majątkowej i finansowej oraz dopasowania aktywów i zobowiązań PZU.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są na dzień bilansowy wg skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Pożyczki udzielone i należności własne

Do pożyczek udzielonych i należności własnych zalicza się, niezależnie od terminu ich zapadalności (zapłaty), aktywa finansowe powstałe na skutek wydania bezpośrednio drugiej stronie kontraktu środków pieniężnych.

Do pożyczek zalicza się także transakcje typu buy-sell-back oraz lokaty terminowe w instytucjach kredytowych bez względu na okres zapadalności lokaty.

Pożyczki udzielone, w tym lokaty terminowe i należności własne, wykazuje się wg skorygowanej ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Otrzymane oraz naliczone odsetki od lokat terminowych w instytucjach kredytowych przypadające na okres sprawozdawczy wykazuje się w pozycji „Przychody z lokat terminowych w instytucjach kredytowych” ogólnego rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży zalicza się aktywa niezaklasyfikowane do opisanych powyżej kategorii tj.:

- instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu;
- aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności;
- pożyczek udzielonych i należności własnych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są wg wartości godziwej, a gdy jej ustalenie w sposób wiarygodny nie jest możliwe – według ceny nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.

Różnica pomiędzy wartością godziwą aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży a ich ceną nabycia, a w przypadku instrumentów dłużnych – skorygowaną ceną nabycia, odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny.

Skutki przeszacowania instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży do skorygowanej ceny nabycia wykazywane są w rachunku zysków i strat.

W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości instrumentów dostępnych do sprzedaży, rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny straty z wyceny odnosi się w ciężar ogólnego rachunku zysków i strat.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywów, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego ujmuje się w ogólnym rachunku zysków i strat.

Należności depozytowe od cedentów

Należności depozytowe od cedentów obejmują depozyty szkodowe i składkowe zatrzymane przez zakłady ubezpieczeń, którym PZU udziela pokrycia reasekuracyjnego. Stanowią one część płatności należnych PZU, ale zatrzymanych jako zabezpieczenie przyszłych roszczeń z tytułu odszkodowań.

Należności depozytowe od cedentów wyceniane są w kwocie wymaganej zapłaty, określanej zgodnie z warunkami umowy reasekuracji, uwzględniającej, w przypadku gdy depozyt stanowi instrument finansowy, również wycenę tego instrumentu oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Transakcje nabycia i sprzedaży instrumentów finansowych, których treść ekonomiczna jest odmienna od treści prawnej transakcji

W ocenie PZU transakcje warunkowego zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży oraz transakcje warunkowej sprzedaży z przyrzeczeniem odkupu nie oznaczają transferu praw i obowiązków związanych z danym instrumentem finansowym, stosowana jest zatem klasyfikacja ww. transakcji odpowiednio jako pożyczki lub zobowiązania. Transakcje te wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia.

Trwała utrata wartości aktywów finansowych

Ocenę, czy występują obiektywne dowody trwałej utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, przeprowadza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów trwałej utraty wartości wynikających ze zdarzeń zaistniałych po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu. Nie ujmuje się oczekiwanych strat z tytułu trwałej utraty wartości w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do obiektywnych dowodów trwałej utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych, wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym przypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokie prawdopodobieństwo likwidacji, upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności) lub
 - niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej kosztu nabycia;
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych, które wskazują na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

W przypadku wystąpienia dowodów trwałej utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, straty rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny odnosi się w ciężar rachunku zysków i strat.

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności i pożyczek ustala się w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu (pierwotnej efektywnej stopy procentowej).

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości instrumentów kapitałowych notowanych na rynkach regulowanych, jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych i certyfikatów funduszy inwestycyjnych zamkniętych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży dokonywane są jeżeli spełniony jest choć jeden z dwóch warunków:

- ujemna różnica pomiędzy wartością bieżącą a wartością nabycia, lub wartością zaktualizowaną (o wcześniej dokonany odpis z tytułu utraty wartości) stanowi co najmniej 30% wartości nabycia, względnie wartości zaktualizowanej;
- wartość aktywa na koniec każdego z 12 kolejnych miesięcy była niższa od wartości nabycia względnie wartości zaktualizowanej (o wcześniej dokonany odpis z tytułu utraty wartości).

Odpisu nie dokonuje się, jeżeli uznaje się, że zdarzenia, o których mowa powyżej są odwracalne w okresie 6 miesięcy od daty bilansowej lub istnieją inne przesłanki wskazujące na przejściowy charakter tych spadków.

Lokaty zagraniczne

Lokaty zagraniczne to lokaty umiejscowione poza granicami Polski.

Umiejscowienie lokat określa: w przypadku aktywów notowanych na rynkach regulowanych – kraj ich emitenta, w przypadku innych lokat – miejsce ich realizacji, co oznacza w szczególności:

- dla dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i należności oraz innych instrumentów finansowych o zagwarantowanej stopie dochodu – kraj siedziby emitenta, kraj pożyczkobiorcy, kraj dłużnika;
- dla akcji, udziałów oraz innych instrumentów finansowych dających prawo do udziału w kapitale - siedziba tej spółki;
- dla jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych lub w innych funduszach wspólnego lokowania - kraj siedziby zarządzającego danym funduszem.

12.3 Należności

Należności ewidencjonuje się w wartości ustalonej przy ich powstaniu. Na dzień bilansowy należności wykazuje się w kwocie wymaganej zapłaty po pomniejszeniu o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy na należności nieściągalne lub wątpliwe tworzy się w oparciu o analizę sytuacji majątkowej i finansowej dłużników, analizę struktury wiekowej należności oraz historii ściągalności należności, oceniając w ten sposób stopień prawdopodobieństwa zapłaty.

12.3.1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich obejmują należności od ubezpieczających z tytułu składek opłacanych ratalnie oraz składek zaległych, należności od pośredników ubezpieczeniowych, tj. brokerów ubezpieczeniowych, agentów i innych pośredników oraz inne należności.

Należności od ubezpieczających

PZU dokonuje przeglądu należności od ubezpieczających w celu stwierdzenia czy nie istnieją przesłanki wskazujące na możliwość trwałej utraty ich wartości.

W zakresie, w którym nie dokonano oszacowania w drodze oceny indywidualnej przeprowadza się jako ocenę zbiorczą trwałej utraty wartości należności, w wyniku której zostaje oszacowany odpis ogólny.

Odpis ogólny jest szacowany na podstawie przyjętego modelu oceny trwałej utraty wartości należności indywidualnie nieznaczących. W modelu odpis ustala się w drodze łącznej oceny trwałej utraty wartości należności od ubezpieczających grupowanych według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego.

Dla należności zapadłych sporządzana jest struktura wiekowa, w zależności od czasu przeterminowania. Należności zapadłe obniża się o wartość należności objętych odpisem celowym. Odpis ogólny oblicza się w poszczególnych przedziałach przeterminowania na podstawie wskaźników nieściągalności należności zapadłych ustalonych na podstawie analizy historycznej.

Dla należności niewymagalnych ustalana jest wartość należności, która prawdopodobnie stanie się wymagalna na podstawie historycznej analizy odsetka należności niespłacanych w terminie. Ustalona w ten sposób kwota należności obniżana jest o wartość należności objętych odpisem celowym. Od pozostałej kwoty należności tworzony jest odpis w wysokości wskaźnika nieściągalności należności zapadłych dla najkrótszego okresu przeterminowania.

Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich zalicza się do pozostałych kosztów technicznych.

12.3.2. Należności z tytułu reasekuracji

Należności z tytułu reasekuracji obejmują należności z tytułu rozrachunków z cedentami, reasekuratorami oraz brokerami reasekuracyjnymi wynikające z reasekuracji czynnej oraz reasekuracji biernej i retrocesji. Należności te dotyczą w szczególności udziału reasekuratorów w wypłaconych przez ubezpieczyciela odszkodowaniach i świadczeniach, prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów.

Opisy aktualizujące wartość należności z tytułu reasekuracji zalicza się do pozostałych kosztów technicznych.

12.3.3. Inne należności

Do innych należności zalicza się m.in. należności z tytułu należnych dywidend, należności od budżetu oraz należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego.

Odpisy aktualizujące wartość innych należności zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

12.4 Rzeczowe składniki aktywów

Rzeczowe składniki aktywów obejmują rzeczowe aktywa trwałe z wyłączeniem nieruchomości, zakwalifikowanych do lokat, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby PZU.

Zalicza się do nich w szczególności:

- maszyny, urządzenia, środki transportu, sprzęt informatyczny i inne;

- ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Rzeczowe składniki aktywów wykazywane są wg cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Rzeczowe składniki aktywów amortyzuje się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany składnik przyjęto do użytkowania przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji przyjętym przez PZU, który odpowiada ich szacowanemu okresowi użyteczności ekonomicznej, przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii, przedstawionych poniżej. W uzasadnionych przypadkach PZU może ustalać indywidualnie stawki amortyzacji zgodnie z obowiązującym planem amortyzacji.

Kategoria aktywów	Stawka amortyzacji dla kluczowych składników danej kategorii
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 40%
Środki transportu	14% - 33%
Sprzęt informatyczny	20% - 40%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 20%

Rzeczowe składniki aktywów o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 3 500 zł zaliczane są do kosztów w miesiącu oddania ich do używania.

12.5 Środki pieniężne

Środki pieniężne obejmują głównie środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych, a ponadto weksle, czeki obce, środki pieniężne w drodze.

Środki pieniężne wykazywane są w wartości nominalnej.

12.6 Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są poniesione i zarachowane koszty dotyczące w całości lub w części okresów przypadających po dniu bilansowym i obejmują w szczególności koszty związane ze składkami ubezpieczeniowymi, które zostaną zarobione w okresach późniejszych (tj. między innymi koszty akwizycji, koszty opłat obowiązkowych, o ile mogą wywierać istotny wpływ na sprawozdanie finansowe).

W przypadku ubezpieczeń majątkowych odraczaniu w czasie podlegają prowizje akwizycyjne oraz część pośrednich kosztów akwizycji związanych z zawieraniem i odnawianiem polis ubezpieczeniowych w szczególności koszty działań związane bezpośrednio z procesami sprzedażowymi, które nie mogą zostać zakwalifikowane jako bezpośrednie koszty akwizycji, przede wszystkim koszty działań związanych z: procesami zawierania umów i underwritingu w jednostkach sprzedażowych (wyodrębnianych na podstawie ankiet czasu pracy), automatycznym i manualnym wprowadzaniem polis do systemów produkcyjnych (ewidencja sprzedaży) oraz funkcjonowaniem contact center w zakresie sprzedaży polis.

12.6.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są po skompensowaniu z rezerwą z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

12.6.2. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Koszty (w tym m.in.: koszty informatyczne, opłat obowiązkowych ponoszonych zgodnie z wymogami przepisów prawa itp.) są rozliczane stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń, o ile mogą one wywierać istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są między innymi zarachowane przychody z tytułu reasekuracji wynikające ze zdarzeń gospodarczych zaistniałych do dnia bilansowego, a których rozliczenie zgodnie z warunkami umownymi nastąpi w przyszłości.

12.6.3. Bierne rozliczenia międzyokresowe

Do biernych rozliczeń międzyokresowych zaliczane są koszty oraz nakłady inwestycyjne dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego ponoszone w okresie następnym, które nie ujęto jako zobowiązania lub rezerwy, w tym w szczególności z tytułu kosztów akwizycji, opłat obowiązkowych oraz reasekuracji biernej.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu reasekuracji obejmują zarachowane koszty wynikające ze zdarzeń gospodarczych zaistniałych do dnia bilansowego, a których rozliczenie zgodnie z warunkami umownymi nastąpi w przyszłości.

12.6.4. Przychody przyszłych okresów

W ramach przychodów przyszłych okresów ujmowane są między innymi odroczone prowizje reasekuracyjne rozliczane współmiernie do składki zarobionej na udziale reasekuratorów.

12.7 Kapitały własne

12.7.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmowany jest w księgach rachunkowych w wartości nominalnej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

12.7.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest i podlega dystrybucji zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1578, z późn. zm., „KSH”) oraz statutu PZU.

Kapitał zapasowy tworzy się z podziału zysku netto lat ubiegłych i przenoszonej części kapitału z aktualizacji wyceny w momencie rozliczenia zbycia lub likwidacji uprzednio przeszacowanych środków trwałych.

12.7.3. Kapitał z aktualizacji wyceny

W pozycji ujmowane są skutki:

- przeszacowania wartości akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych (wyłącznie powyżej ceny nabycia) po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego;
- przeszacowania lokat zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży (powyżej i poniżej ceny nabycia, a w przypadku dłużnych instrumentów finansowych skorygowanej ceny nabycia) po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego;
- przeszacowania wartości środków trwałych dokonywanego zgodnie z właściwymi przepisami. Ostatnie takie przeszacowanie środków trwałych przeprowadzono na 1 stycznia 1995 roku.

12.7.4. Zysk (strata) z lat ubiegłych

Pozycja ta obejmuje zysk netto (stratę netto) lat ubiegłych, w tym wynik finansowy netto wynikający ze zmian zasad rachunkowości, który(a) nie został(a) podzielony (pokryta) przez Walne Zgromadzenie.

12.8 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzy się na pokrycie bieżących i przyszłych roszczeń oraz kosztów, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji czynnej. Rezerwy tworzone są z zachowaniem zasady ostrożności. W przypadku, gdy posiadane informacje nie pozwalają na ustalenie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z reasekuracji czynnej według metod, o których mowa poniżej, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są tworzone w wysokości udokumentowanej przez cedentów.

12.8.1. Rezerwa składek

Rezerwa składek przeznaczona jest na pokrycie kosztów mogących powstać po końcu okresu sprawozdawczego, a wynikających z umów ubezpieczenia zawartych przed końcem okresu sprawozdawczego.

Rezerwę składek tworzy się jako składkę przypisaną przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu na jaki składka została przypisana. Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia.

Dla grup ubezpieczeń, dla których stwierdzono nierównomierny rozkład ryzyka w czasie, rezerwę składek tworzy się w wysokości zależnej od rozkładu tego ryzyka w czasie w oparciu o rozkłady statystyczne.

Udział reasekuratorów w rezerwie składek ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych, w wysokości proporcjonalnej do ochrony reasekuracyjnej przypadającej na okresy po końcu danego okresu sprawozdawczego.

12.8.2. Rezerwy na ryzyka niewygasłe

Rezerwę na ryzyka niewygasłe tworzy się jako uzupełnienie rezerwy składek, na pokrycie przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów w odniesieniu do umów ubezpieczenia, które nie wygasają z ostatnim dniem okresu sprawozdawczego.

Kalkulację rezerwy na ryzyka niewygasłe przeprowadza się dla grup ubezpieczeń na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Ogólną kwotę rezerwy na ryzyka niewygasłe ustala się dla tych grup, dla których wskaźnik szkodowości bieżącego roku jest większy niż 100%, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości bieżącego roku obrotowego, a rezerwą składek - dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia. Udział reasekuratorów w rezerwie na ryzyka niewygasłe ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

12.8.3. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone do końca okresu sprawozdawczego (zawierającą w sobie część rezerwy na skapitalizowaną wartość rent);
- rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe do końca okresu sprawozdawczego i niezgłoszone (zawierającą w sobie część rezerwy na skapitalizowaną wartość rent);
- rezerwę na koszty likwidacji szkód.

Wszystkie powyższe rezerwy za wyjątkiem części dotyczącej rezerwy na skapitalizowaną wartość rent ujmują się w wartości nominalnej, tj. bez ich dyskontowania.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent podlega dyskontowaniu.

Rezerwa na szkody zgłoszone i niewypłacone

Rezerwę na szkody zgłoszone niezlikwidowane i zlikwidowane niewypłacone („RBNP”, Reported But Not Paid, lub „I rezerwa”) ustala się w wysokości określonej metodą indywidualną przez komórki likwidacji szkód lub też, jeśli posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości rezerwy, w wysokości średniej szkody ustalonej metodą aktuarialną. Utworzona rezerwa uwzględnia udział własny ubezpieczonego, oczekiwany wzrost cen towarów i usług naprawczych i nie może przekraczać sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej. Rezerwę aktualizuje się niezwłocznie po uzyskaniu informacji mających wpływ na jej wysokość, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń.

Rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone

Rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone („IBNR”, Incurred But Not Reported, lub „II rezerwa”) tworzy się na szkody i świadczenia nie zgłoszone do dnia bilansowego, na który tworzona jest rezerwa. IBNR wylicza się przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: uogólnionej metody Chain Ladder, a w przypadku niewielkiej liczby lub wartości szkód - metody Bornhuettera-Fergusona w podziale na lata, w których powstały szkody. Podstawą do wyliczeń są roczne trójkąty zarówno szkód wypłaconych, jak i szkód zgłoszonych.

Rezerwa na koszty likwidacji szkód

Rezerwa na koszty likwidacji szkód jest ustalana na koniec każdego okresu sprawozdawczego jako suma rezerwy na bezpośrednie i pośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwę na bezpośrednie koszty likwidacji dla szkód zgłoszonych ustala się indywidualnie dla każdej szkody, zaś dla szkód zaistniałych i niezgłoszonych - przy wykorzystaniu uogólnionej metody Chain Ladder (na podstawie analizy trójkątów kosztów, w podziale na lata, w których powstały szkody).

Rezerwę na pośrednie koszty likwidacji szkód tworzy się metodą aktuarialną jako iloczyn wskaźnika udziału pośrednich kosztów likwidacji w wypłaconych odszkodowaniach oraz bezpośrednich kosztach likwidacji szkód i sumy rezerwy na

szkody zgłoszone i niewypłacone, rezerwy na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone oraz rezerwy na bezpośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent

Rezerwa na skapitalizowaną wartość renty wyliczana jest indywidualnie, jako wartość obecna renty (dożywotniej lub czasowej), płatnej z góry.

Dla rent dożywotnich okres, przez jaki renta będzie wypłacana ustala się na podstawie tablic trwania życia publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Dodatkowo, przy ustalaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględnia się koszt przyszłej ich obsługi w wysokości 3% wartości wypłacanych świadczeń.

Przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent, przyszły wzrost średniej renty szacuje się na podstawie danych historycznych z uwzględnieniem innych informacji mogących mieć wpływ na przyszły wzrost rent (przykładowo wzrost świadomości ubezpieczeniowej, zmiany legislacyjne, itp.).

Zarówno na 31 grudnia 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku dla wszystkich rent przyjęto stopę techniczną w wysokości 3,6% oraz stopę wzrostu rent w wysokości 3,9%, oszacowaną w oparciu o prognozy inflacji oraz wzrostu wynagrodzeń.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodami aktuarialnymi tworzona jest również rezerwa na skapitalizowaną wartość rent, ze szkód zaistniałych po 31 grudnia 1990 roku i do dnia bilansowego nieujawnionych jako renty (IBNR rentowy).

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego ustala się wysokość dodatkowej rezerwy przeznaczonej na pokrycie kosztów wynikających z podwyższania świadczeń rentowych pochodzących z tzw. starego portfela. Doszacowania dokonuje się dla tych rentobiorców, dla których wyliczono analogiczną rezerwę na koniec 1997 roku a świadczenie na koniec okresu sprawozdawczego jest niższe niż określony procent obecnej wartości średnich wynagrodzeń w latach 1960-1990. Dla różnicy pomiędzy świadczeniami satysfakcjonującymi, a świadczeniami faktycznymi obliczana jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami, skapitalizowana wartość rent.

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustalany jest w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

12.8.4. Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

Rezerwę na wyrównanie szkodowości (ryzyka) tworzy się w wysokości mającej zapewnić wyrównanie przyszłych wahań współczynnika szkodowości na udziale własnym, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli.

12.8.5. Rezerwa na premie i rabaty (rezerwa na udział w zysku)

Rezerwa tworzona jest dla umów ubezpieczenia przewidujących powiększanie przyszłych świadczeń, w tym również wypłatę udziału ubezpieczonych w zysku.

Wysokość rezerwy na koniec danego okresu ustalana jest na podstawie aktualnie przewidywanej ostatecznej kwoty zwiększenia świadczenia (lub zmniejszenia składki), wprost proporcjonalnie do składki zarobionej na koniec danego okresu.

12.8.6. Oszacowane regresy i odzyski

Ustalając wartość przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń PZU szacuje metodami aktuarialnymi wartość przewidywanych, przyszłych zwrotów kosztów na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich (regresy), praw własności do ubezpieczonego majątku (odzyski) oraz dotacji na pokrycie części odszkodowań należnych producentom rolnym ze szkód spowodowanych przez suszę, należnych Spółce zgodnie z postanowieniami ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 792, z późn. zm.). Przy szacowaniu wielkości regresów, odzysków i dotacji uwzględnia się koszty windykacji regresów i odzysków oraz koszty związane z pozyskaniem dotacji.

Podstawą ustalenia przyszłych regresów i odzysków są roczne trójkąty otrzymanych regresów i odzysków. Wartość przyszłych regresów i odzysków wyliczana jest przy wykorzystaniu uogólnionej metody Chain Ladder, w podziale na lata, w których powstały szkody.

Przy szacowaniu wartości przyszłych zwrotów kosztów na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich oraz praw własności do ubezpieczonego majątku, udział sumy otrzymanych i oszacowanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń danego roku zaistnienia szkody nie może przekroczyć średniej arytmetycznej udziału otrzymanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń z trzech kolejnych lat zaistnienia szkody, bezpośrednio poprzedzających rok, dla którego dokonuje się ustaleń.

12.9 Pozostałe rezerwy

W pozycji „Pozostałe rezerwy” wykazuje się rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe koszty wynikające z przeszłych zdarzeń, których kwota lub termin zapłaty są niepewne, ale których kwotę można w wiarygodny sposób oszacować. W szczególności tworzy się rezerwy na odprawy emerytalne, na niewykorzystane urlopy, na straty z transakcji gospodarczych w toku, udzielone poręczenia i gwarancje, straty z tytułu toczących się postępowań i roszczeń stron trzecich.

W pozycji „Pozostałe rezerwy” wykazuje się również rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego, po skompensowaniu z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Koszty utworzenia rezerw zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym, pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów administracyjnych, zależnie od rodzaju przyszłego zobowiązania.

12.9.1. Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe

Na mocy przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1666 z późn. zm.) pracownicy PZU są uprawnieni do otrzymania odprawy emerytalnej lub odprawy rentowej w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia w momencie przejścia odpowiednio na emeryturę lub na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Koszty odpraw emerytalnych i rentowych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły.

12.9.2. Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy ustala się stosując metodę zobowiązań w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za który te urlopy przysługują pracownikom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

12.9.3. Rezerwa na odprawy pośmiertne

Na mocy przepisów Kodeksu Pracy w razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie przysługuje od pracodawcy odprawa pośmiertna, której wysokość jest uzależniona od okresu zatrudnienia pracownika u danego pracodawcy i stanowi równowartość wynagrodzenia za okres od 1 do 6 miesięcy.

Rezerwę z tytułu odpraw pośmiertnych wycenia się w wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów finansowych.

12.10 Zobowiązania i fundusze specjalne

12.10.1. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów

Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów wykazywane są w księgach w kwocie wymaganej zapłaty, zgodnie z zawartymi umowami reasekuracyjnymi.

12.10.2. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek wykazuje się wg skorygowanej ceny nabycia.

12.10.3. Inne zobowiązania

Zobowiązania wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

12.10.4. Fundusze specjalne

W pozycji „Fundusze specjalne” wykazuje się:

- saldo Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”), tworzonego zgodnie z ustawą z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j.: Dz. U. z 2016 roku, poz. 800) w ciężar kosztów. ZFŚS zwiększa się także m.in. z odpisu z zysku netto na mocy uchwał Walnego Zgromadzenia;
- saldo Funduszu Prewencyjnego, tworzonego z odpisów w ciężar kosztów, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o działalności ubezpieczeniowej oraz statucie PZU.

Stan funduszy specjalnych powiększają wszelkie dochody z lokowania środków tych funduszy.

12.11 Przychody ze sprzedaży usług ubezpieczeniowych

Przychody z tytułu przypisu składek ubezpieczeniowych brutto rozpoznawane są w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, niezależnie od momentu rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej.

Udział reasekuratorów w składce ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej składka podlega cesji zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi.

12.12 Przychody i koszty działalności lokacyjnej

12.12.1. Przychody z nieruchomości i koszty ich utrzymania

Przychody z nieruchomości stanowiących lokaty, takie jak otrzymane opłaty dzierżawne, czynsze z tytułu najmu oraz inne przychody związane z gospodarowaniem nieruchomościami, wykazywane są w pozycji „Przychody z lokat w nieruchomości” w ogólnym rachunku zysków i strat.

Koszty utrzymania nieruchomości przeznaczonych na cele inwestycyjne wykazywane są w pozycji „Koszty utrzymania nieruchomości” w ogólnym rachunku zysków i strat.

Koszty utrzymania nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby są wykazywane w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych w pozycji „Koszty administracyjne”.

12.12.2. Przychody i koszty z tytułu dłużnych papierów wartościowych

Wynik z wyceny dłużnych papierów wartościowych do wysokości skorygowanej ceny nabycia zalicza się do przychodów z dłużnych papierów wartościowych.

Różnicę pomiędzy wartością godziwą na dzień bilansowy, a wartością wg skorygowanej ceny nabycia ujmuje się:

- w przypadku dłużnych papierów wartościowych (nieuwzględnianych przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych oraz premie i rabaty) zaliczonych do lokat dostępnych do sprzedaży – w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny”;
- w przypadku dłużnych papierów wartościowych zaliczonych do lokat przeznaczonych do obrotu – w pozycji „Niezrealizowane zyski” bądź „Niezrealizowane straty na lokatach”.

Zrealizowane zyski/straty z tytułu sprzedaży/wykupu dłużnych papierów wartościowych wykazywane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

12.12.3. Zyski i straty z akcji i udziałów oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych

Niezrealizowane zyski i straty z tytułu wyceny akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych zakwalifikowanych do portfela lokat przeznaczonych do obrotu rozpoznawane są w wysokości różnicy pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub wartością bilansową na koniec poprzedniego roku obrotowego (w przypadku, gdy walory te zakupiono w poprzednich latach) w pozycji „Niezrealizowane zyski/straty z lokat”.

Niezrealizowane zyski i straty z tytułu wyceny akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych zakwalifikowanych do portfela lokat dostępnych do sprzedaży, które nie są uwzględniane przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ujmowane są w kapitale z aktualizacji wyceny.

Zrealizowane zyski i straty z tytułu sprzedaży akcji, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych ewidencjonowane są w pozycji „Wynik dodatni/ujemny z realizacji lokat”.

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lokat utworzone w okresie sprawozdawczym wykazywane są w pozycji „Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat”, a przychody z tytułu rozwiązania odpisów utworzonych w poprzednich okresach wykazywane są w pozycji „Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat”.

Przychody z dywidend ujmowane są w wartości brutto z datą powstania prawa do dywidendy.

12.12.4. Przychody z tytułu odsetek z lokat terminowych w instytucjach kredytowych

Przychody z tytułu odsetek od depozytów w instytucjach kredytowych rozpoznaje się na zasadzie memoriałowej, zgodnie z którą wykazuje się wszystkie odsetki dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich otrzymania. Jeżeli termin wygaśnięcia lokaty następuje po dniu bilansowym, odsetki nalicza się wg efektywnej stopy procentowej od dnia następującego po dniu otwarcia lokaty do dnia bilansowego włącznie.

12.12.5. Przychody z lokat netto (po uwzględnieniu kosztów) przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat

Przychody z lokat uwzględniane w wyliczeniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent oraz rezerwy na premie i rabaty są przenoszone z ogólnego rachunku zysków i strat do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

W związku z łącznym inwestowaniem (lokowaniem) środków własnych ubezpieczyciela oraz brakiem rozgraniczenia tych lokat, wartość przychodów z działalności lokacyjnej do przeniesienia z ogólnego rachunku zysków i strat do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych ustala się jako iloczyn stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent na początek miesiąca i uzyskanej w tym miesiącu rentowności obligacji Skarbu Państwa utrzymywanych do terminu wymagalności, z uwzględnieniem odpowiednich kosztów działalności lokacyjnej.

12.12.6. Koszty działalności lokacyjnej

Koszty działalności lokacyjnej to wewnętrzne i zewnętrzne koszty wynikające z prowadzonej działalności lokacyjnej, w tym koszty zarządzania lokatami, prowizje bankowe, prowizje biur maklerskich oraz amortyzacja i koszty utrzymania nieruchomości, z wyłączeniem amortyzacji i kosztów utrzymania nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby, klasyfikowanych jako koszty administracyjne.

12.13 Koszty odszkodowań i świadczeń

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmowane są wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń za szkody i wypadki powstałe w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych, wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód oraz zmianą stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, po pomniejszeniu o wszelkie otrzymane regresy, odzyski i dotacje, a także zmianę stanu oszacowanych regresów, odzysków i dotacji.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustalony został dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach zgodnie z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych obowiązujących w danym okresie.

Koszty likwidacji szkód i świadczeń obejmują bezpośrednie i pośrednie koszty związane z wykonywaniem czynności, które zmierzają do rozpatrzenia i zamknięcia spraw zgłoszonych lub wspierają czynności zmierzające do rozpatrzenia i zamknięcia tych spraw.

12.14 Koszty działalności ubezpieczeniowej

Koszty działalności ubezpieczeniowej ujmowane są memoriałowo współmiernie do osiągniętych przychodów.

12.14.1. Koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji czynnej. Do bezpośrednich kosztów akwizycji zalicza się między innymi koszty prowizji pośredników ubezpieczeniowych, koszty wynagrodzeń pracowników związane z zawieraniem umów ubezpieczenia, koszty atestów, ekspertyz, badań związanych z ryzykiem przyjmowanym, koszty włączenia umowy reasekuracji do portfela reasekuracji oraz prowizje i udziały cedentów w zyskach. Do pośrednich kosztów akwizycji zalicza się koszty związane z reklamą i promocją produktów ubezpieczeniowych oraz koszty związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Koszty prowizji ujmowane są w tym samym okresie, w którym rozpoznana została składka przypisana stanowiąca podstawę naliczenia prowizji, niezależnie od momentu jej faktycznej wypłaty.

Koszty akwizycji odraczane są na zasadach stosowanych przy ustalaniu rezerwy składek poprzez odnoszenie odpowiedniej części kosztów na pozycję „Aktywowane koszty akwizycji” i następnie amortyzowane w ciężar technicznego rachunku ubezpieczeń przez okres ochrony ubezpieczeniowej. Zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji koryguje saldo kosztów akwizycji.

Aktywowane w bilansie koszty akwizycji podlegają testom na utratę wartości poprzez ich uwzględnienie w wyliczeniu rezerwy na ryzyka niewygaśnię.

12.14.2. Koszty administracyjne

Koszty administracyjne obejmują koszty działalności ubezpieczeniowej, niezaliczone do kosztów akwizycji, odszkodowań i świadczeń lub kosztów działalności lokacyjnej, związane z inkasem składek, zarządzaniem portfelem umów ubezpieczeniowych, umów reasekuracji oraz ogólnym zarządzaniem zakładem ubezpieczeń.

12.14.3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów

Koszty działalności ubezpieczeniowej korygowane są o wartość otrzymanych lub należnych od brokerów i reasekuratorów prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów i retrocesjonariuszy (w ramach reasekuracji biernej i retrocesji). Wartość otrzymanych lub należnych prowizji reasekuracyjnych korygowana jest o wysokość odroczonej prowizji reasekuracyjnych, w części dotyczącej przyszłych okresów sprawozdawczych.

12.15 Transakcje w walutach obcych

Wyrażone w walutach obcych składniki aktywów i pasywów podlegają przeliczeniu na dzień bilansowy według kursu średniego NBP obowiązującego na ten dzień.

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez NBP na dzień poprzedzający dzień przeprowadzenia operacji, chyba, że w zgłoszeniu celnym lub innym wiążącym PZU dokumencie ustalony został inny kurs.

12.16 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i część odroczonej.

Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego nalicza się zgodnie z przepisami podatkowymi obowiązującymi w Polsce.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonej stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego, z zastrzeżeniem, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym odnosi się na kapitał własny.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego wydanymi w Polsce do dnia bilansowego.

PZU podlegając polskim przepisom prawa podatkowego ma możliwość efektywnego skompensowania należności i zobowiązań podatkowych poprzez płacenie podatku dochodowego od osób prawnych w kwocie netto. Dlatego też w sprawozdaniu finansowym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu.

13. Wskazanie, objaśnienie i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF

Z uwagi na fakt, że PZU sporządził pierwsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2005 roku i zaprezentował w nim dane porównywalne za rok poprzedzający, datą przejścia Grupy PZU na stosowanie MSSF był dzień 1 stycznia 2004 roku. Na podstawie punktu 17 załącznika D do MSSF 1 wskazania, objaśnienia i kwantyfikacja istotnych różnic pomiędzy PSR i MSSF zakładają, że hipotetyczną datą przejścia PZU na stosowanie MSSF dla potrzeb sprawozdawczości jednostkowej był również dzień 1 stycznia 2004 roku (w celu kalkulacji różnic pomiędzy MSSF a PSR zaprezentowanych poniżej), pomimo faktu, że PZU nie sporządza jednostkowych sprawozdań finansowych według MSSF.

Poniżej przedstawiono opis istotnych różnic pomiędzy zasadami rachunkowości określonymi w PSR a MSSF, które miałyby wpływ na wynik finansowy lub kapitały własne w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z MSSF.

13.1 Wycena jednostek podporządkowanych

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym według PSR, udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane są metodą praw własności, opisaną szczegółowo w punkcie 12.2.2 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

Zgodnie z MSR 27, w jednostkowym sprawozdaniu finansowym według MSSF udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych wyceniane byłyby według kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Zgodnie z zapisami punktu 66 MSR 39, nie jest możliwe odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości nienotowanych instrumentów kapitałowych niewycenianych według wartości godziwej (w sytuacji braku możliwości wiarygodnego ustalenia wartości godziwej).

13.2 Wycena nieruchomości

Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli, wszystkie nieruchomości (wykorzystywane na własne potrzeby oraz inwestycyjne) wycenia się według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Na dzień przejścia na stosowanie MSSF (tj. 1 stycznia 2004 roku) dokonano ustalenia kosztu wytworzenia posiadanych nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby, odnosząc różnicę na niepodzielony wynik z lat ubiegłych. W późniejszych okresach powoduje to różnicę w wartości księgowej netto skumulowanego umorzenia oraz wysokości naliczanej amortyzacji tych nieruchomości.

Według MSSF nieruchomości przeznaczone na cele inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej ustalonej na dzień bilansowy, a zmiany wartości godziwej w ciągu okresu sprawozdawczego odnosi w ciężar rachunku zysków i strat danego okresu.

W przypadku, gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, wykazywaną w wartości godziwej, amortyzacja jest kontynuowana do dnia reklasyfikacji, a ustalona na ten dzień różnica pomiędzy wartością bilansową a jej wartością godziwą odnoszona jest na inne całkowite dochody.

13.3 Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz na podstawie odrębnych przepisów dotyczących aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych w 1995 roku w księgach polskich dokonano przeszacowania składników rzeczowych aktywów trwałych, odnosząc jego skutki na kapitał z aktualizacji wyceny. Przeszacowanie to nie spełnia wymogów MSR 29.

13.4 Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zapisy rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli precyzują zasady tworzenia i wykorzystywania rezerwy na wyrównanie szkodowości. Rezerwa ta nie odnosi się do konkretnych zobowiązań wynikających z zawartych polis ubezpieczeniowych. Zgodnie z PSR zmiana stanu rezerwy stanowi koszt bieżącego okresu, natomiast zgodnie z MSSF - alokację zysku netto.

13.5 Fundusz prewencyjny

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej PZU może dokonywać odpisów na fundusz prewencyjny w ciężar kosztów bieżącego okresu. Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli fundusz ten jest wykazywany jako fundusze specjalne w zobowiązaniach.

Zgodnie z zapisami MSR 37 fundusze tego typu nie mogą być tworzone w ciężar kosztów bieżącego okresu i są wykazywane jako alokacja zysku netto przy jednoczesnym rozpoznaniu kosztów działalności prewencyjnej w momencie ich poniesienia.

13.6 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jeżeli Walne Zgromadzenie PZU podejmuje decyzję o przekazaniu części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS utrzymywanego przez PZU, zgodnie z PSR fakt ten wykazuje się jako podział wyniku netto roku poprzedniego, niewpływający na wynik finansowy roku obrotowego, w którym dokonano takiego podziału wyniku finansowego netto.

Powyższa transakcja spełnia definicję kosztów zawartą w MSSF i zgodnie z postanowieniami MSR 1 wykazywana jest w rachunku zysków i strat roku obrotowego, w którym dokonano przekazania części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS.

13.7 Zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw pracowniczych

Zgodnie z PSR w wyliczeniu rezerw na odprawy emerytalne oraz odprawy pośmiertne uwzględnione są zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych oraz założeń finansowych. Zyski i straty te zgodnie z PSR wpływają na wynik finansowy roku obrotowego.

Zgodnie z MSR 19 zyski i straty aktuarialne powstałe na skutek zmian założeń demograficznych i założeń finansowych odnoszone są na inne całkowite dochody.

13.8 Oszacowane regresy i odzyski

Zgodnie z PSR zakłady ubezpieczeń, ustalając ostateczną wartość przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń, szacują wartość przewidywanych, przyszłych zwrotów kosztów zakładu na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich (regresy), praw własności do ubezpieczonego majątku (odzyski) oraz dotacji. Przy szacowaniu wartości przyszłych zwrotów kosztów zakładu z tytułu regresów i odzysków, w przypadku prowadzenia działalności dłużej niż 3 lata w danej grupie ubezpieczeń, udział sumy otrzymanych i oszacowanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń danego roku zaistnienia szkody nie może przekroczyć średniej arytmetycznej udziału otrzymanych regresów i odzysków w koszcie odszkodowań i świadczeń z trzech kolejnych lat zaistnienia szkody, bezpośrednio poprzedzających rok, dla którego dokonuje się ustaleń.

Zgodnie z MSSF regresy i odzyski są ujmowane w bilansie oraz rachunku wyników w wartości oszacowanej jeśli osiągnięcie z nich przychodu jest praktycznie pewne. Dlatego też powyższe ograniczenia w szacowaniu nie obowiązują.

13.9 Różnice z tytułu podatku odroczonego

Dla różnic pomiędzy PSR i MSSF, opisanych powyżej, wyliczono również związany z nimi wpływ różnic z tytułu podatku odroczonego i uwzględniono go w wyliczeniu wszystkich przedstawionych korekt, o ile tylko było to zasadne.

13.10 Uzgodnienie kapitału własnego oraz wyniku finansowego netto sporządzonych według PSR i według MSSF

Opis	Pkt.	Zysk netto 1 stycznia - 31 grudnia 2016	Kapitały własne 31 grudnia 2016	Zysk netto 1 stycznia - 31 grudnia 2015	Kapitały własne 31 grudnia 2015
Sprawozdanie finansowe według PSR		1 592 951	12 219 012	2 248 522	12 378 733
Wycena jednostek podporządkowanych ¹⁾	13.1	47 626	(4 449 472)	(60 508)	(3 838 547)
Wycena nieruchomości	13.2, 13.3	(25 821)	93 213	(14 677)	114 477
Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	13.4	24 583	537 290	29 279	512 707
Fundusz prewencyjny	13.5	(10 415)	27 888	14 616	38 303
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	13.6	(10 000)	-	(10 000)	-
Zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw pracowniczych	13.7	(4 638)	-	(1 301)	-
Oszacowane regresy i odzyski	13.8	24 450	24 450	-	-
Pozostałe		(507)	472	(1 200)	979
Razem korekty		45 278	(3 766 159)	(43 791)	(3 172 081)
Sprawozdanie finansowe według MSSF		1 638 229	8 452 853	2 204 731	9 206 652

¹⁾ PZU nigdy nie sporządzał i nie sporządza jednostkowych sprawozdań finansowych wg MSSF. Dla potrzeb niniejszej noty przyjęto zgodnie z MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe, że lokaty w jednostkach podporządkowanych wg MSSF wyceniane są wg kosztu nabycia pomniejszonego o odpis z tytułu utraty wartości.

Bilans i pozycje pozabilansowe

Aktywa	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
I. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	1	377 535	362 167
- wartość firmy		-	-
II. Lokaty	2	31 476 581	32 356 048
1. Nieruchomości	2.3	387 790	475 812
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	2.4	9 664 078	8 040 778
- lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		9 274 657	7 463 908
3. Inne lokaty finansowe	2.5	21 424 713	23 839 458
4. Należności depozytowe od cedentów		-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający		-	-
IV. Należności	3	2 252 438	1 801 903
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	3.1	1 752 142	1 433 828
1.1. Od jednostek podporządkowanych		3 318	2 419
1.2. Od pozostałych jednostek		1 748 824	1 431 409
2. Należności z tytułu reasekuracji	3.2	130 137	40 929
2.1. Od jednostek podporządkowanych		62 733	2 452
2.2. Od pozostałych jednostek		67 404	38 477
3. Inne należności	3.3	370 159	327 146
3.1. Należności od budżetu		11 486	63 641
3.2. Pozostałe należności		358 673	263 505
a) od jednostek podporządkowanych		74 683	37 127
b) od pozostałych jednostek		283 990	226 378
V. Inne składniki aktywów	4	1 272 661	195 984
1. Rzeczowe składniki aktywów	4.1	124 630	130 908
2. Środki pieniężne	4.2	1 148 031	65 076
3. Pozostałe składniki aktywów		-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	5	2 039 415	1 642 259
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5.1	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji		1 208 626	957 179
3. Zarachowane odsetki i czynsze		-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	5.2	830 789	685 080
VII. Należne wpłaty na kapitał zakładowy		-	-
VIII. Akcje własne		-	-
Aktywa, razem		37 418 630	36 358 361

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Pasywa	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
I. Kapitał własny	7	12 219 012	12 378 733
1. Kapitał zakładowy	7.1	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy	7.3	4 889 182	4 446 348
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	7.4	5 650 527	5 597 511
4. Pozostałe kapitały rezerwowe		-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych		-	-
6. Zysk (strata) netto		1 592 951	2 248 522
7. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		-	-
II. Zobowiązania podporządkowane		-	-
III. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	8	19 740 609	18 673 869
IV. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych (wartość ujemna)	8	(921 520)	(1 037 301)
V. Oszacowane regresy i odzyski (wartość ujemna)	9	(104 300)	(96 075)
1. Oszacowane regresy i odzyski brutto		(105 242)	(96 539)
2. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach		942	464
VI. Pozostałe rezerwy	10	385 844	472 916
1. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	10.1	44 131	50 287
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10.2	271 943	349 003
3. Inne rezerwy	10.3	69 770	73 626
VII. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów		-	-
VIII. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	11	5 156 199	5 109 816
1. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	11.1	461 809	344 541
1.1. Wobec jednostek podporządkowanych		3 820	912
1.2. Wobec pozostałych jednostek		457 989	343 629
2. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	11.2	117 534	81 038
2.1. Wobec jednostek podporządkowanych		2 793	1 883
2.2. Wobec pozostałych jednostek		114 741	79 155
3. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	11.3	3 764 983	3 611 636
4. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	11.4	-	-
5. Inne zobowiązania	11.5	694 859	928 469
5.1. Zobowiązania wobec budżetu		232 498	50 783
5.2. Pozostałe zobowiązania		462 361	877 686
a) wobec jednostek podporządkowanych		10 715	46 427
b) wobec pozostałych jednostek		451 646	831 259
6. Fundusze specjalne	11.7	117 014	144 132
IX. Rozliczenia międzyokresowe	12	942 786	856 403
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów		904 276	821 516
2. Ujemna wartość firmy		-	-
3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów		38 510	34 887
Pasywa, razem		37 418 630	36 358 361

Wartość księgowa	12 219 012	12 378 733
Liczba akcji	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	14,15	14,34
Rozwodniona liczba akcji	863 523 000	863 523 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	14,15	14,34

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Pozycje pozabilansowe	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
1. Należności warunkowe, w tym:	14.1	4 357 144	9 618 386
1.1. Otrzymane gwarancje i poręczenia		1 957	12 408
1.2. Pozostałe ¹⁾		4 355 187	9 605 978
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	14.2	4 690 077	4 642 447
2.1. Udzielone poręczenia i gwarancje		3 790 755	3 651 485
2.2. Weksle akceptowane i indosowane		-	-
2.3. Aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży		-	-
2.4. Inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach		592 513	575 148
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń		-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów		-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach		117 710	136 477
6. Inne pozycje pozabilansowe		-	-
Pozycje pozabilansowe, razem		9 164 931	14 397 310

¹⁾ Pozycja obejmuje: zabezpieczenia otrzymane w formie hipoteki na majątku dłużnika, weksle z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych, pozostałe weksle, inne należności warunkowe itp.

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych	Nota	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)		9 212 816	7 897 960
1. Składki przypisane brutto	15	10 682 014	8 858 036
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej		363 593	293 494
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto		1 143 992	709 055
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek		38 387	42 473
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat		243 643	256 955
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym		132 984	213 649
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	18	6 148 534	5 036 629
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym		6 110 245	5 060 585
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		6 393 045	5 135 220
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych		282 800	74 635
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		38 289	(23 956)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto		(116 357)	288 158
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia		(154 646)	312 114
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym		-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto		-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw		(1 653)	7 191
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	21	2 573 431	2 325 217
1. Koszty akwizycji, w tym:	21.1	1 855 068	1 572 330
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji		(251 447)	(388 677)
2. Koszty administracyjne	21.2	723 941	753 737
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów		5 578	850
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym		302 258	327 046
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)		30 350	36 147
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych		536 523	636 334

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie		536 523	636 334
II. Przychody z lokat		2 587 046	2 505 084
1. Przychody z lokat w nieruchomości		5 709	5 854
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych		850 889	1 708 564
2.1. Z udziałów lub akcji		844 150	1 704 309
2.2. Z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		6 739	4 255
2.3. Z pozostałych lokat		-	-
3. Przychody z innych lokat finansowych		392 725	377 268
3.1. Z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych		16 709	13 884
3.2. Z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu		314 271	310 169
3.3. Z lokat terminowych w instytucjach kredytowych		11 507	1 344
3.4. Z pozostałych lokat		50 238	51 871
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat		2 760	534
5. Wynik dodatni z realizacji lokat		1 334 963	412 864
III. Niezrealizowane zyski z lokat		218 311	181 605
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie		-	-
V. Koszty działalności lokacyjnej		604 627	391 054
1. Koszty utrzymania nieruchomości		5 209	9 706
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej		13 717	13 051
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat		56 068	21 349
4. Wynik ujemny z realizacji lokat		529 633	346 948
VI. Niezrealizowane straty na lokatach		255 538	218 407
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych		243 643	256 955
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	22	314 487	303 853
IX. Pozostałe koszty operacyjne	23	676 226	284 539
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		1 876 333	2 475 921
XI. Zyski nadzwyczajne		-	-
XII. Straty nadzwyczajne		-	-
XIII. Zysk (strata) brutto		1 876 333	2 475 921
XIV. Podatek dochodowy	25	235 756	174 152
a) część bieżąca		171 203	26 603
b) część odroczone		64 553	147 549
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		-	-
XVI. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	26	(47 626)	(53 247)
XVII. Zysk (strata) netto		1 592 951	2 248 522

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Zysk (strata) netto	1 592 951	2 248 522
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	1,84	2,60
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	1,84	2,60

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Zestawienie zmian kapitału własnym

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	12 378 733	12 328 724
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	12 378 733	12 328 724
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	86 352	86 352
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy na początek okresu	4 446 348	4 408 306
2.1. Zmiany kapitału zapasowego	442 834	38 042
a) zwiększenia (z tytułu):	442 834	38 042
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo wartość)	442 395	36 164
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji – tytułem zbycia środków trwałych	439	1 878
b) zmniejszenia	-	-
2.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	4 889 182	4 446 348
3. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	5 597 511	5 197 333
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
3.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	53 016	400 178
a) zwiększenia (z tytułu):	784 198	673 567
- wycena lokat finansowych	772 968	656 783
- przeniesienia odpisu z tytułu trwałej utraty wartości lokat dostępnych do sprzedaży	1 142	8 571
- zwiększenia z tytułu zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	10 088	8 213
b) zmniejszenia (z tytułu)	731 182	273 389
- wycena lokat finansowych	128 219	246 979
- zmniejszenia z tytułu zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	602 512	24 532
- zbycia środków trwałych	439	1 878
- pozostałe	12	-
3.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	5 650 527	5 597 511
4. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-
4.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
4.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	2 248 522	2 636 733
5.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	2 248 522	2 636 733
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów	-	-
5.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	2 248 522	2 636 733
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	2 248 522	2 636 733
- przeniesienia na kapitał zapasowy	442 395	36 164
- wypłata dywidendy	1 796 127	2 590 569
- przeniesienia/odpisy ZFŚS	10 000	10 000
5.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
5.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-
b) korekty błędów	-	-
5.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do	-	-

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
danych porównywalnych		
a) zwiększenia	-	-
b) zmniejszenia	-	-
5.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
5.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-
6. Wynik netto	1 592 951	2 248 522
a) zysk netto	1 592 951	2 248 522
b) strata netto	-	-
c) odpisy z zysku	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	12 219 012	12 378 733
III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	12 219 012	12 378 733

Pozycję „Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)” przedstawiono z uwzględnieniem zagadnienia opisanego w punkcie 7.2.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Wpływy		11 457 632	9 571 857
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej		10 596 634	8 613 380
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto		10 464 366	8 459 119
1.2. Wpływy z tytułu regresów, odzysków i zwrotów odszkodowań		106 806	119 939
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej		25 462	34 322
2. Wpływy z reasekuracji biernej		202 449	87 338
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach		176 938	65 993
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów		23 588	21 327
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej		1 923	18
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej		658 549	871 139
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego		260 448	194 355
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty		2 976	3 453
3.3. Pozostałe wpływy	27	395 125	673 331
II. Wydatki		10 735 148	9 192 097
1. Wydatki z tytułu z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej		9 067 091	7 530 796
1.1. Zwroty składek brutto		167 887	156 921
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		5 544 953	4 405 539
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji		1 353 987	1 185 199
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym		1 385 079	1 424 266
1.5. Wydatki z tytułu likwidacji szkód i windykacji regresów		248 028	206 305
1.6. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej		236 211	34 776
1.7. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej		130 946	117 790
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej		300 481	264 798
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji		300 227	264 325
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej		254	473
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej		1 367 576	1 396 503
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego		510 018	484 799
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty		117 167	170 395
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	27	740 391	741 309
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)		722 484	379 760
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności lokacyjnej			-
I. Wpływy		239 677 792	168 572 509
1. Zbycie nieruchomości		53 784	34 766
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych		180	281 073
3. Zbycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych		1 051 223	12 976
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom		-	37 448
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki		9 804 544	7 677 547
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych		184 625 108	95 747 370
7. Realizacja pozostałych lokat		42 992 101	61 969 168

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Rachunek przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
8. Wpływy z nieruchomości		7 472	7 955
9. Odsetki otrzymane		284 925	345 649
10. Dywidendy otrzymane		844 176	2 434 351
11. Pozostałe wpływy z lokat		14 279	24 206
II. Wydatki		237 505 872	166 313 000
1. Nabycie nieruchomości		-	-
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych		1 197 996	1 414 544
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych		35 850	75 540
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom		150 000	130 000
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki		8 786 060	7 418 486
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		184 138 646	95 783 100
7. Nabycie pozostałych lokat		43 149 288	61 430 307
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości		46 722	56 377
9. Pozostałe wydatki na lokaty		1 310	4 646
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)		2 171 920	2 259 509
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			-
I. Wpływy		7 133 567	13 604 842
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału		-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych		7 133 567	13 604 842
3. Pozostałe wpływy finansowe		-	-
II. Wydatki		8 977 917	16 231 980
1. Dywidendy		1 796 162	4 058 605
2. Inne, niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku		-	-
3. Nabycie akcji własnych		-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych		7 134 630	12 144 251
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		47 125	29 124
6. Pozostałe wydatki finansowe		-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)		(1 844 350)	(2 627 138)
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)		1 050 054	12 131
E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:		1 082 955	18 075
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		32 901	5 944
F. Środki pieniężne na początek okresu		65 076	47 001
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-E), w tym:		1 148 031	65 076
- o ograniczonej możliwości dysponowania	27.1	43 272	60 646

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczne rachunki ubezpieczeń – działalność bezpośrednia

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich – ogółem

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	8 818 205	7 757 001
1. Składki przypisane brutto	9 836 663	8 262 970
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	196 732	219 060
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	803 889	314 918
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(17 837)	28 009
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	243 643	256 955
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	127 693	210 680
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	5 821 700	4 926 554
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	5 948 097	5 023 863
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	6 057 093	5 085 970
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	108 996	62 107
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(126 397)	(97 309)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(144 280)	(84 141)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(17 883)	13 168
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	517	2 501
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 449 602	2 266 013
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 750 233	1 543 172
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(139 656)	(161 945)
2. Koszty administracyjne	699 465	723 691
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	96	850
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	287 692	318 847
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	12 573	33 619
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	617 457	677 102

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 1 Ubezpieczenie wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	415 570	436 487
1. Składki przypisane brutto	396 018	428 767
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	100	67
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(19 628)	(7 807)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	24	(20)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	4 865	1 415
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	123 366	134 675
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	134 530	140 255
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	134 530	140 255
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(11 164)	(5 580)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(11 167)	(5 578)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(3)	2
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	15	1
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	133 873	153 930
1. Koszty akwizycji, w tym:	85 259	101 106
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(436)	5 450
2. Koszty administracyjne	48 603	52 846
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	(11)	22
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	2 746	6 636
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	160 435	142 660

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 2 Ubezpieczenie choroby

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	7 749	8 323
1. Składki przypisane brutto	7 834	8 337
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	3	2
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	83	10
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	1	(2)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	19	11
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	3 969	3 705
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 950	3 946
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	3 950	3 946
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	19	(241)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	19	(241)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 352	2 925
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 794	1 862
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(10)	(6)
2. Koszty administracyjne	558	1 063
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	137	105
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 310	1 599

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 3 Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	2 357 354	2 024 744
1. Składki przypisane brutto	2 747 504	2 142 681
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	34 436	24 076
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	361 263	92 941
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	5 549	(920)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	30 383	44 890
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 654 460	1 474 670
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 637 230	1 421 815
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 637 771	1 423 920
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	541	2 105
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	17 230	52 855
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	17 291	53 104
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	61	249
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(60)	290
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	672 968	545 201
1. Koszty akwizycji, w tym:	535 009	406 745
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(64 577)	(33 983)
2. Koszty administracyjne	131 622	132 845
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	(6 337)	(5 611)
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	28 001	33 224
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	32 368	16 249

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 4 Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	2 480	4 231
1. Składki przypisane brutto	1 634	970
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	215	604
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(2 297)	(5 038)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(1 236)	(1 173)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	254	492
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	372	1 530
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 614	8 571
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 754	8 890
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	140	319
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(1 242)	(7 041)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(1 421)	(10 004)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(179)	(2 963)
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	3	(18)
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	895	1 205
1. Koszty akwizycji, w tym:	954	1 231
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	468	860
2. Koszty administracyjne	149	202
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	208	228
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	68	21
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	124	212
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 272	1 773

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 5 Ubezpieczenie casco statków powietrznych

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	5 750	6 396
1. Składki przypisane brutto	7 252	8 323
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	937	1 375
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	97	1 059
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(468)	507
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	99	378
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	6 792	(5 042)
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 836	2 090
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	3 836	2 090
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	2 956	(7 132)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	2 938	(8 410)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(18)	(1 278)
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(2)	37
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 507	1 540
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 381	1 346
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	4	(237)
2. Koszty administracyjne	126	194
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	306	190
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	(659)	320
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(2 095)	9 729

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 6 Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	19 174	16 222
1. Składki przypisane brutto	26 444	21 237
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	5 572	5 453
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	986	(1 604)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(712)	(1 166)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	83	1 140
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	23 408	17 460
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	17 043	10 482
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	33 400	11 423
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	16 357	941
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	6 365	6 978
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(10 436)	24 562
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(16 801)	17 584
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	671	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 721	4 059
1. Koszty akwizycji, w tym:	4 004	3 709
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(116)	202
2. Koszty administracyjne	884	808
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	167	458
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	978	428
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	(3 399)	811
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(7 122)	(5 396)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 7 Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	8 505	8 443
1. Składki przypisane brutto	11 834	8 428
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	3 464	1 526
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(38)	(2 067)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	97	(526)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	224	493
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	2 443	(4 197)
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 107	3 720
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	3 120	3 720
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	13	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(664)	(7 917)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(735)	(7 859)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(71)	58
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(59)	5
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 563	3 818
1. Koszty akwizycji, w tym:	3 506	2 791
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(66)	(651)
2. Koszty administracyjne	1 173	1 104
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	116	77
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	213	488
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	86	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 483	8 822

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 8 Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami obejmujące szkody rzeczowe, nieujęte w grupach 3-7

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	1 065 190	1 046 456
1. Składki przypisane brutto	1 139 602	1 121 316
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	47 053	46 459
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	23 095	31 548
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(4 264)	3 147
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	11 832	14 641
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	375 451	380 001
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	394 381	374 830
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	404 657	382 377
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	10 276	7 547
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(18 930)	5 171
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(18 069)	(4 201)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	861	(9 372)
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(90)	283
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	340 401	331 293
1. Koszty akwizycji, w tym:	253 689	247 168
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	3 601	(22 929)
2. Koszty administracyjne	90 123	86 858
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	3 411	2 733
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	44 040	49 740
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	317 220	299 780

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 9 Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7) wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	735 555	668 553
1. Składki przypisane brutto	716 895	744 001
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	42 275	67 794
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(71 769)	22 571
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(10 834)	14 917
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	14 708	9 375
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	589 852	284 969
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	583 607	296 464
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	611 334	307 710
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	27 727	11 246
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	6 245	(11 495)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	5 857	(14 568)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(388)	(3 073)
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(13)	200
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	276 462	256 426
1. Koszty akwizycji, w tym:	188 831	166 875
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(4 454)	(25 425)
2. Koszty administracyjne	90 288	93 216
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	2 657	3 665
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	5 782	19 668
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	28 922
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(121 820)	87 743

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 10 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	3 111 203	2 518 975
1. Składki przypisane brutto	3 607 198	2 642 743
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	14 491	7 912
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	486 012	115 304
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	4 508	(552)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	224 785	233 806
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	27 424	127 006
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	2 632 037	2 258 620
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2 659 040	2 337 747
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 695 188	2 369 329
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	36 148	31 582
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(27 003)	(79 127)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(3 975)	(67 992)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	23 028	11 135
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	51	81
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	643 779	603 426
1. Koszty akwizycji, w tym:	413 031	353 716
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(67 888)	(48 700)
2. Koszty administracyjne	222 797	242 245
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	(7 951)	(7 465)
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	173 937	183 234
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(86 392)	(165 574)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 11 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	3 230	3 359
1. Składki przypisane brutto	6 648	5 450
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	2 667	1 597
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 117	780
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	366	286
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	106	62
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	61	219
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 448	4 243
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	426	2 128
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	426	2 128
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	1 022	2 115
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 076	2 174
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	54	59
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 157	1 667
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 636	1 112
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(139)	(521)
2. Koszty administracyjne	552	589
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	31	34
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	141	200
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	91	(120)
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(440)	(2 350)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 12 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	616	513
1. Składki przypisane brutto	559	575
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	28	10
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(69)	51
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	16	(1)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	6	6
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	489	398
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	391	317
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	391	317
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	98	81
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	97	81
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(1)	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	344	306
1. Koszty akwizycji, w tym:	213	181
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(15)	(32)
2. Koszty administracyjne	131	125
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	2	10
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	(7)
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(213)	(188)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 13 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	664 910	650 625
1. Składki przypisane brutto	685 012	676 024
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	15 223	13 194
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	5 194	10 038
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	315	(2 167)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	18 752	23 087
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	25 462	6 689
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	177 194	201 858
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	284 022	254 633
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	287 553	256 239
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	3 531	1 606
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(106 828)	(52 775)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(102 983)	(46 666)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	3 845	6 109
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	3	2
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	197 421	200 270
1. Koszty akwizycji, w tym:	156 592	147 436
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	1 829	(16 998)
2. Koszty administracyjne	41 844	54 221
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	1 015	1 387
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	18 104	17 137
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	16 517	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	299 885	261 134

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 14 Ubezpieczenie kredytu

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	17 680	16 015
1. Składki przypisane brutto	18 358	14 175
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	1 943	1 630
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(868)	(3 597)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	397	(127)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	335	533
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	493	2 808
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 843	1 290
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2 652	2 650
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	809	1 360
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(1 350)	1 518
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(1 399)	1 600
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(49)	82
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(74)	312
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	5 767	4 675
1. Koszty akwizycji, w tym:	2 745	1 976
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	288	(470)
2. Koszty administracyjne	3 558	3 264
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	536	565
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	305	80
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	27	1 505
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	11 497	7 168

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 15 Gwarancja ubezpieczeniowa

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	26 302	19 639
1. Składki przypisane brutto	45 974	61 075
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	16 694	26 442
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 431	23 980
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(1 547)	8 986
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	561	(830)
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	8 248	9 525
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	13 182	6 363
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	23 484	10 667
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	10 302	4 304
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(4 934)	3 162
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(8 479)	5 048
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(3 545)	1 886
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	11 928	9 410
1. Koszty akwizycji, w tym:	9 453	5 320
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(3 067)	(7 393)
2. Koszty administracyjne	7 351	7 883
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	4 876	3 793
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	225	(557)
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	1 315	355
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	5 147	76

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 16 Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	61 959	66 245
1. Składki przypisane brutto	70 889	85 073
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	11 363	21 103
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(12 490)	5 008
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(10 057)	7 283
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	9 751	3 758
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	18 412	1 129
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	16 285	5 111
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	19 437	6 208
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	3 152	1 097
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	2 127	(3 982)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(22 550)	(11 292)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(24 677)	(7 310)
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	72	1 308
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	44 647	47 021
1. Koszty akwizycji, w tym:	20 838	44 338
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(103)	(435)
2. Koszty administracyjne	25 187	3 647
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	1 378	964
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	10 600	3 757
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	(1 621)	1 621
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(400)	15 167

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 17 Ubezpieczenie ochrony prawnej

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	6 586	878
1. Składki przypisane brutto	7 159	3 535
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	-	-
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	573	2 657
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-	-
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	27	1
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 905	549
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 225	596
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 225	596
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	680	(47)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	680	(47)
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 801	1 287
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 797	723
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(761)	(504)
2. Koszty administracyjne	1 004	564
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	38	55
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	92	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 777	(1 012)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń bezpośrednich

GRUPA USTAWOWA NR 18 Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	308 392	260 897
1. Składki przypisane brutto	339 849	290 260
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	268	(184)
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	31 197	29 084
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	8	(463)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	1 599	463
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	201 361	159 653
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	192 385	153 505
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	192 385	153 505
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	8 976	6 148
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	8 976	6 148
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	103 016	97 554
1. Koszty akwizycji, w tym:	69 501	55 537
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(4 214)	(10 173)
2. Koszty administracyjne	33 515	42 017
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	2 069	4 431
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	3 545	(278)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczne rachunki ubezpieczeń – reasekuracja czynna

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna ogółem

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	394 611	140 959
1. Składki przypisane brutto	845 351	595 066
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	166 861	74 434
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	340 103	394 137
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	56 224	14 464
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	5 291	2 969
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	326 834	110 075
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	162 148	36 722
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	335 952	49 250
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	173 804	12 528
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	164 686	73 353
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	27 923	372 299
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(136 763)	298 946
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(2 170)	4 690
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	123 829	59 204
1. Koszty akwizycji, w tym:	104 835	29 158
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(111 791)	(226 732)
2. Koszty administracyjne	24 476	30 046
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	5 482	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	14 566	8 199
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	17 777	2 528
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(80 934)	(40 768)

W latach 2016 i 2015 PZU prowadził działalność w zakresie reasekuracji czynnej we wszystkich klasach rachunkowych z wyjątkiem klasy 9.

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 1 Następstwa wypadków i choroba (grupa 1, 2)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	14 806	7 844
1. Składki przypisane brutto	26 202	11 895
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	129	449
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	11 081	3 314
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(186)	(288)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	792	226
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	8 954	4 424
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	7 853	-
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	7 853	-
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	1 101	4 424
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 101	4 424
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	5 962	2 531
1. Koszty akwizycji, w tym:	5 552	2 475
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(983)	(401)
2. Koszty administracyjne	410	56
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	591	889
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	91	226

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 2 Komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	308 058	55 222
1. Składki przypisane brutto	465 184	181 687
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	13 706	7 873
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	148 472	119 162
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	5 052	570
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	1 163	418
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	258 786	48 508
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	102 256	376
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	102 256	376
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	156 530	48 132
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	158 934	48 132
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	2 404	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	87 674	33 773
1. Koszty akwizycji, w tym:	73 863	12 056
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(34 581)	(28 532)
2. Koszty administracyjne	13 811	21 717
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	262	924
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	15 403	(251)
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(52 904)	(27 314)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 3 Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	10 965	7 385
1. Składki przypisane brutto	12 439	24 986
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	135	132
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 334	17 485
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(5)	16
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	940	1 161
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	5 581	2 828
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	4 695	1 834
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 695	1 834
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	886	994
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	886	994
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	6 305	4 523
1. Koszty akwizycji, w tym:	3 974	3 861
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	170	(11 110)
2. Koszty administracyjne	2 331	662
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	1 068	1 225
IX. Zmiany stanu rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	(18)
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(1 049)	(12)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 4 Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	3 458	3 063
1. Składki przypisane brutto	6 615	5 706
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	3 521	2 837
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	731	(2 372)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	1 095	(2 178)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	563	138
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	1 854	1 742
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	1 763	705
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	1 763	705
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	91	1 037
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	153	1 037
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	62	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	1 866	30
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	903	1 039
1. Koszty akwizycji, w tym:	757	869
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(212)	-
2. Koszty administracyjne	177	170
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	31	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	386	(7)
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(988)	397

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 5 Od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8, 9)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	36 406	49 582
1. Składki przypisane brutto	190 387	133 975
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	127 096	56 285
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	68 981	41 568
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	42 096	13 460
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	1 535	830
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	17 783	27 956
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	13 302	30 443
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	72 376	42 971
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	59 074	12 528
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	4 481	(2 487)
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(34 471)	88 478
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(38 952)	90 965
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(3 711)	3 957
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	5 397	14 317
1. Koszty akwizycji, w tym:	4 586	8 026
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	994	(4 964)
2. Koszty administracyjne	5 155	6 291
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	4 344	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	9 891	4 481
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	1 278	2 479
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	7 303	(2 778)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 6 Odpowiedzialność cywilna (grupy 11, 12, 13)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	8 428	6 641
1. Składki przypisane brutto	2 055	33 108
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	5 224	1 810
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	(9 178)	24 483
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	2 419	(174)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	78	66
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	6 952	3 913
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 334	2 447
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	3 334	2 447
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	3 618	1 466
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	3 628	1 466
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	10	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(1)	2
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 425	2 405
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 260	1 715
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	1 585	(4 987)
2. Koszty administracyjne	296	690
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	131	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	70	48
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	336	332
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(276)	7

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 7 Kredyt i gwarancje (grupy 14, 15)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	(3 710)	4 561
1. Składki przypisane brutto	5 591	1 826
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	6 736	463
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	2 841	(1 823)
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	276	1 375
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	106	4
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	(86)	435
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	(15)	(2)
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	20	(2)
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	35	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(71)	437
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	182	542
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	253	105
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	835	(603)
1. Koszty akwizycji, w tym:	997	(718)
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(1 096)	(1 650)
2. Koszty administracyjne	662	115
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	824	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	44	3
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	(14)
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(4 397)	4 744

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 8 Świadczenie pomocy (grupa 18)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	994	-
1. Składki przypisane brutto	25 319	863
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	177	-
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	24 324	863
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	176	-
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	5	-
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	31	-
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	6	-
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	6	-
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	25	-
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	25	-
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	-	-
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	-	-
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	939	1
1. Koszty akwizycji, w tym:	214	-
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(4 764)	(242)
2. Koszty administracyjne	725	1
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	-	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	-	-
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	29	(1)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Techniczny rachunek ubezpieczeń – reasekuracja czynna

KLASA RACHUNKOWA NR 10 Pozostałe (grupa 16)

Wyszczególnienie	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Składki (1-2-3+4)	15 206	6 661
1. Składki przypisane brutto	111 559	201 020
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	10 137	4 585
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	91 517	191 457
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	5 301	1 683
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	-	-
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	109	126
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	26 979	20 269
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	28 954	919
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	143 649	919
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	114 695	-
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	(1 975)	19 350
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	(102 515)	227 226
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	(100 540)	207 876
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(324)	701
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	14 389	1 218
1. Koszty akwizycji, w tym:	13 632	874
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(72 904)	(174 846)
2. Koszty administracyjne	909	344
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	152	-
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	2 254	636
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	760	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(28 743)	(16 037)

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Opinia aktuarusza

Stwierdzam, że rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone na 31 grudnia 2016 roku w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Spółka Akcyjna za pomocą metod matematyki ubezpieczeniowej ustalono w sposób prawidłowy.

Paweł Chadysz
Główny Aktuarusz PZU

Warszawa, dnia 14 marca 2017 roku

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego

Dodatkowe informacji i objaśnienia

1. Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	-	-
b) wartość firmy	-	-
c) nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym:	335 962	274 269
- oprogramowanie komputerowe	332 787	270 642
d) inne wartości niematerialne i prawne	-	-
e) zaliczki na wartości niematerialne i prawne	41 573	87 898
Wartości niematerialne i prawne, razem	377 535	362 167

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych, łącznie	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	696 772	560 499
b) zwiększenia (z tytułu)	226 128	243 506
- zakup	100 113	141 291
- przeniesienia	125 568	102 215
- inne (w tym oszacowania)	447	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	138 536	107 233
- sprzedaż	-	-
- likwidacja	2 247	2 385
- przeniesienia	125 568	102 215
- inne (w tym oszacowania)	10 721	2 633
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	784 364	696 772
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	332 882	274 777
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	72 224	58 105
- odpisy bieżącego roku	74 459	60 489
- sprzedaż	-	-
- likwidacja	(2 235)	(2 384)
- inne	-	-
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	405 106	332 882
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	1 723	1 723
- zwiększenia	-	-
- zmniejszenia	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	1 723	1 723
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	377 535	362 167

Wartości niematerialne i prawne - struktura własnościowa	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) własne	377 535	362 167
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	-	-
Wartości niematerialne i prawne, razem	377 535	362 167

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	a) koszty zakończonych prac rozwojowych	b) wartość firmy	c) nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	- w tym oprogramowanie komputerowe	d) inne wartości niematerialne i prawne	e) zaliczki oraz wart. niem. i prawne w budowie	Wartości niematerialne i prawne razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	-	607 138	594 481	13	89 621	696 772
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	136 611	134 955	-	89 517	226 128
- zakup	-	-	10 596	10 596	-	89 517	100 113
- przeniesienia	-	-	125 568	124 359	-	-	125 568
- inne (w tym oszacowania)	-	-	447	-	-	-	447
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	2 694	669	-	135 842	138 536
- sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-
- likwidacja	-	-	2 247	222	-	-	2 247
- przeniesienia	-	-	-	-	-	125 568	125 568
- inne (w tym oszacowania)	-	-	447	447	-	10 274	10 721
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	-	741 055	728 767	13	43 296	784 364
e) skumulowana amortyzacja na początek okresu	-	-	332 869	323 839	13	-	332 882
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-	-	72 224	72 141	-	-	72 224
- odpisy bieżącego roku	-	-	74 459	72 363	-	-	74 459
- sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-
- likwidacja	-	-	(2 235)	(222)	-	-	(2 235)
- inne	-	-	-	-	-	-	-
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	-	405 093	395 980	13	-	405 106
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	1 723	1 723
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	1 723	1 723
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	-	335 962	332 787	-	41 573	377 535

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	a) koszty zakończonych prac rozwojowych	b) wartość firmy	c) nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	- w tym oprogramowanie komputerowe	d) inne wartości niematerialne i prawne	e) zaliczki oraz wart. niem. i prawne w budowie	Wartości niematerialne i prawne razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	-	507 088	496 944	13	53 398	560 499
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	102 435	99 156	-	141 071	243 506
- zakup	-	-	220	220	-	141 071	141 291
- przeniesienia	-	-	102 215	98 936	-	-	102 215
- inne (w tym oszacowania)	-	-	-	-	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	2 385	1 619	-	104 848	107 233
- sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-
- likwidacja	-	-	2 385	1 619	-	-	2 385
- przeniesienia	-	-	-	-	-	102 215	102 215
- inne	-	-	-	-	-	2 633	2 633
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	-	607 138	594 481	13	89 621	696 772
e) skumulowana amortyzacja na początek okresu	-	-	274 764	267 604	13	-	274 777
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	-	-	58 105	56 235	-	-	58 105
- odpisy bieżącego roku	-	-	60 489	57 854	-	-	60 489
- sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-
- likwidacja	-	-	(2 384)	(1 619)	-	-	(2 384)
- inne	-	-	-	-	-	-	-
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	-	332 869	323 839	13	-	332 882
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	1 723	1 723
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	1 723	1 723
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	-	274 269	270 642	-	87 898	362 167

2. Lokaty

2.1 Struktura geograficzna lokat

Struktura geograficzna lokat na dzień 31 grudnia 2016 roku	Krajowe				Zagraniczne - kraje UE				Zagraniczne - pozostałe kraje				Razem			
	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości
I. Nieruchomości ¹⁾	759 214	589 712	387 790	128 666	-	-	-	-	-	-	-	-	759 214	589 712	387 790	128 666
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych ²⁾	3 992 993	7 921 243	8 493 527	7 821	1 106 813	1 151 805	1 150 549	-	176 250	20 002	20 002	-	5 276 056	9 093 050	9 664 078	7 821
III. Inne lokaty finansowe	19 371 404	21 150 334	20 658 042	13 920	379 599	579 346	577 088	-	182 202	189 583	189 583	-	19 933 205	21 919 263	21 424 713	13 920
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	12 515	15	15	12 500	-	-	-	-	-	-	-	-	12 515	15	15	12 500
- wyceniane w wartości godziwej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- wyceniane według kosztu nabycia	12 515	15	15	12 500	-	-	-	-	-	-	-	-	12 515	15	15	12 500
2. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	5 190 311	6 349 619	6 349 619	1 420	-	-	-	-	-	-	-	-	5 190 311	6 349 619	6 349 619	1 420
3. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	11 755 805	12 285 593	11 798 148	-	379 599	401 726	399 468	-	182 202	186 315	186 315	-	12 317 606	12 873 634	12 383 931	-
- wyceniane w wartości godziwej	6 410 766	6 399 834	6 399 834	-	309 977	324 261	324 261	-	182 202	186 315	186 315	-	6 902 945	6 910 410	6 910 410	-
- wyceniane według skorygowanej ceny nabycia lub kosztu nabycia	5 345 039	5 885 759	5 398 314	-	69 622	77 465	75 207	-	-	-	-	-	5 414 661	5 963 224	5 473 521	-
4. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	884 676	953 383	951 450	-	-	-	-	-	-	-	-	-	884 676	953 383	951 450	-
6. Pozostałe pożyczki	610 651	623 391	620 477	-	-	-	-	-	-	-	-	-	610 651	623 391	620 477	-
7. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	917 446	919 677	919 677	-	-	-	-	-	-	-	-	-	917 446	919 677	919 677	-
8. Pozostałe lokaty	-	18 656	18 656	-	-	177 620	177 620	-	-	3 268	3 268	-	-	199 544	199 544	-
IV. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	24 123 611	29 661 289	29 539 359	150 407	1 486 412	1 731 151	1 727 637	-	358 452	209 585	209 585	-	25 968 475	31 602 025	31 476 581	150 407

¹⁾ Prezentowana wartość godziwa nieruchomości w 32,4 % wynika z wycen przeprowadzanych w roku 2016, a w 67,6 % z wycen przeprowadzonych w latach 2013-2015, bazujących przede wszystkim na zastosowaniu metody dochodowej.

²⁾ W przypadku spółek wycenianych metodą praw własności, prezentowana wartość godziwa lokat w jednostkach podporządkowanych została przyjęta na poziomie wysokości aktywów netto tych spółek przypadających PZU na datę bilansową (z wyjątkiem Alior Bank, dla którego zaprezentowano wycenę giełdową), powiększonych o niezamortyzowaną część wartości firmy na dzień bilansowy, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Ewentualne regularne oszacowania wartości godziwej lokat w jednostkach podporządkowanych, które wykonywane byłyby wyłącznie dla potrzeb jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU, nie są dokonywane głównie z uwagi na potencjalne znaczne i powtarzalne koszty takich działań oraz duży margines uznaniowości oraz możliwego błędu, jakim obciążone byłyby wyniki.

Struktura lokat wg stanu na 31 grudnia 2016 roku	Krajowe - wartość bilansowa netto	Zagraniczne - kraje UE - wartość bilansowa netto	Zagraniczne - pozostałe kraje - wartość bilansowa netto	Razem
I. Nieruchomości	387 790	-	-	387 790
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	8 493 527	1 150 549	20 002	9 664 078
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	2 271 270	-	-	2 271 270
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	6 222 257	1 150 549	20 002	7 392 808
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
III. Inne lokaty finansowe	20 658 042	577 088	189 583	21 424 713
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	15	-	-	15
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	15	-	-	15
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
2. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6 349 619	-	-	6 349 619
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	6 349 619	-	-	6 349 619
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
3. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	11 798 148	399 468	186 315	12 383 931
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	11 654 782	324 261	186 315	12 165 358
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	118 185	-	-	118 185
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	25 181	75 207	-	100 388
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
4. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
5. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	951 450	-	-	951 450
6. Pozostałe pożyczki	620 477	-	-	620 477
7. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	919 677	-	-	919 677
8. Pozostałe lokaty	18 656	177 620	3 268	199 544
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	3 525	3 268	6 793
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	18 656	174 095	-	192 751
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
IV. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
Razem	29 539 359	1 727 637	209 585	31 476 581

Struktura geograficzna lokat na dzień 31 grudnia 2015 roku	Krajowe				Zagraniczne - kraje UE				Zagraniczne - pozostałe kraje				Razem			
	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości	Cena nabycia	Wartość godziwa	Wartość bilansowa netto	Odpis z tytułu utraty wartości
I. Nieruchomości ¹⁾	789 339	707 342	475 812	78 670	-	-	-	-	-	-	-	-	789 339	707 342	475 812	78 670
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych ²⁾	2 987 207	6 450 534	6 909 718	7 821	1 106 616	1 117 830	1 117 757	-	176 250	13 303	13 303	-	4 270 073	7 581 667	8 040 778	7 821
III. Inne lokaty finansowe	20 357 947	23 037 013	22 348 035	33 338	1 162 724	1 414 427	1 411 700	-	81 539	79 723	79 723	-	21 602 210	24 531 163	23 839 458	33 338
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	12 572	48	48	12 524	-	-	-	-	-	-	-	-	12 572	48	48	12 524
- wyceniane w wartości godziwej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- wyceniane według kosztu nabycia	12 572	48	48	12 524	-	-	-	-	-	-	-	-	12 572	48	48	12 524
2. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	11 718 042	13 606 029	13 606 029	20 814	-	-	-	-	-	-	-	-	11 718 042	13 606 029	13 606 029	20 814
3. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	5 813 303	6 560 352	5 866 954	-	1 093 030	1 098 202	1 095 751	-	81 539	79 723	79 723	-	6 987 872	7 738 277	7 042 428	-
- wyceniane w wartości godziwej	245 994	250 778	250 779	-	1 023 408	1 023 326	1 023 326	-	81 539	79 723	79 723	-	1 350 941	1 353 827	1 353 828	-
- wyceniane według skorygowanej ceny nabycia lub kosztu nabycia	5 567 309	6 309 574	5 616 175	-	69 622	74 876	72 425	-	-	-	-	-	5 636 931	6 384 450	5 688 600	-
4. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	884 676	913 253	917 623	-	-	-	-	-	-	-	-	-	884 676	913 253	917 623	-
6. Pozostałe pożyczki	544 259	546 349	546 399	-	69 694	70 865	70 589	-	-	-	-	-	613 953	617 214	616 988	-
7. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 385 095	1 391 806	1 391 806	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 385 095	1 391 806	1 391 806	-
8. Pozostałe lokaty	-	19 176	19 176	-	-	245 360	245 360	-	-	-	-	-	-	264 536	264 536	-
IV. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	24 134 493	30 194 889	29 733 565	119 829	2 269 340	2 532 257	2 529 457	-	257 789	93 026	93 026	-	26 661 622	32 820 172	32 356 048	119 829

¹⁾ Prezentowana wartość godziwa nieruchomości wynika z wycen przeprowadzanych w latach 2013-2015, bazujących przede wszystkim na zastosowaniu metody dochodowej.

²⁾ W przypadku spółek wycenianych metodą praw własności, prezentowana wartość godziwa lokat w jednostkach podporządkowanych została przyjęta na poziomie wysokości aktywów netto tych spółek przypadających PZU na datę bilansową (z wyjątkiem Alior Bank, dla którego zaprezentowano wycenę giełdową), powiększonych o niezamortyzowaną część wartości firmy na dzień bilansowy, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Ewentualne regularne oszacowania wartości godziwej lokat w jednostkach podporządkowanych, które wykonywane byłyby wyłącznie dla potrzeb jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU, nie są dokonywane głównie z uwagi na potencjalne znaczne i powtarzalne koszty takich działań oraz duży margines uznaniowości oraz możliwego błędu, jakim obarczone byłyby wyniki.

Struktura lokat wg stanu na 31 grudnia 2015 roku	Krajowe - wartość bilansowa netto	Zagraniczne - kraje UE - wartość bilansowa netto	Zagraniczne - pozostałe kraje - wartość bilansowa netto	Razem
I. Nieruchomości	475 812	-	-	475 812
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	6 909 718	1 117 757	13 303	8 040 778
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	1 294 327	-	-	1 294 327
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	5 615 391	1 117 757	13 303	6 746 451
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
III. Inne lokaty finansowe	22 348 035	1 411 700	79 723	23 839 458
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	48	-	-	48
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	48	-	-	48
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
2. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	13 606 029	-	-	13 606 029
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	13 606 029	-	-	13 606 029
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
3. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	5 866 954	1 095 751	79 723	7 042 428
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	5 530 013	1 023 326	79 723	6 633 062
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	311 760	-	-	311 760
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	25 181	72 425	-	97 606
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
4. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	-	-	-	-
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
5. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	917 623	-	-	917 623
6. Pozostałe pożyczki	546 399	70 589	-	616 988
7. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 391 806	-	-	1 391 806
8. Pozostałe lokaty	19 176	245 360	-	264 536
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych	-	-	-	-
- z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym	19 176	245 360	-	264 536
- z ograniczoną zbywalnością	-	-	-	-
IV. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
Razem	29 733 565	2 529 457	93 026	32 356 048

2.2 Zmiana stanu instrumentów finansowych wg portfeli

Zmiana stanu instrumentów finansowych wg portfeli za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Stan na początek okresu	Zwiększenia, w tym:		Zmniejszenia, w tym:		Stan na koniec okresu
		Nabycie	Wzrost wartości	Sprzedaż lub wykup	Spadek wartości	
a) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	672 106	13 384 014	63 991	6 960 762	89 391	7 069 958
Lokaty w jednostkach powiązanych	-	-	-	-	-	-
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	407 570	13 331 930	37 874	6 866 931	40 029	6 870 414
Pozostałe lokaty	264 536	52 084	26 117	93 831	49 362	199 544
b) zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	304 467	76 342	16 217	87 501	85 620	223 905
c) pożyczki udzielone i należności własne, w tym:	3 473 338	210 317 476	60 092	210 945 517	3 959	2 901 430
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	311 760	-	5 303	296 658	-	20 405
Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	917 623	-	33 827	-	-	951 450
Pożyczki udzielone podmiotom podporządkowanym	235 161	150 000	4 260	-	-	389 421
Pozostałe pożyczki	616 988	26 016 830	11 165	26 023 856	650	620 477
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 391 806	184 150 646	5 537	184 625 003	3 309	919 677
d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	5 376 841	343 391	7 750	274 860	5	5 453 117
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	5 376 841	343 391	7 750	274 860	5	5 453 117
e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	22 357 951	2 460 599	809 769	9 834 209	129 824	15 664 286
Lokaty w jednostkach powiązanych	7 805 617	856 434	695 272	557	82 109	9 274 657
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	13 606 077	34 489	106 807	7 355 050	42 689	6 349 634
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	946 257	1 569 676	7 690	2 478 602	5 026	39 995
Razem aktywa	31 880 236	226 505 480	941 602	228 015 348	223 179	31 088 791
Razem zobowiązania	304 467	76 342	16 217	87 501	85 620	223 905

Zmiana stanu instrumentów finansowych wg portfeli za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Stan na początek okresu	Zwiększenia, w tym:		Zmniejszenia, w tym:		Stan na koniec okresu
		Nabycie	Wzrost wartości	Sprzedaż lub wykup	Spadek wartości	
a) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	266 269	2 050 701	186 920	1 800 182	31 602	672 106
Lokaty w jednostkach powiązanych	-	-	-	-	-	-
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	17 800	2 013 132	5 588	1 625 441	3 509	407 570
Pozostałe lokaty	248 469	37 569	181 332	174 741	28 093	264 536
b) zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	275 055	84 459	61 949	107 323	9 673	304 467
c) pożyczki udzielone i należności własne, w tym:	3 900 913	146 273 088	38 800	146 738 407	1 056	3 473 338
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	312 017	-	1 552	1 776	33	311 760
Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	660 869	310 176	23 044	76 466	-	917 623
Pożyczki udzielone podmiotom podporządkowanym	79 974	187 810	6 617	39 240	-	235 161
Pozostałe pożyczki	1 479 827	49 992 002	869	50 854 693	1 017	616 988
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 368 226	95 783 100	6 718	95 766 232	6	1 391 806
d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	6 139 901	4 108 387	98 696	4 955 504	14 639	5 376 841
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	6 139 901	4 108 387	98 696	4 955 504	14 639	5 376 841
e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	20 231 436	11 987 718	695 381	10 299 614	256 970	22 357 951
Lokaty w jednostkach powiązanych	6 393 416	1 746 566	78 542	219 599	193 308	7 805 617
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	12 965 723	75 540	600 582	1 659	34 109	13 606 077
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	872 297	10 165 612	16 257	10 078 356	29 553	946 257
Razem aktywa	30 538 519	164 419 894	1 019 797	163 793 707	304 267	31 880 236
Razem zobowiązania	275 055	84 459	61 949	107 323	9 673	304 467

2.3 Lokaty w nieruchomości

Lokaty w nieruchomości	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) grunty własne	16 686	29 743
- według cen nabycia	20 449	34 516
- według bieżącej wartości	69 842	108 151
b) prawo wieczystego użytkowania gruntu	3 002	4 958
c) budynki i budowle	361 441	431 340
- według cen nabycia	691 027	702 603
- według bieżącej wartości	348 716	451 745
d) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	5 208	6 420
e) aktywa trwale w budowie	1 453	3 351
f) zaliczki na poczet inwestycji budowlanych	-	-
Lokaty w nieruchomości, razem	387 790	475 812

Zmiana stanu lokat w nieruchomości	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) wartość brutto na początek okresu	789 339	797 186
b) zwiększenia (z tytułu)	7 630	17 797
- inwestycje	2 866	10 121
- z zakupów bezpośrednich	4 764	7 676
- pozostałe	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	37 755	25 644
- likwidacja	-	-
- sprzedaż	32 991	17 968
- darowizny	-	-
- pozostałe	4 764	7 676
d) wartość brutto na koniec okresu	759 214	789 339
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	234 857	225 547
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	7 901	9 310
- odpisy amortyzacyjne bieżącego roku	17 520	18 428
- umorzenie środków trwałych zlikwidowanych	-	-
- umorzenie środków trwałych sprzedanych	(9 619)	(9 363)
- umorzenie środków trwałych darowanych	-	-
- pozostałe	-	245
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	242 758	234 857
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	78 670	79 219
- zwiększenia	54 658 ¹⁾	73
- zmniejszenia	4 662	622
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	128 666	78 670
j) wartość netto na koniec okresu	387 790	475 812

¹⁾ W pozycji wykazano głównie odpis na budynek Centrali PZU w kwocie 54 544 tys. zł.

Zmiana stanu wartości nieruchomości za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle, lokale	Prawa do lokali mieszkalnych i użytkowych	Inwestycje budowlane	Zaliczki na poczet inwestycji budowlanych	Nieruchomości razem
a) wartość brutto nieruchomości na początek okresu	72 018	702 603	11 367	3 351	-	789 339
b) zwiększenia (z tytułu)	87	4 677	-	2 866	-	7 630
- inwestycje	-	-	-	2 866	-	2 866
- z zakupów bezpośrednich	87	4 677	-	-	-	4 764
- pozostałe	-	-	-	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	15 008	16 253	1 730	4 764	-	37 755
- likwidacja	-	-	-	-	-	-
- sprzedaż	15 008	16 253	1 730	-	-	32 991
- darowizny	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	-	-	-	4 764	-	4 764
d) wartość brutto nieruchomości na koniec okresu	57 097	691 027	9 637	1 453	-	759 214
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	31 468	198 442	4 947	-	-	234 857
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	1 102	7 317	(518)	-	-	7 901
- odpisy amortyzacyjne bieżącego roku	1 963	15 301	256	-	-	17 520
- umorzenie nieruchomości zlikwidowanych	-	-	-	-	-	-
- umorzenie nieruchomości sprzedanych	(861)	(7 984)	(774)	-	-	(9 619)
- umorzenie nieruchomości darowanych	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	-	-	-	-	-	-
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	32 570	205 759	4 429	-	-	242 758
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	5 849	72 821	-	-	-	78 670
- zwiększenia	18	54 640	-	-	-	54 658
- zmniejszenia	1 028	3 634	-	-	-	4 662
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	4 839	123 827	-	-	-	128 666
j) wartość netto nieruchomości na koniec okresu	19 688	361 441	5 208	1 453	-	387 790

Zmiana stanu wartości nieruchomości za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle, lokale	Prawa do lokali mieszkalnych i użytkowych	Inwestycje budowlane	Zaliczki na poczet inwestycji budowlanych	Nieruchomości razem
a) wartość brutto nieruchomości na początek okresu	73 280	711 806	11 194	906	-	797 186
b) zwiększenia (z tytułu)	107	7 137	432	10 121	-	17 797
- inwestycje	-	-	-	10 121	-	10 121
- z zakupów bezpośrednich	107	7 137	432	-	-	7 676
- pozostałe	-	-	-	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	1 369	16 340	259	7 676	-	25 644
- likwidacja	-	-	-	-	-	-
- sprzedaż	1 369	16 340	259	-	-	17 968
- darowizny	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	-	-	-	7 676	-	7 676
d) wartość brutto nieruchomości na koniec okresu	72 018	702 603	11 367	3 351	-	789 339
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	29 802	191 172	4 573	-	-	225 547
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	1 666	7 270	374	-	-	9 310
- odpisy amortyzacyjne bieżącego roku	2 649	15 499	280	-	-	18 428
- umorzenie nieruchomości zlikwidowanych	-	-	-	-	-	-
- umorzenie nieruchomości sprzedanych	(983)	(8 229)	(151)	-	-	(9 363)
- umorzenie nieruchomości darowanych	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	-	-	245	-	-	245
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	31 468	198 442	4 947	-	-	234 857
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	5 776	73 405	38	-	-	79 219
- zwiększenia	73	-	-	-	-	73
- zmniejszenia	-	584	38	-	-	622
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	5 849	72 821	-	-	-	78 670
j) wartość netto nieruchomości na koniec okresu	34 701	431 340	6 420	3 351	-	475 812

Nieruchomości (wg wykorzystania)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) nieruchomości dla działalności własnej	361 777	434 756
b) pozostałe nieruchomości	26 013	41 056
Nieruchomości (wg wykorzystania), razem	387 790	475 812

Lokaty w nieruchomości	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) krótkoterminowe	26 154	44 976
b) długoterminowe	361 636	430 836
Lokaty w nieruchomości, razem	387 790	475 812

Lokaty w nieruchomości (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	387 790	475 812
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Lokaty w nieruchomości, razem	387 790	475 812

Lokaty w nieruchomości	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Wartość gruntów w użytkowaniu wieczystym niewykorzystywanych na własne potrzeby	87	177
Wartość gruntów w użytkowaniu wieczystym niewykorzystywanych na własne potrzeby, razem	87	177

2.4 Lokaty w jednostkach podporządkowanych

Lokaty w jednostkach podporządkowanych (wartość bilansowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udziały lub akcje w jednostkach zależnych, w tym:	9 274 657	7 463 908
- lokaty długoterminowe	9 274 657	7 463 908
b) udziały lub akcje w jednostkach współzależnych, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
c) udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
d) pożyczki udzielone jednostkom zależnym, w tym:	389 421	235 161
- lokaty długoterminowe	389 421	235 161
e) pożyczki udzielone jednostkom współzależnym, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
f) pożyczki udzielone jednostkom stowarzyszonym, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
g) dłużne papiery wartościowe jednostek zależnych, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
h) dłużne papiery wartościowe jednostek współzależnych, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
i) dłużne papiery wartościowe jednostek stowarzyszonych, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
j) pozostałe lokaty (wg rodzaju), w tym:	-	341 709
- lokaty długoterminowe	-	341 709
Lokaty w jednostkach podporządkowanych, razem	9 664 078	8 040 778

Na 31 grudnia 2016 roku oraz na 31 grudnia 2015 roku PZU nie posiadał papierów wartościowych w jednostkach podporządkowanych gwarantowanych przez Skarb Państwa lub organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Rzeczpospolita Polska oraz gwarantowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udziały lub akcje, w tym:	9 274 657	7 463 908
- w jednostkach zależnych	9 274 657	7 463 908
- w jednostkach współzależnych	-	-
- w jednostkach stowarzyszonych	-	-
b) pożyczki udzielone, w tym:	389 421	235 161
- dla jednostek zależnych	389 421	235 161
- dla jednostek współzależnych	-	-
- dla jednostek stowarzyszonych	-	-
c) dłużne papiery wartościowe, w tym:	-	-
- jednostek zależnych	-	-
- jednostek współzależnych	-	-
- jednostek stowarzyszonych	-	-
d) inne, (wg rodzaju), w tym:	-	341 709
- w jednostkach zależnych	-	341 709
- w jednostkach współzależnych	-	-
- w jednostkach stowarzyszonych	-	-
Lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, razem	9 664 078	8 040 778

Lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015¹⁾
a) wartość firmy jednostek podporządkowanych	1 493 801	1 401 646
- jednostek zależnych	1 493 801	1 401 646
- jednostek współzależnych	-	-
- jednostek stowarzyszonych	-	-
b) ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych	-	-
- jednostek zależnych	-	-
- jednostek współzależnych	-	-
- jednostek stowarzyszonych	-	-

¹⁾ Dane przekształcone w wyniku zakończenia alokacji ceny nabycia Alior Banku

Zmiana stanu wartości firmy - jednostki zależne	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015¹⁾
a) wartość firmy brutto na początek okresu, w tym:	1 468 248	754 536
- UAB DK PZU Lietuva	-	754
- UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	81	81
- PrJSC IC PZU Ukraine	4 361	4 361
- PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	1 595	1 595
- Lietuvos Draudimas AB	436 809	436 809
- Link4 SA	221 377	221 377
- AAS Balta	89 559	89 559
- Alior Bank	714 466	-
b) zwiększenia	183 033	714 466
- Alior Bank	183 033	714 466
c) zmniejszenia	-	754
- UAB DK PZU Lietuva	-	754
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	1 651 281	1 468 248
- UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	81	81
- PrJSC IC PZU Ukraine	4 361	4 361
- PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	1 595	1 595
- Lietuvos Draudimas AB	436 809	436 809
- Link4 SA	221 377	221 377
- AAS Balta	89 559	89 559
- Alior Bank	897 499	714 466
e) odpis wartości firmy na początek okresu	66 314	13 523
- UAB DK PZU Lietuva	-	754
- UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	81	81

Zmiana stanu wartości firmy - jednostki zależne	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015 ¹⁾
- PrJSC IC PZU Ukraine	4 361	4 361
- PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	1 595	1 595
- Lietuvos Draudimas AB	30 534	1 103
- Link4 SA	19 678	5 263
- AAS Balta	6 690	366
- Alior Bank	3 375	-
f) odpis wartości firmy za okres	91 166	52 791
- UAB DK PZU Lietuva ²⁾	-	(754)
- Lietuvos Draudimas AB	17 414	29 431
- Link4 SA	14 758	14 415
- AAS Balta	1 922	6 324
- Alior Bank	57 072	3 375
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	157 480	66 314
- UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	81	81
- PrJSC IC PZU Ukraine	4 361	4 361
- PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	1 595	1 595
- Lietuvos Draudimas AB	47 948	30 534
- Link4 SA	34 436	19 678
- AAS Balta	8 612	6 690
- Alior Bank	60 447	3 375 ¹⁾
h) wartość firmy netto na koniec okresu	1 493 801	1 401 934
- Lietuvos Draudimas AB	388 861	406 275
- Link4 SA	186 941	201 699
- AAS Balta	80 947	82 869
- Alior Bank	837 052	711 091

¹⁾ Dane przekształcone w wyniku zakończenia alokacji ceny nabycia Alior Banku

²⁾ Wycofanie odpisu wartości firmy w wyniku sprzedaży UAB DK PZU Lietuva

Różnice kursowe z przeliczenia oraz amortyzacja wykazywane są jako zmiany odpisu wartości firmy.

W 2016 dokonano ostatecznego rozliczenia nabycia Alior Banku i ustalenia wartości firmy. Poniższa tabela zawiera wartości wynikające z ostatecznego rozliczenia.

Obliczenie wartości firmy - Alior Bank	Na dzień nabycia I transzy	Na dzień nabycia II transzy	Na dzień nabycia III transzy
Aktywa	37 196 303	39 897 668	41 920 353
Zidentyfikowane w trakcie przejęcia nowe wartości niematerialne i prawne - znak towarowy (po uwzględnieniu amortyzacji)	100 000	98 889	97 227
Podatek odroczony od zidentyfikowanych w trakcie przejęcia nowych wartości niematerialnych i prawnych - znak towarowy	(19 000)	(18 789)	(18 473)
Przeszacowanie wartości kredytów oraz rozpoznanie zobowiązań z tytułu czynszów	(689 405)	(689 405)	(689 405)
Podatek odroczony od przeszacowanych wartości kredytów oraz rozpoznanych zobowiązań z tytułu czynszów	130 987	130 987	130 987
Zobowiązania	(33 833 924)	(36 494 251)	(38 426 412)
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	2 884 961	2 925 099	3 014 277
Udział w kapitale zakładowym	9,9645%	9,9645%	5,2659%
Wartość godziwa nabytych aktywów netto po uwzględnieniu udziału w kapitale zakładowym	287 472	291 471	158 728
Wartość godziwa przekazanej zapłaty - środki pieniężne	646 704	646 705	341 761
Wartość firmy	359 232	355 234	183 033

Zmiana stanu lokat w jednostkach podporządkowanych (wg rodzaju)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan na początek okresu	8 040 778	6 473 390
- udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych	7 805 617	6 393 416
- pożyczki udzielone	235 161	79 974
- wpłaty na kapitały	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	1 705 966	2 019 535
- nabycie	1 006 434	1 934 376
- korekty aktualizujące wartość	699 532	85 159
- inne	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	82 666	452 147
- zbycie lub wykup	557	258 839
- korekty aktualizujące wartość	82 109	193 308
- inne	-	-
d) stan na koniec okresu	9 664 078	8 040 778
- udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych	9 274 657	7 805 617
- pożyczki udzielone	389 421	235 161
- wpłaty na kapitały	-	-

Udziały oraz papiery wartościowe w jednostkach podporządkowanych	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	2 271 270	1 294 327
b) niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	7 003 387	6 169 581
Udziały oraz papiery wartościowe w jednostkach podporządkowanych, razem	9 274 657	7 463 908

Udziały, akcje i inne instrumenty finansowe w jednostkach podporządkowanych (lokaty długoterminowe) – wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	2 271 270	1 294 327
a) akcje (wartość bilansowa):	2 271 270	1 294 327
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	976 943	1 294 327
- wartość na początek okresu	1 294 327	-
- wartość według cen nabycia	2 189 405	1 293 409
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne – wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne – wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	7 392 808	6 746 451
a) akcje (wartość bilansowa):	6 736 992	5 906 925
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	830 067	(6 519)

Udziały, akcje i inne instrumenty finansowe w jednostkach podporządkowanych (lokaty długoterminowe) – wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
- wartość na początek okresu	5 906 925	5 913 444
- wartość według cen nabycia	2 439 174	2 139 476
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne – wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	655 816	839 526
udziały w jednostkach podporządkowanych (wartość bilansowa)	266 395	262 656
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	3 739	2 283
- wartość na początek okresu	262 656	260 373
- wartość według cen nabycia	263 219	261 219
pożyczki udzielone (wartość bilansowa)	389 421	235 161
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	154 260	155 187
- wartość na początek okresu	235 161	79 974
- wartość według cen nabycia	380 401	230 401
pozostałe lokaty (wartość bilansowa)	-	341 709
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	(341 709)	341 709
- wartość na początek okresu	341 709	-
- wartość według cen nabycia	-	341 709
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	-	-
a) udziały lub akcje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne – wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
Wartość według cen nabycia, razem	5 272 199	4 266 214
Wartość na początek okresu, razem	8 040 778	6 253 791
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem	1 623 300	1 786 987
Wartość bilansowa, razem	9 664 078	8 040 778

Udziały, akcje i inne instrumenty finansowe w jednostkach podporządkowanych (lokaty krótkoterminowe) - wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-

Udziały, akcje i inne instrumenty finansowe w jednostkach podporządkowanych (lokaty krótkoterminowe) - wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	-	-
a) udziały lub akcje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- wartość godziwa	-	-
- wartość rynkowa	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
Wartość według cen nabycia, razem	-	-
Wartość na początek okresu, razem	-	219 599
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem	-	(219 599)¹⁾
Wartość bilansowa, razem	-	-

¹⁾ Pozycja dotyczy akcji PZU Lietuva objętych umową sprzedaży.

2.4.1. Zakup akcji Alior Banku

Na podstawie podpisanej 30 maja 2015 roku przedwstępnej umowy sprzedaży akcji Alior Banku, PZU nabył 17 818 473 akcji Alior Banku od Alior Lux S.à.r.l. & Co. S.C.A („Sprzedający 1”) oraz 500 000 akcji Alior Banku od Alior Polska sp. z o.o. („Sprzedający 2”), tj. łącznie 18 318 473 akcje stanowiące około 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku.

Cena za jedną akcję wyniosła 89,25 zł, a łączna cena za nabywane akcje 1 634 924 tys. zł.

12 października 2015 roku nastąpiło rozliczenie nabycia pierwszej, 18 grudnia 2015 roku – drugiej, a 11 marca 2016 roku - trzeciej transzy akcji Alior Banku. W okresie od 12 października 2015 roku do 18 grudnia 2015 roku PZU nie sprawował kontroli nad Alior Bankiem lecz wywierał znaczący wpływ, w rezultacie czego był on w tym okresie uznawany za jednostkę stowarzyszoną. W wyniku nabycia drugiej transzy PZU objął kontrolę nad Alior Bankiem.

W wyniku nabycia trzech transz PZU posiadał bezpośrednio 18 318 473 akcji Alior Banku stanowiące 25,19% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku. Dodatkowo pośrednio,

poprzez PZU Życie oraz kontrolowane fundusze inwestycyjne, PZU bezpośrednio po ww. transakcjach posiadał 4,03% kapitału zakładowego Alior Banku oraz ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Alior Banku (na 31 grudnia 2016 roku ten pośredni udział wzrósł do poziomu 4,25%, z czego na fundusze inwestycyjne przypadają 4,22%).

2.4.2. Podwyższenie kapitału zakładowego Alior Banku

24 czerwca 2016 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowano podwyższenie kapitału Alior Banku o 56 550 249 akcji zwykłych na okaziciela serii I o wartości nominalnej 10 zł każda i cenie emisyjnej 38,90 zł.

PZU objął 14 247 701 akcji, stanowiących 25,19% akcji nowej emisji (proporcjonalnie do dotychczas posiadanego udziału) za kwotę 554 236 tys. zł. W efekcie udział PZU w kapitale zakładowym i głosach na Walnym Zgromadzeniu Alior Banku nie uległ zmianie. Dodatkowo PZU Życie oraz kontrolowane przez PZU fundusze inwestycyjne objęły akcje nowej emisji proporcjonalnie do dotychczas posiadanych udziałów.

2.4.3. Pożyczki dla spółek zależnych

Pożyczka PZU Zdrowie SA

23 marca 2015 roku pomiędzy PZU a PZU Zdrowie SA zawarto umowę pożyczki podporządkowanej na kwotę nie większą niż 200 000 tys. zł. Pierwsza transza pożyczki w wysokości 90 000 tys. zł została wypłacona 26 marca 2015 roku, druga transza w wysokości 40 000 tys. zł - 29 września 2015 roku, a trzecia transza w wysokości 70 000 tys. zł - 4 lipca 2016 roku. Pożyczka jest nieoprocentowana. Spłata ma nastąpić w 120 równych ratach, nie później niż do 31 grudnia 2030 roku. Wartość pożyczki na 31 grudnia 2016 roku wynosi 200 000 tys. zł.

Pożyczka dla TUW PZUW

9 listopada 2016 roku pomiędzy PZU a TUW PZUW zawarto umowę pożyczki podporządkowanej w wysokości 80 000 tys. zł, której termin spłaty ustalono na 4 stycznia 2027 roku, a oprocentowanie - na warunkach rynkowych (WIBOR 6M powiększony o 300 p.b.).

Zestawienie jednostek podporządkowanych wg stanu na 31 grudnia 2016 roku wraz z danymi finansowymi

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b) Siedziba	c) Przedmiot przedsiębiorstwa	d) Charakter powiązania kapitałowego	e) Zastosowana metoda konsolidacji/wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności	f) Data obj. kontroli/data od której wywierany jest znaczny wpływ	g) Wartość akcji/udział w wg ceny nabycia	h) Korekty aktualizujące wartość (razem) ¹⁾	i) Wartość bilansowa akcji/udziałów	j) Procent posiadanego kapitału akcyjnego/zakładowego bezpośr. przez PZU	k) udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l) inna niż określona pod lit. j), k) podstawy kontroli/współkontroli/z naczącego wpływu
1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”)	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	18.12.1991	295 088	4 515 156	4 810 244	100,00%	100,00%	n.d.
2. Grupa Alior Banku	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie czynności bankowych	zależna ²⁾	konsolidacja metodą pełną	18.12.2015	2 189 405	81 865	2 271 270	25,19%	25,19%	n.d.
3. Lietuvos Draudimas AB	Wilno-Litwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	31.10.2014	807 166	44 830	851 996	100,00%	100,00%	n.d.
4. Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA („Link4”)	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	15.09.2014	473 482	(118 967)	354 515	100,00%	100,00%	n.d.
5. Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta („AAS Balta”)	Ryga-Łotwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	30.06.2014	200 776	3 160	203 936	99,99%	99,99%	n.d.
6. Ogródowa - Inwestycje Sp. z o.o. ("Ogródowa Inwestycje")	Warszawa	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, działalność w zakresie holdingów	zależna	konsolidacja metodą pełną	15.09.2004	142 255	2 695	144 950	100,00%	100,00%	n.d.
7. Tower - Inwestycje Sp. z o.o. (d. PZU Tower Sp. z o.o.) („PZU Tower”)	Warszawa	Pozostała finansowa działalność usługowa z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	pośrednio zależna	konsolidacja metodą pełną	17.08.1999	112 900	5 747	118 647	27,47%	27,47%	n.d.
8. Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA („TFI PZU”)	Warszawa	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	zależna	konsolidacja metodą pełną	27.09.2011	38 403	40 100	78 503	100,00%	100,00%	n.d.
9. PZU Centrum Operacji SA („PZU CO”)	Warszawa	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi	zależna	konsolidacja metodą pełną	27.09.2011	40 645	(3 866)	36 779	100,00%	100,00%	n.d.
10. UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno-Litwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	08.04.2004	40 235	(11 054)	29 181	99,34%	99,34%	n.d.
11. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ("TUW PZUW")	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	20.11.2015	325 850	(7 246)	318 604	100,00%	100,00%	n.d.
12. PZU Pomoc SA	Warszawa	Usługowa działalność assistance	zależna	konsolidacja metodą pełną	18.03.2009	18 566	4 601	23 167	100,00%	100,00%	n.d.

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b) Siedziba	c) Przedmiot przedsiębiorstwa	d) Charakter powiązania kapitałowego	e) Zastosowana metoda konsolidacji/wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności	f) Data obj. kontroli/data od której wywierany jest znaczny wpływ	g) Wartość akcji/udziałów w wg ceny nabycia	h) Korekty aktualizujące wartość (razem) ¹⁾	i) Wartość bilansowa akcji/udziałów	j) Procent posiadanego kapitału akcyjnego/zakładowego bezpośr. przez PZU	k) udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l) inna niż określona pod lit. j), k) podstawy kontroli/współkontroli/z naczącego wpływu
13. PZU Asset Management S.A. („PZU AM”)	Warszawa	Zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie	zależna	konsolidacja metodą pełną	12.07.2001	11 463	(3 635)	7 828	100,00%	100,00%	n.d.
14. PrJSC IC PZU Ukraine	Kijów-Ukraina	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	01.07.2005	143 666	(130 148)	13 518	83,23%	83,23%	n.d.
15. PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów-Ukraina	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	01.07.2005	32 584	(26 100)	6 484	53,47%	53,47%	n.d.
16. PZU Zdrowie SA (“PZU Zdrowie”)	Warszawa	Świadczenie usług medycznych	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.09.2011	10 664	(10 664)	-	100,00%	100,00%	n.d.
17. PZU Finanse Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostała finansowa działalność usługowa z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	zależna	konsolidacja metodą pełną	30.10.2013	4 050	(1 274)	2 776	100,00%	100,00%	n.d.
18. PZU Finance AB	Sztokholm-Szwecja	Usługi finansowe	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.06.2014	236	1 711	1 947	100,00%	100,00%	n.d.
19. Omicron BIS SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	21.08.2014	150	(19)	131	100,00%	100,00%	n.d.
20. Sigma BIS SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	19.08.2015	100	(14)	86	100,00%	100,00%	n.d.
21. Ipsilon Sp. z o.o.	Warszawa	Usługowa działalność assistance oraz świadczenie usług medycznych	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.04.2009	52	(30)	22	100,00%	100,00%	n.d.
22. Omicron SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	13.09.2011	100	(27)	73	100,00%	100,00%	n.d.
23. Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji („Syta Development”)	Warszawa	Nabywanie i zbywanie nieruchomości, pośredn. w obrocie nieruchomościami, administrowanie nieruchomościami	zależna	niekonsolidowana	29.04.1996	3 962	(3 962)	-	100,00%	100,00%	n.d.
Razem						4 891 798	4 382 859	9 274 657			

¹⁾ W pozycji „Korekty aktualizujące wartość (razem)” zawarta jest aktualizacja wartości wynikająca z wyceny metodą praw własności, w tym amortyzacja wartości firmy oraz odpis z tytułu trwałej utraty wartości firmy.

²⁾ Alior Bank został uznany za spółkę zależną na podstawie przesłanek opisanych w punkcie 2.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

³⁾ Wzrost wartości nabycia wynika z przymusowego wykupu 188 akcji Lietuvos Draudimas AB o wartości nominalnej 14,48 euro 14 listopada 2016 roku. Cena zakupu wyniosła 237,16 euro za akcję, czyli 45 tys. euro za wszystkie akcje.

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	m) Kapitał własny jednostki, w tym:						n) Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:		o) Należności jednostki:		p) Aktywa jednostki, razem	r) Przychody ze sprzedaży	s) Nieopłacona przez emitenta wartość udziałów/akcji w jednostce	t) Otrzymane lub należne dywidendy od jednostki za ostatni rok obrotowy
	- kapitał zakładowy	- należne wpłaty na kapitał zakładowy (wartość ujemna)	- kapitał zapasowy	- pozostały kapitał własny, w tym:			- zobowiązania długoterminowe	- zobowiązania krótkoterminowe	- długo-terminowe	- krótkoterminowe				
				- pozostałe kapitały własne	- zysk (strata) z lat ubiegłych	- zysk (strata) netto								
1. PZU Życie ²⁾	295 000	-	3 076 663	4 235	-	1 434 346	4 641	879 663	3 440	208 976	27 894 446	8 036 107	-	825 000
2. Grupa Alior Banku ^{1) 2)}	1 292 578	-	4 185 843	112 342	(7 085)	618 278	4 965 555	49 549 878	30 218 769	17 425 961	61 209 545	3 529 175	-	-
3. Lietuvos Draudimas AB ¹⁾	48 537	-	9 707	55 646	412 826	21 975	44 240	92 338	6 317	180 778	1 370 825	800 429	-	-
4. Link4 ²⁾	111 355	-	254 470	3 835	(208 868)	(20 844)	33 555	229 741	524	203 690	933 796	729 672	-	-
5. AAS Balta ¹⁾	34 182	-	5 488	21 822	89 163	7 019	25 234	27 424	84	64 887	487 051	330 847	-	-
6. Ogrodowa Inwestycje	142 255	-	-	2 149	(185)	666	1 523	2 243	-	1 240	150 444	21 797	-	-
7. PZU Tower	411 000	-	-	20 117	-	805	-	35	-	170	436 703	-	-	-
8. TFI PZU	13 000	-	33 578	4 589	-	27 887	-	23 505	-	21 138	117 224	173 581	-	18 671
9. PZU CO	500	-	35 680	319	-	281	-	13 847	143	12 966	83 465	281 049	-	-
10. UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas ¹⁾	29 309	-	-	3 335	(4 468)	1 199	40	3 977	-	111	163 312	51 480	-	-
11. TUW PZUW	324 900	-	-	(6 086)	957	(220)	80 470	99 288	8 690	74 821	585 921	137 752	-	-
12. PZU Pomoc SA	4 886	-	12 555	-	-	5 677	12 000	2 960	-	7 460	41 438	39 139	-	-
13. PZU AM	5 000	-	2 841	145	-	(156)	-	3	-	57	7 892	-	-	-
14. PrJSC IC PZU Ukraine ¹⁾	7 430	-	1 063	147 084	(143 816)	4 482	-	54 210	-	53 658	166 689	172 760	-	-
15. PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance ¹⁾	7 153	-	262	21 595	(19 806)	2 924	-	4 066	-	916	94 022	36 934	-	-
16. PZU Zdrowie	650	-	9 961	-	(6 270)	(7 313)	200 026	18 122	184	21 313	223 494	90 758	-	-
17. PZU Finanse Sp. z o.o.	50	-	-	4 000	(389)	(884)	-	177	-	354	3 056	1 469	-	-
18. PZU Finance AB ¹⁾	219	-	-	56	517	1 155	3 712 429	51 842	3 764 983	270	3 766 218	-	-	-
19. Omicron BIS SA	150	-	-	-	(14)	(5)	-	-	-	2	135	-	-	-
20. Sigma BIS SA	100	-	-	-	(7)	(8)	-	-	-	-	89	-	-	-
21. Ipsilon Sp. z o.o.	50	-	-	-	(24)	(4)	-	1	-	1	25	-	-	-
22. Omicron SA	100	-	-	-	(22)	(4)	-	-	-	2	77	-	-	-
23. Syta Development	831	-	9 908	(285)	(10 171)	(163)	-	12	-	-	133	-	-	-

Powyższe dane wykazane są na podstawie niezbadanych sprawozdań finansowych spółek, za wyjątkiem PZU Życie, PZU Zdrowie, TFI PZU, PZU Finanse Sp. z o.o. oraz Grupy Alior Banku.

¹⁾ Dane wg MSSF.

²⁾ W przypadku spółek ubezpieczeniowych w pozycji „przychody ze sprzedaży” zaprezentowano przypis składki brutto i pozostałe przychody techniczne, w przypadku Grupy Alior Banku zaprezentowano przychody z tytułu odsetek oraz przychody z prowizji i opłat.

Zestawienie jednostek podporządkowanych wg stanu na 31 grudnia 2015 roku wraz z danymi finansowymi

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b) Siedziba	c) Przedmiot przedsiębiorstwa	d) Charakter powiązania kapitałowego	e) Zastosowana metoda konsolidacji/wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności	f) Data obj. kontroli/data od której wywierany jest znaczny wpływ	g) Wartość akcji/udziałów w wg ceny nabycia	h) Korekty aktualizujące wartość (razem) ¹⁾	i) Wartość bilansowa akcji/udziałów	j) Procent posiadanego kapitału akcyjnego/zakładowego bezpośr. przez PZU	k) udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l) inna niż określona pod lit. j), k) podstawy kontroli/współkontroli/z naczącego wpływu
1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”)	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	18.12.1991	295 088	3 958 465	4 253 553	100,00%	100,00%	n.d.
2. Grupa Alior Banku	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie czynności bankowych	zależna ²⁾	konsolidacja metodą pełną	18.12.2015	1 293 409	918	1 294 327	19,93%	19,93%	n.d.
3. Lietuvos Draudimas AB	Wilno-Litwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	31.10.2014	806 968	40 273	847 241	99,98%	99,98%	n.d.
4. Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA („Link4”)	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	15.09.2014	473 482	(58 375)	415 107	100,00%	100,00%	n.d.
5. Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta („AAS Balta”)	Ryga-Łotwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	30.06.2014	200 776	(19 208)	181 568	99,99%	99,99%	n.d.
6. Ogródowa - Inwestycje Sp. z o.o. (“Ogródowa Inwestycje”)	Warszawa	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, działalność w zakresie holdingów	zależna	konsolidacja metodą pełną	15.09.2004	142 255	1 284	143 539	100,00%	100,00%	n.d.
7. Tower - Inwestycje Sp. z o.o. (d. PZU Tower Sp. z o.o.) („PZU Tower”)	Warszawa	Pozostała finansowa działalność usługowa z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	pośrednio zależna	konsolidacja metodą pełną	17.08.1999	112 900	4 504	117 404	27,47%	27,47%	n.d.
8. Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA („TFI PZU”)	Warszawa	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	zależna	konsolidacja metodą pełną	27.09.2011	38 403	35 283	73 686	100,00%	100,00%	n.d.
9. PZU Centrum Operacji SA („PZU CO”)	Warszawa	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi	zależna	konsolidacja metodą pełną	27.09.2011	40 645	(4 296)	36 349	100,00%	100,00%	n.d.
10. UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno-Litwa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	08.04.2004	40 235	(13 285)	26 950	99,34%	99,34%	n.d.
11. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych (“TUW PZUW”)	Warszawa	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	20.11.2015	25 850	7	25 857	100,00%	100,00%	n.d.
12. PZU Pomoc SA	Warszawa	Usługowa działalność assistance	zależna	konsolidacja metodą pełną	18.03.2009	18 566	1 213	19 779	100,00%	100,00%	n.d.

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b) Siedziba	c) Przedmiot przedsiębiorstwa	d) Charakter powiązania kapitałowego	e) Zastosowana metoda konsolidacji/wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności	f) Data obj. kontroli/data od której wywierany jest znaczny wpływ	g) Wartość akcji/udziałów w wg ceny nabycia	h) Korekty aktualizujące wartość (razem) ¹⁾	i) Wartość bilansowa akcji/udziałów	j) Procent posiadanego kapitału akcyjnego/zakładowego bezpośr. przez PZU	k) udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l) inna niż określona pod lit. j), k) podstawy kontroli/współkontroli/z naczącego wpływu
13. PZU Asset Management S.A. („PZU AM”)	Warszawa	Zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie	zależna	konsolidacja metodą pełną	12.07.2001	11 463	(3 591)	7 872	100,00%	100,00%	n.d.
14. PrJSC IC PZU Ukraine	Kijów-Ukraina	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych	zależna	konsolidacja metodą pełną	01.07.2005	143 666	(135 539)	8 127	89,97%	89,97%	n.d.
15. PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów-Ukraina	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie	zależna	konsolidacja metodą pełną	01.07.2005	32 584	(27 408)	5 176	53,47%	53,47%	n.d.
16. PZU Zdrowie SA (“PZU Zdrowie”)	Warszawa	Świadczenie usług medycznych	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.09.2011	10 664	(6 263)	4 401	100,00%	100,00%	n.d.
17. PZU Finanse Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostała finansowa działalność usługowa z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	zależna	konsolidacja metodą pełną	30.10.2013	2 050	(363)	1 687	100,00%	100,00%	n.d.
18. Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA w likwidacji („MPTE PZU SA”)	Warszawa	Tworzenie i zarządzanie pracowniczym programem emerytalnym	zależna	konsolidacja metodą pełną	13.08.2004	500	(304)	196	100,00%	100,00%	n.d.
19. PZU Finance AB	Sztokholm-Szwecja	Usługi finansowe	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.06.2014	236	514	750	100,00%	100,00%	n.d.
20. Omicron BIS SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	21.08.2014	150	(14)	136	100,00%	100,00%	n.d.
21. Sigma BIS SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	19.08.2015	100	(4)	96	100,00%	100,00%	n.d.
22. Ipsilon Sp. z o.o.	Warszawa	Usługowa działalność assistance oraz świadczenie usług medycznych	zależna	konsolidacja metodą pełną	02.04.2009	52	(26)	26	100,00%	100,00%	n.d.
23. Omicron SA	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	zależna	konsolidacja metodą pełną	13.09.2011	100	(19)	81	100,00%	100,00%	n.d.
24. Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji („Syta Development”)	Warszawa	Nabywanie i zbywanie nieruchomości, pośredn. w obrocie nieruchomościami, administrowanie nieruchomościami	zależna	niekonsolidowana	29.04.1996	3 962	(3 962)	-	100,00%	100,00%	n.d.
Razem						3 694 104	3 769 804	7 463 908			

¹⁾ W pozycji „Korekty aktualizujące wartość (razem)” zawarta jest aktualizacja wartości wynikająca z wyceny metodą praw własności, w tym amortyzacja wartości firmy oraz odpis z tytułu trwałej utraty wartości firmy.

²⁾ Alior Bank został uznany za spółkę zależną na podstawie przesłanek opisanych w punkcie 2.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

a) Nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	m) Kapitał własny jednostki, w tym:						n) Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:		o) Należności jednostki:		p) Aktywa jednostki, razem	r) Przychody ze sprzedaży	s) Nieopłacona przez emitenta wartość udziałów/akcji w jednostce	t) Otrzymane lub należne dywidendy od jednostki za ostatni rok obrotowy
	- kapitał zakładowy	- należne wpłaty na kapitał zakładowy (wartość ujemna)	- kapitał zapasowy	- pozostały kapitał własny, w tym:			- zobowiązania długoterminowe	- zobowiązania krótkoterminowe	- długo-terminowe	- krótkoterminowe				
				- pozostałe kapitały własne	- zysk (strata) z lat ubiegłych	- zysk (strata) netto								
1. PZU Życie ²⁾	295 000	-	2 854 505	51 924	-	1 052 124	3 290	1 094 747	9 810	256 730	27 956 769	8 065 078	-	2 420 174
2. Grupa Alior Banku ^{1) 2)}	727 075	-	2 279 843	199 950	(3 657)	309 648	3 622 521	32 831 390	19 685 405	11 866 981	40 003 010	2 944 950	-	-
3. Lietuvos Draudimas AB ¹⁾	48 541	-	9 707	35 626	338 085	74 736	42 615	96 958	6 068	156 793	1 255 911	638 450	-	-
4. Link4 ²⁾	111 355	-	273 506	10 557	(208 868)	(19 035)	32 025	193 454	14 112	122 050	881 620	494 939	-	-
5. AAS Balta ¹⁾	34 182	-	5 488	16 211	94 106	(4 942)	17 809	28 117	-	54 500	442 923	281 101	-	-
6. Ogrodowa Inwestycje	142 255	-	482	1 550	-	(667)	1 467	3 071	-	1 221	149 548	19 997	-	-
7. PZU Tower	411 000	-	-	14 649	(10 819)	12 567	-	1 803	-	95	432 671	193	-	-
8. TFI PZU	13 000	-	27 355	7 981	-	24 894	-	14 415	2	18 689	103 559	172 622	-	9 227
9. PZU CO	500	-	35 509	170	-	171	-	10 903	105	13 158	59 080	106 217	-	1 102
10. UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas ¹⁾	29 309	-	-	2 288	(3 111)	(1 357)	-	1 709	-	119	127 061	43 062	-	-
11. TUW PZUW	24 900	-	-	-	-	7	-	1 034	-	-	25 942	-	-	-
12. PZU Pomoc SA	4 886	-	8 439	-	-	4 116	12 000	1 706	-	10 125	34 336	75 619	-	-
13. PZU AM	5 000	-	2 913	32	-	(72)	-	12	76	49	7 923	-	-	3 806
14. PrJSC IC PZU Ukraine ¹⁾	7 216	-	658	144 571	(145 726)	2 314	-	53 682	-	36 256	133 188	137 564	-	-
15. PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance ¹⁾	7 153	-	126	22 072	(21 251)	1 581	-	3 167	-	974	82 997	30 620	-	-
16. PZU Zdrowie	650	-	10 014	-	(34)	(6 236)	130 000	7 932	-	12 702	147 259	11 860	-	-
17. PZU Finanse Sp. z o.o.	50	-	-	2 000	(36)	(353)	-	339	-	335	2 144	515	-	-
18. MPTE PZU SA	693	-	-	-	-	(495)	-	26	-	-	259	-	-	-
19. PZU Finance AB ¹⁾	219	-	-	15	23	494	3 569 863	48 637	3 611 634	72	3 619 250	-	-	-
20. Omicron BIS SA	150	-	-	-	-	(14)	-	-	-	-	140	-	-	-
21. Sigma BIS SA	100	-	-	-	-	(7)	-	-	-	-	97	-	-	-
22. Ipsilon Sp. z o.o.	50	-	-	-	(20)	(4)	-	1	-	-	27	-	-	-
23. Omicron SA	100	-	-	-	(15)	(7)	-	-	-	-	82	-	-	-
24. Syta Development	831	-	9 908	(285)	(10 005)	(166)	-	14	-	-	298	-	-	-

¹⁾ Dane wg MSSF.

²⁾ W przypadku spółek ubezpieczeniowych w pozycji „przychody ze sprzedaży” zaprezentowano przypis składki brutto i pozostałe przychody techniczne, w przypadku Grupy Alior Banku zaprezentowano przychody z tytułu odsetek oraz przychody z prowizji i opłat.

Lokaty w jednostkach podporządkowanych (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	8 493 526	6 909 718
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	1 170 552	1 131 060
b1. tys. UAH	129 715	82 016
tys. PLN	20 002	13 303
b2. tys. EUR	260 070	262 292
tys. PLN	1 150 550	1 117 757
Lokaty w jednostkach podporządkowanych, razem	9 664 078	8 040 778

2.5 Inne lokaty finansowe

Inne lokaty finansowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	15	48
b) jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6 349 619	13 606 029
c) dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	12 383 931	7 042 428
d) udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-
e) pożyczki zabezpieczone hipotecznie, w tym:	951 450	917 623
- zabezpieczone dodatkowo polisami	-	-
f) pozostałe pożyczki, w tym:	620 477	616 988
- dla ubezpieczonych, których głównym zabezpieczeniem jest polisa	-	-
- dla ubezpieczonych, niezabezpieczonych polisami	-	-
g) lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	919 677	1 391 806
h) pozostałe lokaty	199 544	264 536
Inne lokaty finansowe, razem	21 424 713	23 839 458

Zmiana stanu innych lokat finansowych (wg rodzaju)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan na początek okresu	23 839 458	24 065 129
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	13 606 077	12 965 723
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	7 042 428	7 342 015
Pozostałe lokaty	3 190 953	3 757 391
b) zwiększenia (z tytułu)	225 741 116	163 420 156
- nabycie	225 499 046	162 485 518
- korekty aktualizujące wartość	242 070	934 638
- inne	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	228 155 861	163 645 827
- zbycie lub wykup	228 014 791	163 534 868
- korekty aktualizujące wartość	141 070	110 959
- inne	-	-
d) stan na koniec okresu	21 424 713	23 839 458
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6 349 634	13 606 077
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	12 383 931	7 042 428
Pozostałe lokaty	2 691 148	3 190 953

Inne lokaty finansowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) długoterminowe	17 418 134	21 306 143
b) krótkoterminowe	4 006 579	2 533 315
Inne lokaty finansowe, razem	21 424 713	23 839 458

Inne lokaty finansowe (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	19 281 346	20 942 131
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	2 143 367	2 897 327
b1. tys. EUR	251 748	603 677
tys. PLN	1 113 734	2 572 568
b2. tys. CZK	3 075 681	134 807
tys. PLN	503 489	21 259
b3. tys. USD	90 214	33 401
tys. PLN	377 033	130 300
b4. tys. HUF	2 754 218	4 925 961
tys. PLN	39 176	66 998
b5. pozostałe waluty tys. PLN	109 935	106 202
Inne lokaty finansowe, razem	21 424 713	23 839 458

Inne lokaty finansowe według kwalifikacji portfeli	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	7 069 958	672 106
b) pożyczki udzielone i należności własne	2 512 009	3 238 178
c) aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	5 453 117	5 376 840
d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 389 629	14 552 334
Inne lokaty finansowe, razem	21 424 713	23 839 458

Inne lokaty finansowe w instrumenty finansowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) emitowane przez Skarb Państwa lub organizacje międzynarodowe, których członkiem jest RP	11 535 545	5 828 325
- lokaty długoterminowe	9 787 499	5 507 730
- lokaty krótkoterminowe	1 748 046	320 595
b) gwarantowane przez Skarb Państwa lub organizacje międzynarodowe, których członkiem jest RP	603 560	603 212
c) emitowane przez NBP	-	-
d) gwarantowane przez NBP	-	-
e) emitowane przez samorząd terytorialny lub związek tych jednostek lub miasto stołeczne Warszawa	26 254	26 251
f) gwarantowane przez samorząd terytorialny lub związek tych jednostek lub miasto stołeczne Warszawa	-	-
g) pozostałe	9 259 354	17 381 670
Inne lokaty finansowe w instrumenty finansowe, razem	21 424 713	23 839 458

Papiery wartościowe (inne lokaty finansowe)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	12 165 358	6 633 062
b) niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	5 760 392	6 922 315
Papiery wartościowe (inne lokaty finansowe), razem	17 925 750	13 555 377

Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu (wartość bilansowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udziały i akcje, w tym:	15	48
- lokaty długoterminowe	15	48
b) dłużne papiery wartościowe, w tym:	-	-
- lokaty długoterminowe	-	-
c) inne (wg rodzaju)	-	-
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu, razem	15	48

Zmiana stanu lokat w udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu (wg rodzaju)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan na początek okresu	48	72
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	48	72
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-
- nabycie	-	-
- korekta wartości	-	-
- inne	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	33	24
- zbycie	33	24
- korekta wartości	-	-
- inne	-	-
d) stan na koniec okresu	15	48
Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	15	48

W powyższej tabeli nie są wykazywane jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, które zaprezentowano w pozycji II.3 aktywów bilansu.

Udziały, akcje oraz inne instrumenty finansowe o zmiennej kwocie dochodu (lokaty długoterminowe) - wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
listy zastawne (wartość bilansowa)	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
jednostki uczestnictwa w funduszach otwartych (wartość bilansowa)	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	-	-
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	6 349 634	13 606 077
a) akcje (wartość bilansowa):	15	48
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	(33)	(24)
- wartość na początek okresu	48	72
- wartość według cen nabycia	12 515	12 572
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-

Udziały, akcje oraz inne instrumenty finansowe o zmiennej kwocie dochodu (lokaty długoterminowe) - wg zbywalności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	6 349 619	13 606 029
jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych (wartość bilansowa)	6 349 619	13 606 029
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	(7 256 410)	640 378
- wartość na początek okresu	13 606 029	12 965 651
- wartość według cen nabycia	5 190 311	11 718 042
pożyczki (wartość bilansowa)	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	-	-
a) udziały lub akcje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-
- wartość na początek okresu	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-
Wartość według cen nabycia, razem	5 202 826	11 730 614
Wartość na początek okresu, razem	13 606 077	12 965 723
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem	(7 256 443)	640 354
Wartość bilansowa, razem	6 349 634	13 606 077

W latach 2016 i 2015 nie wystąpiły udziały, akcje oraz inne instrumenty finansowe o zmiennej kwocie dochodu stanowiące lokaty krótkoterminowe.

2.5.1. Pozostałe pożyczki

Pozostałe pożyczki	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
	Wartość bilansowa	Typ zabezpieczenia	Wartość bilansowa	Typ zabezpieczenia
Transakcje buy-sell-back	412 357	Papiery dłużne	409 570	Papiery dłużne
Pożyczki zabezpieczone aktywami, inne niż hipoteczne	208 120	Głównie zastawy na akcjach, portfelach wierzytelności, a także na rachunkach bankowych, innych pożyczkach i inne.	207 418	Głównie zastawy na akcjach, portfelach wierzytelności, a także na rachunkach bankowych, innych pożyczkach i inne.
Pozostałe pożyczki, razem	620 477		616 988	

2.5.2. Dłużne papiery wartościowe emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Dłużne papiery wartościowe według klasyfikacji emitentów na dzień 31 grudnia 2016 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena wg wartości godziwej
Spółki indeksu WIG - Surowce	w zamortyzowanym koszcie	90 416	97 781	92 854
Banki zagraniczne	w zamortyzowanym koszcie	69 622	75 207	77 465
Spółki indeksu WIG - Banki	w zamortyzowanym koszcie	45 556	45 585	44 846
Samorządy krajowe	w zamortyzowanym koszcie	25 000	26 254	27 438
Razem		230 594	244 827	242 603

Dłużne papiery wartościowe według klasyfikacji emitentów na dzień 31 grudnia 2015 roku	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena wg wartości godziwej
Spółki indeksu WIG - Banki	w zamortyzowanym koszcie	335 556	336 941	337 427
Spółki indeksu WIG - Banki	w wartości godziwej	98 472	101 266	101 266
Banki zagraniczne	w zamortyzowanym koszcie	69 622	72 425	74 876
Banki hipoteczne	w wartości godziwej	41 983	43 179	43 179
Samorządy krajowe	w zamortyzowanym koszcie	25 000	26 251	29 733
Spółki indeksu WIG - Paliwa	w wartości godziwej	13 489	13 673	13 673
Pozostałe	w wartości godziwej	18 419	17 154	17 154
Razem		602 541	610 889	617 308

2.5.3. Papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku:

Nazwa emitenta	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena wg wartości godziwej
Stany Zjednoczone	USD	w wartości godziwej	147 175	147 907	147 907
Słowacja	EUR	w wartości godziwej	87 704	86 618	86 618
Bułgaria	EUR	w wartości godziwej	61 573	70 067	70 067
Słowenia	EUR	w wartości godziwej	55 971	59 238	59 238
Węgry	EUR	w wartości godziwej	46 872	48 087	48 087
Rumunia	RON	w wartości godziwej	28 185	28 577	28 577
Brazylia	USD	w wartości godziwej	17 569	19 986	19 986
RPA	ZAR	w wartości godziwej	17 458	18 422	18 422
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	10 264	12 626	12 626
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	13 115	12 502	12 502
Węgry	HUF	w wartości godziwej	6 295	6 545	6 545
Razem			492 181	510 575	510 575

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku:

Nazwa emitenta	Waluta	Sposób wyceny	Cena nabycia	Wycena bilansowa	Wycena wg wartości godziwej
Niemcy	EUR	w wartości godziwej	684 709	680 057	680 057
Stany Zjednoczone	USD	w wartości godziwej	80 031	77 843	77 843
Rumunia	EUR	w wartości godziwej	52 805	56 754	56 754
Węgry	EUR	w wartości godziwej	46 872	47 554	47 554
Węgry	HUF	w wartości godziwej	41 964	40 852	40 852
Portugalia	EUR	w wartości godziwej	36 735	35 565	35 565
Hiszpania	EUR	w wartości godziwej	31 627	30 451	30 451
Islandia	USD	w wartości godziwej	1 508	1 880	1 880
Razem			976 251	970 956	970 956

2.5.4. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych (wg zapadalności)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	919 677	752 466
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	639 340
c) powyżej 1 roku do 5 lat	-	-
d) powyżej 5 lat	-	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych, razem	919 677	1 391 806

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	205 532	491 756
b) w walutach obcych w bankach krajowych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	714 145	900 050
b1. tys. CZK	3 000 000	-
tys. PLN	491 100	-
b2. tys. EUR	50 187	206 063
tys. PLN	222 028	878 138
b3. tys. USD	243	5 617
tys. PLN	1 017	21 912
b4. pozostałe	-	-
c) w walutach obcych w bankach zagran. (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych, razem	919 677	1 391 806

2.5.5. Instrumenty pochodne

W latach 2016 i 2015 PZU nie stosował rachunkowości zabezpieczeń, ani nie posiadał instrumentów pochodnych, zabezpieczających wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W ramach swojej działalności lokacyjnej PZU wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do zarządzania różnymi typami ryzyka inwestycyjnego. Instrumenty te zmniejszają lub zwiększają ekspozycje na poszczególne typy ryzyka. Instrumentami pochodnymi stosowanymi przez PZU w 2016 i 2015 roku były transakcje typu swap i forward na stopę procentową i kursy walut, a także kontrakty terminowe na indeksy giełdowe, ceny towarów lub ceny obligacji.

Podstawowym rodzajem ryzyka związanym z instrumentami pochodnymi występującymi w PZU jest ryzyko rynkowe, które obejmuje ryzyko stopy procentowej i ryzyko zmiany ceny różnych instrumentów.

Na 31 grudnia 2016 roku PZU posiadał następujące instrumenty pochodne oraz osiągnął w 2016 roku następujące wyniki na transakcjach instrumentami pochodnymi:

Rodzaj zabezpieczanego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2016	Typ pozycji na 31 grudnia 2016 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2016 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2016 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-02-24	Tak	Brak	Brak	3 500 000	49 784	1	n/d	-	15 853	10 651	(15 853)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-04-08	Tak	Brak	Brak	3 500 000	49 784	1	n/d	12 429	-	(7 620)	12 429
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-04-08	Tak	Brak	Brak	3 500 000	49 784	1	n/d	12 657	-	(7 818)	12 657
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-06-16	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	1 507	1 637	(1 507)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-06-16	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	753	818	(753)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2024-06-05	Tak	Brak	Brak	65 000	65 000	1	n/d	2 462	-	-	(613)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-08	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	456	-	(534)	456
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2017-10-13	Tak	Brak	Brak	3 635 002	732 453	1	n/d	-	8 325	(4 854)	(8 325)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-09	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	28	133	(28)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2017-10-13	Tak	Brak	Brak	3 635 002	732 453	1	n/d	7 440	-	5 819	7 440
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-19	Tak	Brak	Brak	15 000	15 000	1	n/d	-	14	79	(14)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-23	Tak	Brak	Brak	10 000	10 000	1	n/d	10	-	35	10
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-23	Tak	Brak	Brak	30 000	30 000	1	n/d	30	-	104	30
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	266 953	342 714	1	n/d	-	3 279	-	17 226
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	256 665	329 507	1	n/d	-	6 770	-	(20 145)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ILS	2018-08-14	Tak	Brak	Brak	383 000	416 168	1	n/d	2 952	-	-	2 494
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ILS	2018-08-14	Tak	Brak	Brak	950 000	1 032 270	1	n/d	7 347	-	-	6 188
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-09-11	Tak	Brak	Brak	575 002	174 513	1	n/d	-	1 714	-	(5 607)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-05-21	Tak	Brak	Brak	114 000	476 440	1	n/d	-	11 643	-	(11 643)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	409 042	525 128	1	n/d	1 140	-	-	1 140
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	137 753	176 847	1	n/d	650	-	-	650
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	172 191	221 059	1	n/d	813	-	-	813
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-08-25	Tak	Brak	Brak	1 150 000	349 025	1	n/d	7 171	-	-	7 171
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	2021-05-26	Tak	Brak	Brak	1 000	4 424	1	n/d	-	3	(3)	(3)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	949 795	1 219 347	1	n/d	-	4 598	-	(4 598)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-06	Tak	Brak	Brak	425 000	425 000	1	n/d	-	691	(82)	(691)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	228 000	292 707	1	n/d	2 163	-	-	2 163
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-09-11	Tak	Brak	Brak	575 002	174 513	1	n/d	2 020	-	-	2 020
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2018-08-08	Tak	Brak	Brak	1 195 002	240 793	1	n/d	-	6 455	310	(6 455)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2026-07-29	Tak	Brak	Brak	295 002	59 443	1	n/d	7 019	-	(280)	7 019
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2018-08-09	Tak	Brak	Brak	2 350 000	473 525	1	n/d	-	13 111	285	(13 111)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2026-07-30	Tak	Brak	Brak	570 000	114 855	1	n/d	13 762	-	(147)	13 762
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2020-01-02	Tak	Brak	Brak	182 370	234 127	1	n/d	638	-	-	638
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2020-01-02	Tak	Brak	Brak	192 860	247 594	1	n/d	-	1	-	(1)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2020-01-02	Tak	Brak	Brak	84 562	108 561	1	n/d	10	-	-	10
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2019-01-02	Tak	Brak	Brak	292 207	375 135	1	n/d	-	953	-	(953)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	497 704	638 953	1	n/d	-	1 562	-	(1 562)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	170 303	218 635	1	n/d	-	487	-	(487)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2023-12-19	Tak	Brak	Brak	7 049 986	100 279	1	n/d	1 089	-	(91)	1 089
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-02-24	Tak	Brak	Brak	3 325 998	47 309	1	n/d	156	-	-	156
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-04-30	Tak	Brak	Brak	2 000 000	28 448	1	n/d	6 300	-	(4 625)	6 300

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2016	Typ pozycji na 31 grudnia 2016 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2016 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2016 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-05-11	Tak	Brak	Brak	1 000 000	14 224	1	n/d	-	3 354	2 500	(3 354)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-05-11	Tak	Brak	Brak	1 000 000	14 224	1	n/d	-	3 348	2 495	(3 348)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-12	Tak	Brak	Brak	112 500	112 500	1	n/d	5 852	-	(6 117)	5 852
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-31	Tak	Brak	Brak	125 000	125 000	1	n/d	-	5 948	6 232	(5 948)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2022-09-20	Tak	Brak	Brak	637 499	193 481	1	n/d	-	487	-	9 523
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-09-28	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	1 205	1 304	(1 205)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-02	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	600	649	(600)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2022-10-03	Tak	Brak	Brak	637 499	193 481	1	n/d	159	-	-	(9 582)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-04	Tak	Brak	Brak	112 500	112 500	1	n/d	-	2 656	2 880	(2 656)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-09	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	600	649	(600)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	1 145	-	(1 145)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	1 145	2 495	(1 146)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	7 036	7 273	(7 036)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	7 036	7 273	(7 036)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-01-08	Tak	Brak	Brak	44 500	185 979	1	n/d	-	8 585	-	(1 776)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	-	7 584	7 849	(7 584)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-01-30	Tak	Brak	Brak	25 000	104 483	1	n/d	-	4 923	-	(995)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-03-12	Tak	Brak	Brak	69 500	290 461	1	n/d	15 287	-	-	2 824
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-05-14	Tak	Brak	Brak	111 000	463 902	1	n/d	-	18 970	-	(1 544)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-20	Tak	Brak	Brak	187 500	187 500	1	n/d	1 560	-	-	1 560
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-20	Tak	Brak	Brak	125 000	125 000	1	n/d	1 040	-	(3 382)	1 040
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	2017-06-19	Tak	Brak	Brak	95 000	420 280	1	n/d	5 342	-	(4 293)	5 342
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2023-06-20	Tak	Brak	Brak	130 000	130 000	1	n/d	-	8 273	-	846
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	77 664	99 705	1	n/d	-	4 031	-	4 831
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2017-07-09	Tak	Brak	Brak	128 000	534 950	1	n/d	-	6 764	4 298	(6 764)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	2017-07-09	Tak	Brak	Brak	100 000	442 400	1	n/d	6 507	-	(5 318)	6 507
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	78 851	101 229	1	n/d	9 437	-	-	(2 892)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-07-29	Tak	Brak	Brak	2 500 000	409 250	1	n/d	5 654	-	(5 113)	5 654
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-07-29	Tak	Brak	Brak	425 000	425 000	1	n/d	-	8 293	9 207	(8 293)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-16	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	7 492	-	-	7 492
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-16	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	8 349	-	(16 393)	8 349
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-08-03	Tak	Brak	Brak	1 225 003	200 533	1	n/d	2 824	-	(2 605)	2 824
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	8 018	-	(8 291)	8 018
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-08-19	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	5 405	6 076	(5 405)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-08-16	Tak	Brak	Brak	1 250 000	204 625	1	n/d	2 947	-	(2 719)	2 947
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2023-09-09	Tak	Brak	Brak	130 000	130 000	1	n/d	13 136	-	-	(804)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	84 996	109 118	1	n/d	-	2 153	-	6 005
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	81 213	104 261	1	n/d	-	3 494	-	5 201
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-09-17	Tak	Brak	Brak	215 000	215 000	1	n/d	5 292	-	(5 714)	5 292
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	1 250 000	204 625	1	n/d	-	2 640	2 316	(2 640)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-21	Tak	Brak	Brak	1 200 000	196 440	1	n/d	-	2 465	2 151	(2 465)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-21	Tak	Brak	Brak	1 200 000	196 440	1	n/d	-	2 465	2 151	(2 465)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	1 250 000	204 625	1	n/d	-	2 558	2 238	(2 558)

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2016	Typ pozycji na 31 grudnia 2016 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2016 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2016 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2017-10-26	Tak	Brak	Brak	128 000	534 950	1	n/d	3 961	-	(1 514)	3 961
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	179 632	230 611	1	n/d	-	1 836	-	(14 751)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2017-03-20	Tak	Brak	Brak	48 903	216 349	195	krótka	-	2 966	-	(441)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	GBP	2017-03-29	Tak	Brak	Brak	6 292	32 367	50	krótka	-	844	-	(844)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	2017-03-22	Tak	Brak	Brak	45 611	190 623	367	krótka	-	2 452	-	(2 452)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	2017-03-22	Tak	Brak	Brak	35 255	147 341	220	krótka	343	71	-	272
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	2018-12-18	Tak	Brak	Brak	85 750	358 375	350	krótka	2 926	-	1 933	2 926
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2017-03-08	Tak	Brak	Brak	18 220	80 604	105	krótka	-	2 380	-	(2 380)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2017-03-08	Tak	Brak	Brak	187 459	829 320	58	długa	3 525	2 601	151	924
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2017-03-08	Tak	Brak	Brak	121 911	539 336	803	krótka	-	4 613	243	(4 613)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	CZK	2017-01-03	Tak	Brak	Brak	192 999	31 594	1	długa	-	381	-	(381)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	CZK	2017-01-06	Tak	Brak	Brak	3 000 000	491 100	1	długa	965	-	67	965
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	HUF	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	1 085 419	15 439	1	długa	-	163	(8)	(163)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	10 000	41 793	1	długa	-	633	(146)	(633)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	5 000	20 897	1	długa	-	316	(73)	(316)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	41 000	171 351	1	długa	-	2 594	(599)	(2 594)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	RON	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	29 000	28 272	1	długa	214	-	(5)	214
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2017-01-13	Tak	Brak	Brak	28 000	117 020	1	krótka	-	466	(392)	(466)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	25 000	104 483	1	długa	-	679	123	(679)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	AUD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	6 202	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 032)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CAD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(8 627)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(5 318)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(3 091)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(730)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	RUB	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	43	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	10 853	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(11 344)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	12 181	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	9 359	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	CHF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(788)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(6 844)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	GBP	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	6 972	-

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2016 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2016	Typ pozycji na 31 grudnia 2016 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2016 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2016 roku w tys. zł.
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	HUF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	31	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	RON	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	51	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	TRY	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(245)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(15 361)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	ZAR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 701)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	AUD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 747)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	3 842	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	GBP	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(5 390)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	PLN	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 067)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	TRY	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	294	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	5 072	-
Ryzyko cenowe	handl.	Kontrakty term. na surowce	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(2 215)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(5 011)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	JPY	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 879)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(2 867)	-
RAZEM												199 544	223 905	(16 669)	(11 673)

Na 31 grudnia 2015 roku PZU posiadał następujące instrumenty pochodne oraz osiągnął w 2015 roku następujące wyniki na transakcjach instrumentami pochodnymi:

Rodzaj zabezpieczanego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2015	Typ pozycji na 31 grudnia 2015 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2015 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2015 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-02-24	Tak	Brak	Brak	3 500 037	47 604	1	n/d	-	12 798	9 859	(12 798)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-04-08	Tak	Brak	Brak	3 500 037	47 604	1	n/d	9 322	-	(6 551)	9 322
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-04-08	Tak	Brak	Brak	3 500 037	47 604	1	n/d	9 557	-	(6 773)	9 557
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2016-03-09	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	-	6 075	6 041	(6 075)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2016-03-09	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	-	6 050	6 017	(6 050)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-06-16	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	2 217	2 047	(2 217)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-06-16	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	1 108	1 023	(1 108)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-06-18	Tak	Brak	Brak	70 000	70 000	1	n/d	-	3 150	2 912	(3 150)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2024-06-05	Tak	Brak	Brak	65 000	65 000	1	n/d	3 075	-	-	(712)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-08	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	782	-	(701)	782
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2017-10-13	Tak	Brak	Brak	3 635 000	814 967	1	n/d	5 068	-	-	6 240
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2016-11-10	Tak	Brak	Brak	125 000	125 000	1	n/d	-	184	161	(184)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2016-11-12	Tak	Brak	Brak	128 000	128 000	1	n/d	-	201	188	(201)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-09	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	211	128	(211)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2017-10-13	Tak	Brak	Brak	3 635 000	814 967	1	n/d	-	6 199	-	(6 224)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-19	Tak	Brak	Brak	15 000	15 000	1	n/d	-	125	77	(125)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-23	Tak	Brak	Brak	10 000	10 000	1	n/d	-	58	27	(58)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2019-12-23	Tak	Brak	Brak	30 000	30 000	1	n/d	-	175	81	(175)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2024-02-24	Tak	Brak	Brak	3 326 005	45 237	1	n/d	1 122	-	(473)	1 122
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	266 953	262 975	1	n/d	-	20 505	-	(20 505)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-05-20	Tak	Brak	Brak	114 000	444 725	1	n/d	6 474	-	-	6 474
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	256 665	252 841	1	n/d	13 375	-	-	13 375
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	MXN	2017-07-21	Tak	Brak	Brak	4 200 000	941 640	1	n/d	2 591	-	-	2 591
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	370 260	364 743	1	n/d	-	23 018	-	(23 018)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	124 740	122 881	1	n/d	-	7 544	-	(7 544)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	155 019	152 709	1	n/d	-	8 405	-	(8 405)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	AUD	2019-08-12	Tak	Brak	Brak	36 600	104 478	1	n/d	151	-	-	151
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	AUD	2019-08-14	Tak	Brak	Brak	150 000	428 190	1	n/d	457	-	-	457
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ILS	2018-08-14	Tak	Brak	Brak	383 000	382 847	1	n/d	458	-	-	458
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ILS	2018-08-14	Tak	Brak	Brak	950 000	949 620	1	n/d	1 159	-	-	1 159
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-06	Tak	Brak	Brak	425 000	425 000	1	n/d	500	-	-	500
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2025-08-26	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	806	-	(806)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	199 063	196 097	1	n/d	9 253	-	-	9 253
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	648 798	639 131	1	n/d	30 157	-	-	30 157
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-08-25	Tak	Brak	Brak	1 150 000	287 155	1	n/d	-	9 049	-	(9 049)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	196 145	193 222	1	n/d	-	5 393	-	(5 393)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-09-11	Tak	Brak	Brak	575 002	143 578	1	n/d	3 893	-	-	3 893
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2025-09-11	Tak	Brak	Brak	575 002	143 578	1	n/d	3 930	-	-	3 930
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	AUD	2019-10-23	Tak	Brak	Brak	40 000	114 184	1	n/d	-	351	-	(351)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	AUD	2019-10-23	Tak	Brak	Brak	107 000	305 442	1	n/d	-	967	-	(967)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CAD	2025-10-28	Tak	Brak	Brak	33 000	92 737	1	n/d	-	27	-	(27)

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2015	Typ pozycji na 31 grudnia 2015 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2015 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2015 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2023-12-19	Tak	Brak	Brak	7 049 996	95 887	1	n/d	-	64	(130)	(64)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CAD	2025-11-09	Tak	Brak	Brak	56 000	157 371	1	n/d	-	1 661	-	(1 661)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2025-12-08	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	11	-	-	11
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-04-30	Tak	Brak	Brak	2 000 000	27 202	1	n/d	6 057	-	(4 845)	6 057
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-05-11	Tak	Brak	Brak	1 000 000	13 601	1	n/d	-	3 264	2 641	(3 264)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	2020-05-11	Tak	Brak	Brak	1 000 000	13 601	1	n/d	-	3 257	2 635	(3 257)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	RUB	2016-04-13	Tak	Brak	Brak	325 000	17 160	1	n/d	-	97	(323)	(97)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	RUB	2016-04-13	Tak	Brak	Brak	325 000	17 160	1	n/d	-	106	(314)	(106)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-12	Tak	Brak	Brak	112 500	112 500	1	n/d	9 163	-	(8 668)	9 163
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2018-07-31	Tak	Brak	Brak	125 000	125 000	1	n/d	-	9 340	8 791	(9 340)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2022-09-20	Tak	Brak	Brak	637 501	159 184	1	n/d	-	10 010	-	(8 168)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-09-28	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	2 549	2 356	(2 549)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-02	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	1 273	1 178	(1 273)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ZAR	2022-10-03	Tak	Brak	Brak	637 501	159 184	1	n/d	9 741	-	-	8 193
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-04	Tak	Brak	Brak	112 500	112 500	1	n/d	-	5 615	5 193	(5 615)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-09	Tak	Brak	Brak	25 000	25 000	1	n/d	-	1 273	1 178	(1 273)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	2 434	2 248	(2 434)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	50 000	50 000	1	n/d	-	2 434	2 248	(2 434)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	4 380	-	(364)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	4 380	-	(364)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-01-08	Tak	Brak	Brak	44 500	173 599	1	n/d	-	6 809	-	(3 493)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-09	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	-	4 671	-	(402)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-01-30	Tak	Brak	Brak	25 000	97 528	1	n/d	-	3 928	-	(1 957)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-03-12	Tak	Brak	Brak	69 500	271 126	1	n/d	12 464	-	-	5 538
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	RUB	2016-04-15	Tak	Brak	Brak	325 000	17 160	1	n/d	174	-	311	174
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	RUB	2016-04-15	Tak	Brak	Brak	325 000	17 160	1	n/d	173	-	312	173
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2023-05-14	Tak	Brak	Brak	111 000	433 022	1	n/d	-	17 426	-	(7 868)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-20	Tak	Brak	Brak	187 500	187 500	1	n/d	3 733	-	(3 245)	3 733
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-11-20	Tak	Brak	Brak	125 000	125 000	1	n/d	2 489	-	(2 164)	2 489
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	2017-06-19	Tak	Brak	Brak	95 000	404 843	1	n/d	9 615	-	(7 745)	9 615
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2023-06-20	Tak	Brak	Brak	130 000	130 000	1	n/d	-	9 119	-	857
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	77 664	76 507	1	n/d	-	8 862	-	(6 317)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2017-07-09	Tak	Brak	Brak	128 000	499 341	1	n/d	-	11 763	6 239	(11 763)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	2017-07-09	Tak	Brak	Brak	100 000	426 150	1	n/d	10 939	-	-	1 980
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	78 851	77 676	1	n/d	12 330	-	-	5 462
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-07-29	Tak	Brak	Brak	2 500 000	394 250	1	n/d	10 480	-	-	724
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-07-29	Tak	Brak	Brak	425 000	425 000	1	n/d	-	17 704	-	(910)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-16	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	4 841	-	-	388
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-16	Tak	Brak	Brak	250 000	250 000	1	n/d	5 456	-	-	424
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-08-03	Tak	Brak	Brak	1 225 003	193 183	1	n/d	5 293	-	-	394
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-01-08	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	5 398	-	-	377
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-08-19	Tak	Brak	Brak	225 000	225 000	1	n/d	-	11 610	-	(752)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-08-16	Tak	Brak	Brak	1 250 000	197 125	1	n/d	5 485	-	-	306

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2015	Typ pozycji na 31 grudnia 2015 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2015 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2015 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2023-09-09	Tak	Brak	Brak	130 000	130 000	1	n/d	13 941	-	-	(904)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	84 996	83 730	1	n/d	-	8 158	-	(7 170)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	81 213	80 003	1	n/d	-	8 695	-	(6 599)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	2017-09-17	Tak	Brak	Brak	215 000	215 000	1	n/d	11 225	-	-	570
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	1 250 000	197 125	1	n/d	-	4 848	-	(262)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-21	Tak	Brak	Brak	1 200 000	189 240	1	n/d	-	4 492	-	(237)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-21	Tak	Brak	Brak	1 200 000	189 240	1	n/d	-	4 492	-	(237)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	CZK	2017-10-19	Tak	Brak	Brak	1 250 000	197 125	1	n/d	-	4 689	-	(257)
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	2017-10-26	Tak	Brak	Brak	128 000	499 341	1	n/d	7 701	-	-	5 785
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	2018-01-02	Tak	Brak	Brak	179 632	176 955	1	n/d	12 916	-	-	15 911
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2016-12-20	Tak	Brak	Brak	48 294	205 806	195	krótka	-	2 306	-	(634)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2016-06-20	Tak	Brak	Brak	48 421	206 346	195	krótka	-	1 776	-	(540)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2016-03-20	Tak	Brak	Brak	48 474	206 574	195	krótka	-	1 517	-	(478)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2017-03-20	Tak	Brak	Brak	48 233	205 545	195	krótka	-	2 525	-	(634)
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	2016-09-20	Tak	Brak	Brak	48 358	206 076	195	krótka	-	2 057	-	(602)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2016-01-11	Tak	Brak	Brak	5 500	21 456	1	długa	139	-	-	139
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	2016-01-04	Tak	Brak	Brak	80 300	342 198	1	długa	2 233	-	-	2 233
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	2016-01-04	Tak	Brak	Brak	2 350	10 015	1	długa	38	-	-	38
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	GBP	2016-01-07	Tak	Brak	Brak	12 500	72 328	1	długa	377	-	-	377
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	2016-01-07	Tak	Brak	Brak	25 000	106 538	1	długa	553	-	-	553
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	2016-01-11	Tak	Brak	Brak	3 698	15 760	1	długa	142	-	-	142
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	2016-01-11	Tak	Brak	Brak	462	1 970	1	długa	18	-	-	18
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	2016-01-11	Tak	Brak	Brak	15 200	59 297	1	krótka	-	267	-	(267)
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	HUF	2016-01-29	Tak	Brak	Brak	2 894 420	39 367	1	długa	87	-	-	87
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	BRL	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(8 088)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	26 092	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	HUF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(3 779)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	ILS	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	4 071	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	PLN	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(625)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	SEK	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	3 890	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	THB	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	1 471	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	IRS	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	817	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	3 671	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(839)	-
Ryzyko stopy proc.	handl.	Kontr. term. na st. proc	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(7 230)	-

Rodzaj zabezpieczonego ryzyka	Cel nabycia / wystawienia	Zakres i charakter instrumentu	Waluta	Termin ustalania cen, zapadalności, wygaśnięcia lub wykonania instrumentu	Możliwość wcześniejszego rozliczenia - okres lub dzień - jeśli istnieje	Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów lub pasywów	Dodatkowe zabezpieczenia związane z tym instrumentem, przyjęte lub złożone	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 w tys. waluty	Wartość nominalna na 31 grudnia 2015 przeliczona na złote w tys. zł.	Ilość na 31 grudnia 2015	Typ pozycji na 31 grudnia 2015 (krótka / długa)	Aktywa - wartość bilansowa w tys. zł.	Zobowiązania - wartość bilansowa w tys. zł.	Wynik zrealizowany w 2015 roku w tys. zł.	Wynik niezrealizowany w 2015 roku w tys. zł.
Ryzyko stopy proc.	handl.	Um. na prz. st. proc. - FRA	PLN	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(210)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	DKK	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	2 328	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(32 308)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	HUF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(579)	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	RUB	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	3	-
Ryzyko kursowe	handl.	FX SWAP	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(4 584)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(707)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	GBP	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(175)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	HUF	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(87)	-
Ryzyko kursowe	handl.	Forward	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	180	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	EUR	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(10 188)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	JPY	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(1 820)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(4 981)	-
Ryzyko cenowe	handl.	Opcja	USD	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	-	-	(7 889)	-
RAZEM												264 536	304 467	(19 607)	(28 567)

2.6 Informacja o obciążeniu lokat ryzykiem

Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie, że PZU realizując swoje cele biznesowe, monitoruje i zarządza portfelami w sposób bezpieczny i adekwatny do skali ponoszonego ryzyka.

Do głównych elementów strategii zarządzania ryzykiem w PZU należą:

- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem, w której kluczową rolę odgrywają Rada Nadzorcza, Zarząd, Komitet Ryzyka, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Ryzyka Kredytowego („Komitety”), Pion Inwestycji oraz Biuro Ryzyka;
- procesy obejmujące identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie, raportowanie oraz działania zarządcze dotyczące poszczególnych ryzyk;
- ustalony przez Radę Nadzorczą, Zarząd i adekwatne Komitety system limitów i ograniczeń akceptowalnego poziomu ryzyka.

Rada Nadzorcza, Zarząd i Komitety, w oparciu o funkcjonujące w Spółce regulacje, nadzorują realizację podstawowego celu polityki zarządzania ryzykiem, jakim jest ograniczanie ryzyka poprzez jego aktywne monitorowanie i zarządzanie. Apetyt na ryzyko określa system limitów, uwzględniający wszystkie istotne czynniki związane z ryzykiem inwestycyjnym. Podstawowymi narzędziami zarządzania ryzykiem inwestycyjnym w Spółce są m.in.:

- limity VaR – Value at Risk, wartość narażona na ryzyko, miara ryzyka kwantyfikująca potencjalną stratę, która w horyzoncie jednego roku przy normalnych warunkach rynkowych nie zostanie przekroczona z prawdopodobieństwem 99,5%;
- limity bpv – basis point value, tj. zmiany wartości instrumentów finansowych i portfela w przypadku przesunięcia krzywych stóp procentowych o 1 pkt. baz. w górę;
- limity zaangażowania w akcje uwzględniające ekspozycje instrumentów pochodnych na ryzyko akcji;
- limit pozycji maksymalnej w poszczególnych walutach obcych;
- limit pozycji globalnej w poszczególnych walutach obcych;
- limity pozycji w pojedynczej walucie obcej;
- limity zaangażowania;
- limity wartości zaangażowania kredytowego netto ważonego okresem do zapadalności.

Raporty ryzyka inwestycyjnego sporządzane są na bazie dziennej w celach operacyjnych oraz okresowo (miesięcznie, kwartalnie) w celach zarządczych. Odbiorcami raportów okresowych są przede wszystkim Rada Nadzorcza, Zarząd i Komitety.

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące najbardziej istotnych ryzyk rynkowych w PZU.

2.6.1. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań w wyniku zmian w strukturze terminowej rynkowych stóp procentowych lub wahań zmienności rynkowych stóp procentowych wolnych od ryzyka. Poniższa tabela prezentuje instrumenty finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej	31 grudnia 2016 (mln zł)	31 grudnia 2016 (% lokat finansowych)	31 grudnia 2015 (mln zł)	31 grudnia 2015 (% lokat finansowych)
Instrumenty finansowe w portfelu instrumentów przeznaczonych do obrotu i portfelu instrumentów dostępnych do sprzedaży	6 910,4	22,2%	1 353,8	4,2%
Instrumenty finansowe w portfelu utrzymywanych do daty zapadalności	5 453,1	17,5%	5 376,8	16,8%
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane w portfelu pożyczek	20,4	0,1%	311,8	1,0%
Fundusze inwestycyjne dłużne i pieniężne	717,7	2,3%	6 996,2	21,9%

Dla zaprezentowanych powyżej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, spadek wartości wynikający ze wzrostu rynkowych stóp procentowych o 100 pb. wynosi 265 mln zł (68 mln zł na 31 grudnia 2015 roku).

Wzrost wartości wynikający ze spadku rynkowych stóp procentowych o 100 pb. wynosi 293 mln zł (84 mln zł na 31 grudnia 2015 roku).

2.6.2. Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji definiowane jest jako możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen akcji lub wahań zmienności rynkowych cen akcji.

Ryzyko cen akcji	31 grudnia 2016 (mln zł)	31 grudnia 2016 (% lokat finansowych)	31 grudnia 2015 (mln zł)	31 grudnia 2015 (% lokat finansowych)
Instrumenty finansowe narażone na ryzyko cen akcji w tym:	9 397,9	30,2%	7 861,6	24,3%
- akcje nienotowane	7 003,4	22,5%	6 169,6	19,1%
- akcje notowane	2 271,3	7,3%	1 294,3	4,0%
- pozostałe lokaty	-	-	341,7	1,1%
- fundusze akcyjne	123,2	0,4%	56,0	0,2%

2.6.3. Ryzyko cen nieruchomości

Ryzyko nieruchomości definiowane jest jako możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen nieruchomości.

Ryzyko cen nieruchomości	31 grudnia 2016 (mln zł)	31 grudnia 2016 (% lokat finansowych)	31 grudnia 2015 (mln zł)	31 grudnia 2015 (% lokat finansowych)
Wartość lokat narażonych na ryzyko nieruchomości w tym:	1 640,1	5,3%	1 643,3	5,1%
- certyfikaty inwestycyjne funduszy sektora nieruchomości	1 252,3	4,0%	1 167,5	3,6%
- nieruchomości	387,8	1,3%	475,8	1,5%

2.6.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe definiowane jest jako ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wzrostem spreadu kredytowego.

Poniżej przedstawiono aktywa obciążone ryzykiem kredytowym w podziale na kategorie ratingowe na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku. W prezentacji przyjęto następujące założenia:

- ekspozycję na ryzyko kredytowe wynikające z transakcji warunkowych przedstawiono jako ekspozycję wobec emitenta papierów stanowiących zabezpieczenie;
- przyjęto ratingi inwestycyjne wg agencji ratingowej Fitch (w przypadku braku ratingu agencji Fitch zastosowano rating agencji Standard&Poors lub Moody's).

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym 31 grudnia 2016 roku (mln zł)	AAA	AA	A	BBB	BB	niższy niż BB lub brak ratingu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	148	-	11 821	272	20	123	12 384
-utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	5 255	75	-	123	5 453
-dostępne do sprzedaży	-	-	40	-	-	-	40
-wyceniane w wartości godziwej	148	-	6 506	197	20	-	6 871¹⁾
-pożyczki	-	-	20	-	-	-	20
Depozyty bankowe i trans. warunk. na skarb. pap. wart.	-	-	1 286	45	-	1	1 332
Pożyczki hipoteczne	-	-	-	-	-	951	951
Pozostałe pożyczki	-	-	-	-	-	598	598
Instrumenty pochodne	-	3	177	16	-	4	200
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	-	-	-	-	-	-	-
Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu reasekuracji	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa obciążone ryz. kredytowym razem	148	3	13 284	333	20	1 677	15 465

¹⁾ Wzrost wartości papierów dłużnych wycenianych w wartość godziwej w 2016 roku wynika z objęcia obligacji na kwotę 6 250 000 tys. zł w procesie umorzenia jednostek uczestnictwa PZU Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Universum, opisanym w pkt. 9.1. wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym 31 grudnia 2015 roku (mln zł)	AAA	AA	A	BBB	BB	niższy niż BB lub brak ratingu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	758	-	5 530	428	309	17	7 042
-utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	5 279	72	25	-	5 376
-dostępne do sprzedaży	519	-	251	150	9	17	946
-wyceniane w wartości godziwej	239	-	-	45	124	-	408
-pożyczki	-	-	-	161	151	-	312
Depozyty bankowe i trans. warunk. na skarb. pap. wart.	-	-	1 032	769	-	-	1 801
Pożyczki hipoteczne	-	-	-	-	-	918	918
Pozostałe pożyczki	-	-	-	-	71	372	443
Instrumenty pochodne	-	15	239	11	-	-	265
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	-	-	-	-	-	-	-
Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu reasekuracji	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa obciążone ryz. kredytowym razem	758	15	6 801	1 208	380	1 307	10 469

Na 31 grudnia 2016 roku maksymalna potencjalna strata kredytowa dla PZU wynosiła 638,8 mln zł (na 31 grudnia 2015 roku: 548,3 mln zł). Kwotę tę obliczono na podstawie średnich, skumulowanych współczynników prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia niewypłacalności w horyzoncie 10-letnim dla danej grupy ratingowej, publikowanych przez agencję ratingową Standard&Poor's, prezentowanych w tabeli poniżej:

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym 31 grudnia 2016 roku	AAA	AA	A	BBB	BB	niższy niż BB lub brak ratingu¹⁾
Współczynniki dla przeliczenia na dzień 31 grudnia 2016 roku (%)	0,72	0,79	1,48	3,89	13,45	25,37
Współczynniki dla przeliczenia na dzień 31 grudnia 2015 roku (%)	0,74	0,82	1,51	4,06	13,74	25,91

¹⁾ W przypadku zaangażowania w pożyczki hipoteczne bez ratingu przyjęto współczynnik w wysokości 2%, co odpowiada współczynnikowi dla najniższego ratingu inwestycyjnego BBB+.

2.6.5. Ryzyko koncentracji

Ryzyko koncentracji	31 grudnia 2016 (mln zł)	31 grudnia 2016 (% lokat finansowych)	31 grudnia 2015 (mln zł)	31 grudnia 2015 (% lokat finansowych)
Skarbowe papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa RP wraz z transakcjami warunkowymi na tych papierach	11 437,3 ¹⁾	36,4%	5 870,2	18,3%

¹⁾ Wzrost wartości papierów dłużnych wycenianych w wartość godziwą w 2016 roku wynika z objęcia obligacji na kwotę 6 250 000 tys. zł w procesie umorzenia jednostek uczestnictwa PZU Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Universum, opisanym w pkt. 9.1. wprowadzenia do sprawozdania finansowego.

2.6.6. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe definiowane jest jako możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym i instrumentów pochodnych w wyniku zmian kursów wymiany walut lub wahań zmienności kursów wymiany walut.

PZU narażony jest na ryzyko walutowe wynikające z niedopasowania walutowego rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, których wartość jest uzależniona od kursów walutowych i aktywów denominowanych w walutach obcych, w szczególności: papierów wartościowych, lokat w instytucjach finansowych, jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz instrumentów pochodnych, tj. fx forward, fx swap, swap procentowo-walutowy, których instrumentami bazowymi są kursy wymiany walutowej.

Ryzyko walutowe	31 grudnia 2016 (mln zł)	31 grudnia 2015 (mln zł)
Wartość aktywów denominowanych w walutach obcych	4 581,5	4 028,4
Wartość rezerw techniczno – ubezpieczeniowych denominowanych w walutach obcych na udziale własnym	651,9	437,6
Zobowiązania z tytułu pożyczek od PZU Finance AB (publ) pochodzące ze środków z wyemitowanych przez PZU Finance AB (publ) dłużnych papierów wartościowych	3 765,0	3 611,6
Niedopasowanie walutowe	164,6	(20,8)

3. Należności

Struktura geograficzna należności	31 grudnia 2016				31 grudnia 2015			
	Krajowe	Zagraniczne - kraje UE	Zagraniczne - pozostałe kraje	Razem	Krajowe	Zagraniczne - kraje UE	Zagraniczne - pozostałe kraje	Razem
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 728 960	14 198	8 984	1 752 142	1 428 341	3 652	1 835	1 433 828
1. Należności od ubezpieczających	1 522 295	12 291	8 984	1 543 570	1 293 812	2 084	1 835	1 297 731
2. Należności od pośredników	188 307	53	-	188 360	113 529	86	-	113 615
3. Inne należności	18 358	1 854	-	20 212	21 000	1 482	-	22 482
II. Należności z tytułu reasekuracji	84 923	37 630	7 584	130 137	22 644	12 995	5 290	40 929
III. Inne należności	220 607	122 009	27 543	370 159	240 711	67 004	19 431	327 146
1. Należności od budżetu	11 486	-	-	11 486	63 641	-	-	63 641
2. Pozostałe należności	209 121	122 009	27 543	358 673	177 070	67 004	19 431	263 505
Razem należności	2 034 490	173 837	44 111	2 252 438	1 691 696	83 651	26 556	1 801 903

3.1 Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) należności od ubezpieczających	1 543 570	1 297 731
- od jednostek podporządkowanych	3 310	2 408
- krajowe	3 310	2 408
- zagraniczne	-	-
- od pozostałych jednostek	1 540 260	1 295 323
- krajowe	1 518 985	1 291 404
- zagraniczne	21 275	3 919
b) należności od pośredników ubezpieczeniowych	188 360	113 615
- od jednostek podporządkowanych	8	11
- krajowe	8	11
- zagraniczne	-	-
- od pozostałych jednostek	188 352	113 604
- krajowe	188 299	113 518
- zagraniczne	53	86
c) inne należności	20 212	22 482
- od jednostek podporządkowanych	-	-
- krajowe	-	-
- zagraniczne	-	-
- od pozostałych jednostek	20 212	22 482
- krajowe	18 358	21 000
- zagraniczne	1 854	1 482
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich (netto), razem	1 752 142	1 433 828
d) odpisy aktualizujące	524 532	533 079
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich (brutto), razem	2 276 674	1 966 907

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy ¹⁾	1 107 984	994 230
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	564 060	333 453
c) powyżej 1 roku do 5 lat	80 055	106 145
d) powyżej 5 lat	43	-
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	1 752 142	1 433 828

¹⁾ Na 31 grudnia 2016 roku wartość przeterminowanych należności netto z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich wynosiła: 280 075 tys. zł (31 grudnia 2015: 303 208 tys. zł).

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich netto	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) od jednostek zależnych	3 318	2 419
b) od jednostek współzależnych	-	-
c) od jednostek stowarzyszonych	-	-
d) od znaczącego inwestora	-	-
e) od wspólnika jednostki współzależnej	-	-
f) od jednostki dominującej	-	-
g) pozostałe	1 748 824	1 431 409
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	1 752 142	1 433 828

Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	1 749 490	1 433 828
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	2 652	-
b1. tys. EUR	599	-
tys. PLN	2 652	-
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	1 752 142	1 433 828

Saldo rozrachunków z tytułu koasekuracji	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Saldo rozrachunków z tytułu koasekuracji	85 516	105 502

3.2 Należności z tytułu reasekuracji

Należności z tytułu reasekuracji	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) należności bieżące w reasekuracji czynnej, w tym:	67 783	9 989
- od cedentów z rynku krajowego	66 265	5 712
- od cedentów zagranicznych	1 518	4 277
b) należności bieżące w reasekuracji biernej, w tym:	29 983	26 321
- od reasekuratorów krajowych	7 231	16 493
- od reasekuratorów zagranicznych	22 752	9 828
c) należności bieżące od retrocesjonariuszy, w tym:	32 371	4 619
- krajowych	11 427	439
- zagranicznych	20 944	4 180
d) należności z tytułu prowizji reasekuracyjnej rozliczanej w czasie	-	-
e) należności z tytułu udziału reasekuratorów w szkodach wypłaconych	-	-
Należności z tytułu reasekuracji (netto), razem	130 137	40 929
f) odpisy aktualizujące	7 968	6 226
Należności z tytułu reasekuracji (brutto), razem	138 105	47 155

Należności z tytułu reasekuracji	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) od jednostek zależnych	62 733	2 452
b) od jednostek współzależnych	-	-
c) od jednostek stowarzyszonych	-	-
d) od znaczącego inwestora	-	-
e) od wspólnika jednostki współzależnej	-	-
f) od jednostki dominującej	-	-
g) pozostałe	67 404	38 477
Należności z tytułu reasekuracji, razem	130 137	40 929

Należności z tytułu reasekuracji	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) należności bieżące w reasekuracji czynnej, w tym:	67 783	9 989
- od cedentów będących jednostkami zależnymi	62 733	2 452
- od cedentów będących jednostkami współzależnymi	-	-
- od cedentów będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- od cedenta będącego znaczącym inwestorem	-	-
- od cedenta będącego wspólnikiem jednostki współzależnej	-	-
- od cedenta będącego jednostką dominującą	-	-
b) należności bieżące w reasekuracji biernej, w tym:	29 983	26 321
- od reasekuratorów będących jednostkami zależnymi	-	-
- od cedentów będących jednostkami współzależnymi	-	-
- od reasekuratorów będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- od reasekuratora będącego znaczącym inwestorem	-	-
- od reasekuratora będącego wspólnikiem jednostki współzależnej	-	-
- od reasekuratora będącego jednostką dominującą	-	-
c) należności bieżące od retrocesjonariuszy, w tym:	32 371	4 619
- od będących jednostkami zależnymi	-	-
- od cedentów będących jednostkami współzależnymi	-	-
- od będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- od będącego znaczącym inwestorem	-	-
- od będącego wspólnikiem jednostki współzależnej	-	-
- od będącego jednostką dominującą	-	-
d) pozostałe	-	-
Należności z tytułu reasekuracji, razem	130 137	40 929

Należności z tytułu reasekuracji (netto) - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	85 932	33 080
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	43 470	5 238
c) powyżej 1 roku do 5 lat	735	2 611
d) powyżej 5 lat	-	-
Należności z tytułu reasekuracji (netto), razem	130 137	40 929

Należności z tytułu reasekuracji (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	100 707	22 869
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	29 430	18 060
b1. tys. EUR	95	203
tys. PLN	422	867
b2. tys. USD	6 768	3 523
tys. PLN	28 286	13 745
b3. tys. SEK	-	1 576
tys. PLN	-	732
b4. tys. UAH	2 043	15 117
tys. PLN	315	2 452
b5. pozostałe waluty	407	264
Należności z tytułu reasekuracji, razem	130 137	40 929

3.3 Inne należności

Inne należności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) należności od budżetu	11 486	63 641
b) rozrachunki z tytułu gwarancji i akredytyw	-	-
c) pozostałe należności, w tym:	358 673	263 505
należności z tytułu nierozliczonych transakcji lokacyjnych i depozytów zabezpieczających	141 060	76 822
należności z tytułu rozliczeń w ramach Podatkowej Grupy Kapitałowej	63 436	29 560
rozliczenia z tytułu ZFŚS	58 704	57 008
należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	43 663	40 401
rozliczenia prewencyjne	15 040	27 035
należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	10 973	9 746
zajęcia komornicze	8 851	6 843
zatrzymane kaucje gwarancyjne	2 722	3 537
przedpłaty dla dostawców	1 313	1 506
należności z tytułu niedoborów i szkód	293	483
Inne należności (netto), razem	370 159	327 146
d) odpisy aktualizujące	10 077	10 159
Inne należności (brutto), razem	380 236	337 305

Inne należności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) od jednostek zależnych	74 683	37 127
b) od jednostek współzależnych	-	-
c) od jednostek stowarzyszonych	-	-
d) od znaczącego inwestora	-	-
e) od współnika jednostki współzależnej	-	-
f) od jednostki dominującej	-	-
g) pozostałe	295 476	290 019
Inne należności, razem	370 159	327 146

Inne należności - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	264 461	295 834
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	18 037	14 072
c) powyżej 1 roku do 5 lat	56 106	9 922
d) powyżej 5 lat	31 555	7 318
Inne należności, razem	370 159	327 146

Inne należności (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	229 966	258 846
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	140 193	68 300
b1. tys. EUR	25 452	11 361
tys. PLN	112 598	48 413
b2. tys. USD	6 297	4 740
tys. PLN	26 315	18 493
b3. tys. GBP	249	239
tys. PLN	1 280	1 383
b4. tys. CHF	-	3
tys. PLN	-	11
b5. pozostałe waluty	-	-
Inne należności, razem	370 159	327 146

3.4 Pozostałe informacje dotyczące należności

3.4.1. Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności wg rodzaju należności

Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności wg rodzaju należności	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan na początek okresu (wg rodzaju należności)	549 464	552 321
odpisy na należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	533 079	536 891
odpisy na należności z tytułu reasekuracji	6 226	5 001
odpisy na inne należności	10 159	10 429
b) zwiększenia (z tytułu)	42 833	99 095
odpisy na należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	38 423	96 094
odpisy na należności z tytułu reasekuracji	4 410	3 001
odpisy na inne należności	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	49 883	101 952
- wykorzystanie odpisów	345	1 426
odpisy na należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	116	1 178
odpisy na należności z tytułu reasekuracji	-	-
odpisy na inne należności	66	248
- rozwiązanie odpisów z tytułu spłaty i innych tytułów	49 538	100 526
odpisy na należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	46 854	98 728
odpisy na należności z tytułu reasekuracji	2 668	1 776
odpisy na inne należności	16	22
d) stan na koniec okresu (wg rodzaju należności)	542 577	549 464
odpisy na należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	524 532	533 079
odpisy na należności z tytułu reasekuracji	7 968	6 226
odpisy na inne należności	10 077	10 159

3.4.2. Informacje o należnościach przeterminowanych netto

Należności przeterminowane netto	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	175 784	159 095
- należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	165 348	136 462
- należności z tytułu reasekuracji	8 688	20 874
- inne należności	1 748	1 759
b) powyżej 3 miesięcy	137 459	181 908
- należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	114 727	166 746
- należności z tytułu reasekuracji	13 077	6 537
- inne należności	9 655	8 625
Należności przeterminowane netto razem, w tym:	313 243	341 003
a) do 3 miesięcy	175 784	159 095
b) powyżej 3 miesięcy	137 459	181 908

Na 31 grudnia 2016 roku wartość należności przeterminowanych netto powyżej 1 roku wynosiła: 44 728 tys. zł (31 grudnia 2015: 88 646 tys. zł).

4. Inne składniki aktywów

4.1 Rzeczowe składniki aktywów

Rzeczowe składniki aktywów	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) urządzenia techniczne i maszyny	43 290	41 288
b) środki transportu	48 726	56 541
c) inne środki trwałe	20 830	20 569
d) środki trwałe w budowie	11 375	12 182
e) zaliczki na środki trwałe w budowie	-	-
f) zapasy	155	114
g) odzyski po szkodach	254	214
Rzeczowe składniki aktywów, razem	124 630	130 908

Rzeczowe składniki aktywów – struktura własnościowa	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) własne	124 630	130 908
b) obce	-	-
Rzeczowe składniki aktywów, razem	124 630	130 908

Środki trwałe (bilansowe) - struktura własnościowa	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) własne	124 630	130 908
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	-	-
Środki trwałe bilansowe, razem	124 630	130 908

Środki trwałe (wykazywane pozabilansowo)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	117 710	136 477
dzierżawa	117 710	136 477
Środki trwałe wykazywane pozabilansowo, razem	117 710	136 477

W 2016 roku i w 2015 roku PZU nie poniósł kosztów wytworzenia środków trwałych w budowie i środków trwałych na własne potrzeby.

Tabela ruchu rzeczowych składników aktywów za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Zapasy	Odzyski po szkodach	Rzeczowe składniki aktywów razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	247 175	87 568	62 244	12 182	-	114	214	409 497
b) zwiększenia (z tytułu)	18 105	5 674	6 824	23 327	-	41	1 362	55 333
- inwestycje	-	-	-	-	-	-	-	-
- z zakupów bezpośrednich	1 375	-	4 267	19 535	-	-	-	25 177
- przeniesienia	15 979	5 481	2 541	-	-	-	-	24 001
- pozostałe (w tym oszacowania)	751	193	16	3 792	-	41	1 362	6 155
c) zmniejszenia (z tytułu)	40 257	9 482	4 232	24 134	-	-	1 322	79 427
- likwidacja	36 815	46	2 618	26	-	-	-	39 505
- sprzedaż	3 310	9 390	1 528	-	-	-	1 322	15 550
- przeniesienia	-	-	-	24 001	-	-	-	24 001
- pozostałe	132	46	86	107	-	-	-	371
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	225 023	83 760	64 836	11 375	-	155	254	385 403
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	205 887	31 027	41 675	-	-	-	-	278 589
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	(24 154)	4 007	2 331	-	-	-	-	(17 816)
- odpisy amortyzacyjne bieżącego roku	15 063	10 546	6 243	-	-	-	-	31 852
- umorzenie środków trwałych zlikwidowanych	(36 604)	(9)	(2 355)	-	-	-	-	(38 968)
- umorzenie środków trwałych sprzedanych	(3 299)	(6 623)	(1 528)	-	-	-	-	(11 450)
- pozostałe	686	93	(29)	-	-	-	-	750
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	181 733	35 034	44 006	-	-	-	-	260 773
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	-	-
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	43 290	48 726	20 830	11 375	-	155	254	124 630

Tabela ruchu rzeczowych składników aktywów za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Zapasy	Odzyski po szkodach	Rzeczowe składniki aktywów razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	288 650	84 872	61 986	12 529	-	156	444	448 637
b) zwiększenia (z tytułu)	24 234	18 345	6 047	32 063	-	1 304	866	82 859
- inwestycje	-	-	-	-	-	-	-	-
- z zakupów bezpośrednich	6 988	-	3 489	32 063	-	-	-	42 540
- przeniesienia	10 659	18 034	2 496	-	-	-	-	31 189
- pozostałe (w tym oszacowania)	6 587	311	62	-	-	1 304	866	9 130
c) zmniejszenia (z tytułu)	65 709	15 649	5 789	32 410	-	1 346	1 096	121 999
- likwidacja	64 163	45	5 195	-	-	-	-	69 403
- sprzedaż	944	15 604	85	-	-	-	1 096	17 729
- przeniesienia	-	-	-	31 189	-	-	-	31 189
- pozostałe	602	-	509	1 221	-	1 346	-	3 678
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	247 175	87 568	62 244	12 182	-	114	214	409 497
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	249 045	34 049	40 894	-	-	-	-	323 988
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	(43 158)	(3 022)	781	-	-	-	-	(45 399)
- odpisy amortyzacyjne bieżącego roku	21 854	10 006	6 029	-	-	-	-	37 889
- umorzenie środków trwałych zlikwidowanych	(64 087)	(19)	(5 169)	-	-	-	-	(69 275)
- umorzenie środków trwałych sprzedanych	(925)	(13 009)	(79)	-	-	-	-	(14 013)
- pozostałe	-	-	-	-	-	-	-	-
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	205 887	31 027	41 675	-	-	-	-	278 589
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	-	-
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	41 288	56 541	20 569	12 182	-	114	214	130 908

4.2 Środki pieniężne

Środki pieniężne	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	1 148 031	65 076
b) inne środki pieniężne	-	-
Środki pieniężne, razem	1 148 031	65 076

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania opisano w punkcie 27.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Wzrost salda środków pieniężnych na 31 grudnia 2016 roku wynika z strategii handlowej płynności portfela denominowanego w euro, dla którego podjęto decyzję o pozostawieniu środków pieniężnych na bieżącym rachunku bankowym, z uwagi na nieopłacalność dokonywania depozytów o ujemnym oprocentowaniu.

Środki pieniężne - struktura walutowa	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	52 679	61 864
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	1 095 352	3 212
b1. tys. EUR	232 230	409
tys. PLN	1 027 385	1 744
b2. tys. CZK	192 999	-
tys. PLN	31 594	-
b3. tys. USD	6 263	376
tys. PLN	26 173	1 468
b4. tys. HUF	200 717	-
tys. PLN	2 855	-
b5. tys. GBP	1 372	-
tys. PLN	7 060	-
b6. pozostałe	285	-
Środki pieniężne, razem	1 148 031	65 076

5. Rozliczenia międzyokresowe

5.1 Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	459 105	408 388
a) odniesionych na wynik finansowy ¹⁾	456 912	401 078
b) odniesionych na kapitał własny ²⁾	2 193	7 310
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-
2. Zwiększenia	28 162	115 725
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	28 162	115 725
- powstania różnic przejściowych, w tym:	28 162	115 725
rozliczenia międzyokresowe kosztów	18 301	57 885
instrumenty finansowe	-	57 734
odpis na nieruchomości	9 721	1
pozostałe rezerwy	140	105
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- nieuwjętej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-
b) odniesione na wynik finansowy okresu w związku ze stratą podatkową (z tytułu)	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-
- powstania różnic przejściowych, w tym:	-	-
instrumenty finansowe	-	-
zmiany stawek podatkowych	-	-
nieuwjętej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową (z tytułu)	-	-
e) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-

3. Zmniejszenia	12 953	65 008
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	11 436	59 891
- odwrócenia się różnic przejściowych, w tym:	11 436	59 891
należności ubezpieczeniowe	1 076	31 608
instrumenty finansowe	6 005	19 641
pozostałe rezerwy	1 581	5 508
rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 938	2 491
pozostałe różnice przejściowe	836	644
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
b) odniesione na wynik finansowy okresu w związku ze stratą podatkową (z tytułu)	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	1 517	5 117
- odwrócenia się różnic przejściowych, w tym:	1 517	5 117
instrumenty finansowe	1 517	5 117
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową (z tytułu)	-	-
e) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	474 314	459 105
a) odniesionych na wynik finansowy³⁾	473 638	456 912
b) odniesionych na kapitał własny²⁾	676	2 193
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-

¹⁾ Dotyczy skumulowanych zmian aktywów z tytułu podatku odroczonego odniesionych na wynik finansowy roku 2015 i lat wcześniejszych.

²⁾ Dotyczy kapitału z aktualizacji wyceny.

³⁾ Dotyczy skumulowanego wpływu zmian aktywów z tytułu podatku odroczonego odniesionych na wynik finansowy roku 2016 i lat wcześniejszych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są po skompensowaniu właściwych kwot wynikających z ujemnych i dodatnich różnic przejściowych.

Dodatkowe informacje dotyczące ujemnych różnic przejściowych	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) ujemne różnice przejściowe na początek okresu, w tym:	2 416 339	2 149 410
instrumenty finansowe	950 371	776 807
rozliczenia międzyokresowe kosztów	942 171	650 624
należności ubezpieczeniowe	386 089	552 448
pozostałe różnice przejściowe	13 094	16 485
odpisy na nieruchomości	72 452	72 448
pozostałe rezerwy	52 162	80 597
b) ujemne różnice przejściowe na koniec okresu, w tym:	2 496 389	2 416 339
instrumenty finansowe	910 779	950 371
rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 028 298	942 171
należności ubezpieczeniowe	380 424	386 089
pozostałe różnice przejściowe	8 696	13 094
odpisy na nieruchomości	123 615	72 452
pozostałe rezerwy	44 577	52 162
ujemne różnice przejściowe wygasające w ciągu 1 roku	1 942 218	1 897 079
ujemne różnice przejściowe wygasające w okresie dłuższym niż 1 rok	554 171	519 261

5.2 Inne rozliczenia międzyokresowe czynne

Inne rozliczenia międzyokresowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rozliczenia międzyokresowe z tytułu reasekuracji ¹⁾	755 392	612 964
b) odroczone koszty informatyczne	14 614	15 167
c) odroczone koszty związane z nieruchomościami	2 687	7 100
d) inne	58 096	49 849
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	830 789	685 080

¹⁾ W pozycji rozliczenia międzyokresowe z tytułu reasekuracji wykazano głównie składkę zarachowaną brutto z tytułu reasekuracji czynnej w wysokości 774 247 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 591 405 tys. zł).

6. Zmiany odpisów aktualizujących

Zmiany stanu odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku.

Wyszczególnienie	Odpisy wg stanu na 1 stycznia 2016 roku w tym:		Utworzenia, w tym:		Rozwiązania, w tym:		Wykorzystania, w tym:		Odpisy wg stanu na 31 grudnia 2016 roku, w tym:	
	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny
I. Wartości niematerialne i prawne	1 723	-	-	-	-	-	-	-	1 723	-
II. Lokaty	116 766	3 063	56 068	-	(2 760)	(12)	(22 718)	-	147 356	3 051
1. Nieruchomości	75 607	3 063	54 658	-	(2 760)	(12)	(1 890)	-	125 615	3 051
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	7 821	-	-	-	-	-	-	-	7 821	-
3. Inne lokaty finansowe	33 338	-	1 410	-	-	-	(20 828)	-	13 920	-
a) udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	12 524	-	-	-	-	-	(24)	-	12 500	-
b) jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	20 814	-	1 410	-	-	-	(20 804)	-	1 420	-
c) dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
e) pożyczki zabezpieczone hipotecznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f) pozostałe pożyczki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g) lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
h) pozostałe lokaty (wg rodzaju)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV. Należności	549 464	-	42 833	-	(49 538)	-	(182)	-	542 577	-
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	533 079	-	38 423	-	(46 854)	-	(116)	-	524 532	-
2. Należności z tytułu reasekuracji	6 226	-	4 410	-	(2 668)	-	-	-	7 968	-
3. Inne należności	10 159	-	-	-	(16)	-	(66)	-	10 077	-
3.1. Należności od budżetu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Pozostałe należności	10 159	-	-	-	(16)	-	(66)	-	10 077	-
V. Inne składniki aktywów, w tym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Rzeczowe składniki aktywów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Pozostałe składniki aktywów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	70	-	200	-	-	-	-	-	270	-
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Zarachowane odsetki i czynsze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	70	-	200	-	-	-	-	-	270	-

Zmiany stanu odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku.

Wyszczególnienie	Odpisy wg stanu na 1 stycznia 2015 roku w tym:		Utworzenia, w tym:		Rozwiązania, w tym:		Wykorzystania, w tym:		Odpisy wg stanu na 31 grudnia 2015 roku, w tym:	
	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny	odniesione na wynik finansowy	odniesione na kapitał własny
I. Wartości niematerialne i prawne	1 723	-	-	-	-	-	-	-	1 723	-
II. Lokaty	96 804	3 063	20 776	-	(814)	-	-	-	116 766	3 063
1. Nieruchomości	76 156	3 063	73	-	(622)	-	-	-	75 607	3 063
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	7 821	-	-	-	-	-	-	-	7 821	-
3. Inne lokaty finansowe	12 827	-	20 703	-	(192)	-	-	-	33 338	-
a) udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	12 716	-	-	-	(192)	-	-	-	12 524	-
b) jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	111	-	20 703	-	-	-	-	-	20 814	-
c) dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
e) pożyczki zabezpieczone hipotecznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f) pozostałe pożyczki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g) lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
h) pozostałe lokaty (wg rodzaju)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV. Należności	552 321	-	99 095	-	(100 526)	-	(1 426)	-	549 464	-
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	536 891	-	96 094	-	(98 728)	-	(1 178)	-	533 079	-
2. Należności z tytułu reasekuracji	5 001	-	3 001	-	(1 776)	-	-	-	6 226	-
3. Inne należności	10 429	-	-	-	(22)	-	(248)	-	10 159	-
3.1. Należności od budżetu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Pozostałe należności	10 429	-	-	-	(22)	-	(248)	-	10 159	-
V. Inne składniki aktywów, w tym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Rzeczowe składniki aktywów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Pozostałe składniki aktywów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	1 909	-	-	-	(1 839)	-	-	-	70	-
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Zarachowane odsetki i czynsze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 909	-	-	-	(1 839)	-	-	-	70	-

6.1 Wartość bilansowa odsetek naliczonych od aktywów objętych odpisami z tytułu trwałej utraty wartości

Na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły odsetki naliczone od aktywów objętych odpisami z tytułu trwałej utraty wartości.

7. Kapitały własne

7.1 Kapitał zakładowy

Struktura kapitału zakładowego na 31 grudnia 2016 roku

Seria/emisja	Wartość nom. jednej akcji	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenie praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od dnia)
A	0,1 zł	na okaziciela	brak	brak	604 463 200	60 446 320	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	0,1 zł	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Razem					863 523 000	86 352 300			

Struktura kapitału zakładowego na 31 grudnia 2015 roku

Seria/emisja	Wartość nom. jednej akcji	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenie praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od dnia)
A	0,1 zł	imienne	brak	brak	40 110	4 011	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
A	0,1 zł	na okaziciela	brak	brak	604 423 090	60 442 309	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	0,1 zł	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Razem					863 523 000	86 352 300			

Struktura akcjonariatu na 31 grudnia 2016 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZA
1.	Skarb Państwa ¹⁾	295 217 300	34,1875%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK ¹⁾	44 260 000	5,1255%
3.	Pozostali akcjonariusze	524 045 700	60,6870%
	Razem	863 523 000	100,0000%

¹⁾ Na podstawie raportu bieżącego nr 17/2017 dotyczącego wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZU rozpoczętym 18 stycznia, a zakończonym 8 lutego 2017 roku.

Struktura akcjonariatu na 31 grudnia 2015 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZA
1.	Skarb Państwa ¹⁾	297 420 578	34,4427%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK ¹⁾	49 156 660	5,6926%
3.	Pozostali akcjonariusze	516 945 762	59,8647%
	Razem	863 523 000	100,0000%

¹⁾ Na podstawie raportu bieżącego nr 3/2016 dotyczącego wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZU w dniu 7 stycznia 2016 roku.

7.2 Dywidendy

7.2.1. Dywidenda z zysku za rok 2015

20 maja 2016 roku Zarząd PZU postanowił wystąpić do ZWZ PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w kwocie 2 248 522 tys. zł w następujący sposób:

- 1 796 128 tys. zł, tj. 2,08 zł na akcję przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 442 394 tys. zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 10 000 tys. zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

30 czerwca 2016 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zgodną z wnioskiem Zarządu PZU.

Dzień dywidendy został ustalony na 30 września 2016 roku, a dywidendę wypłacono 21 października 2016 roku.

7.2.2. Propozycja podziału zysku za 2016 rok

Do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok 2016.

7.3 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	538 139	538 139
b) utworzony ustawowo	28 784	28 784
c) utworzony zgodnie ze statutem lub umową, ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	4 316 121	3 873 726
d) z dopłat akcjonariuszy	-	-
e) inny	6 138	5 699
Kapitał zapasowy, razem	4 889 182	4 446 348

7.4 Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) z tytułu aktualizacji wyceny środków trwałych	10 165	10 616
b) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(220 171)	(361 785)
c) różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	-	-
d) inny (wg rodzaju):	5 860 533	5 948 680
- z tytułu aktualizacji lokat finansowych wycenianych metodą praw własności	4 699 866	4 042 463
- z tytułu aktualizacji lokat finansowych zakwalifikowanych do portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	1 160 667	1 906 217
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	5 650 527	5 597 511

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych (brutto)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
1. Bilans otwarcia	5 948 680	5 437 746
2. Zwiększenia, z tytułu:	814 856	653 422
a) skutków przeszacowania aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	814 856	653 422
- zyski z okresowej wyceny	800 992	634 628
- kwoty odpisane na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych (tj. np. sprzedaż)	12 454	8 213
- kwoty przeszacowania odpisane do rachunku zysków i strat w przypadku stwierdzenia trwałej utraty wartości	1 410	10 581
- zyski z wyceny ustalone na dzień przekwalifikowania aktywów do kategorii dostępnych do sprzedaży (z kategorii utrzymywanych do terminu wymagalności)	-	-
- kwoty rozliczone w przypadku przekwalifikowania aktywów do kategorii utrzymywanych do terminu wymagalności (ponowne przekwalifikowanie do HTM, po upływie okresu, o którym mowa w Par. 8 ust. 4 rozporządzenia o instrumentach finansowych)	-	-
b) wynikające ze stosowania rachunkowości zabezpieczeń:	-	-
- kwoty rozliczone w przypadku zabezpieczania wartości godziwej oprocentowanego instrumentu finansowego	-	-
- okresowej wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających w związku z zabezpieczaniem zmian w przepływach pieniężnych	-	-
- okresowej wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających w związku z zabezpieczaniem udziałów w aktywach netto jednostek zagranicznych	-	-
c) inne	-	-
d) ustalenia, przeszacowania i odpisania na wynik finansowy rezerwy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
3. Zmniejszenia, z tytułu:	903 003	142 488
a) skutków przeszacowania aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	903 003	142 488
- straty z okresowej wyceny	159 161	112 202
- kwoty odpisane na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych (tj. np. sprzedaż)	743 842	30 286
- straty z wyceny ustalone na dzień przekwalifikowania aktywów do kategorii dostępnych do sprzedaży (z kategorii utrzymywanych do terminu wymagalności)	-	-
- kwoty rozliczone w przypadku przekwalifikowania aktywów do kategorii utrzymywanych do terminu wymagalności (ponowne przekwalifikowanie do HTM, po upływie okresu, o którym mowa w Par. 8 ust. 4 rozporządzenia o instrumentach finansowych)	-	-
b) wynikające ze stosowania rachunkowości zabezpieczeń:	-	-
- kwoty rozliczone w przypadku zabezpieczania wartości godziwej oprocentowanego instrumentu finansowego	-	-
- okresowej wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających w związku z zabezpieczaniem zmian w przepływach pieniężnych	-	-
- okresowej wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających w związku z zabezpieczaniem udziałów w aktywach netto jednostek zagranicznych	-	-
c) inne	-	-
d) ustalenia, przeszacowania i odpisania na wynik finansowy rezerwy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
4. Bilans zamknięcia	5 860 533	5 948 680

8. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rezerwa składek:	5 924 475	4 734 129
- rezerwy brutto	6 278 199	5 049 466
- udział reasekuratorów	353 724	315 337
b) rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego:	-	84 741
- rezerwy brutto	-	84 741
- udział reasekuratorów	-	-
c) rezerwa ubezpieczeń na życie:	-	-
- rezerwy brutto	-	-
- udział reasekuratorów	-	-
d) rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia:	12 229 282	12 182 768
- rezerwy brutto	12 797 078	12 904 732
- udział reasekuratorów	567 796	721 964
e) rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych:	2 010	1 958
- rezerwy brutto	2 010	1 958
- udział reasekuratorów	-	-
f) rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	663 322	632 972
g) rezerwy na zwrot składek dla członków	-	-
h) pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie	-	-
- rezerwy brutto	-	-
- udział reasekuratorów	-	-
i) rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-
- rezerwy brutto	-	-
- udział reasekuratorów	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	18 819 089	17 636 568

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – brutto (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rezerwa składek:	6 278 199	5 049 466
- w walucie polskiej	6 278 199	5 049 466
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
b) rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego:	-	84 741
- w walucie polskiej	-	84 741
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
c) rezerwa ubezpieczeń na życie:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
d) rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia:	12 797 078	12 904 732
- w walucie polskiej	11 961 699	12 153 294
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	835 379	751 438
d1. tys. EUR	188 829	176 331
tys. PLN	835 379	751 433
d2. tys. USD	-	1
tys. PLN	-	5
e) rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych:	2 010	1 958
- w walucie polskiej	2 010	1 958
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
f) rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka):	663 322	632 972
- w walucie polskiej	663 322	632 972
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
g) rezerwy na zwrot składek dla członków:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
h) pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – brutto (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
i) rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	19 740 609	18 673 869

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udział reasekuratorów w rezerwie składek:	353 724	315 337
- w walucie polskiej	353 724	315 337
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
b) udział reasekuratorów w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
c) udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
d) udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia:	567 796	721 964
- w walucie polskiej	384 341	408 118
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	183 455	313 846
d1. tys. EUR	6 688	2 044
tys. PLN	29 588	8 712
d2. tys. USD	36 730	77 238
tys. PLN	153 506	301 312
d3. pozostałe	361	3 822
e) udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
f) udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych określonych w statucie:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
g) udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający:	-	-
- w walucie polskiej	-	-
- w walucie obcej (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, razem	921 520	1 037 301

8.1 Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego

Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rezerwa składek:	5 924 475	4 734 129
- rezerwy brutto	6 278 199	5 049 466
- udział reasekuratorów	353 724	315 337
b) rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego:	-	84 741
- rezerwy brutto	-	84 741
- udział reasekuratorów	-	-
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego, razem	5 924 475	4 818 870

8.2 Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

8.2.1. Wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto

Wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku	Wartość rezerw z tytułu szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	107 575	71 963
OC komunikacyjne (gr. 10)	9 645 185	1 582 828
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	513 122	406 572
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	55 579	20 768
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	511 665	233 000
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	1 672 617	275 762
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	24 245	3 072
Świadczenie pomocy (gr. 18)	51 360	36 286
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	2 934	1 361
Pozostałe (gr. 16)	212 796	51 098
Razem rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	12 797 078	2 682 710

Wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość rezerw z tytułu szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	117 623	76 858
OC komunikacyjne (gr. 10)	9 488 175	1 289 622
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	493 726	325 374
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	65 079	38 479
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	553 316	263 079
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	1 771 319	278 309
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	33 020	10 905
Świadczenie pomocy (gr. 18)	42 359	31 206
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	2 254	748
Pozostałe (gr. 16)	337 861	234 019
Razem rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	12 904 732	2 548 599

8.2.2. Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku	Wartość rezerw z tytułu szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	2	-
OC komunikacyjne (gr. 10)	248 023	2 414
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	717	470
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	2 243	383
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	79 006	25 006
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	63 682	2 836
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	9 376	1 148
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	164 747	24 302
Razem udział reasekuratorów	567 796	56 559

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość rezerw z tytułu szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	5	3
OC komunikacyjne (gr. 10)	222 587	1 696
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	611	529
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	19 251	18 519
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	117 468	94 157
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	59 785	3 420
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	12 293	3 692
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	289 964	211 188
Razem udział reasekuratorów	721 964	333 204

8.3 Wartość rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych

8.3.1. Wartość rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych przed uwzględnieniem dyskont i odpisów brutto

Wartość rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych przed uwzględnieniem dyskont i odpisów brutto	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2016 roku	Udział reasekuratorów
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	-	-
OC komunikacyjne (gr. 10)	8 904 953	302 283
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	-	-
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	-	-
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	-	-
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	669 729	5 397
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	-	-
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	-	-
Razem wartość rezerw brutto	9 574 682	307 680

Wartość rezerw na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych przed uwzględnieniem dyskont i odpisów brutto	Stan rezerw na dzień 31 grudnia 2015 roku	Udział reasekuratorów
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	-	-
OC komunikacyjne (gr. 10)	9 117 957	291 894
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	-	-
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	-	-
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	-	-
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	755 692	3 057
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	-	-
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	-	-
Razem wartość rezerw brutto	9 873 649	294 951

9. Oszacowane regresy, odzyski i dotacje

9.1 Oszacowane regresy, odzyski i dotacje brutto

Oszacowane regresy, odzyski i dotacje brutto	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	-	-
OC komunikacyjne (gr. 10)	41 051	38 999
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	49 953	48 735
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	-	-
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	11 500	6 468
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	849	1 370
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	1 889	967
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	-	-
Razem oszacowane regresy, odzyski i dotacje brutto	105 242	96 539

9.2 Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach, odzyskach i dotacjach

Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach, odzyskach i dotacjach	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	-	-
OC komunikacyjne (gr. 10)	40	37
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	44	-
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	-	-
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	17	1
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	18	30
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	823	396
Świadczenie pomocy (gr. 18)	-	-
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-
Pozostałe (gr. 16)	-	-
Razem udział reasekuratorów	942	464

10. Pozostałe rezerwy

10.1 Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rezerwy na świadczenia emerytalne	12 845	12 109
b) inne obowiązkowe świadczenia pracowników (wg tytułów):	31 286	38 178
rezerwy na urlopy	19 751	20 787
rezerwy na odprawy pośmiertne	11 535	17 391
Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników, razem	44 131	50 287

Zmiana stanu rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan rezerw na początek okresu (wg tytułów)	50 287	72 667
rezerwy na świadczenia emerytalne	12 109	12 245
rezerwy na urlopy	20 787	43 274
rezerwy na odprawy pośmiertne	17 391	17 148
b) zwiększenia (z tytułu)	1 141	2 705
rezerwy na świadczenia emerytalne	1 141	373
rezerwy na urlopy	-	1 933
rezerwy na odprawy pośmiertne	-	399
c) wykorzystanie (z tytułu)	1 503	24 949
rezerwy na świadczenia emerytalne	405	373
rezerwy na urlopy	1 036	24 420

Zmiana stanu rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
rezerwy na odprawy pośmiertne	62	156
d) rozwiązanie (z tytułu)	5 794	136
rezerwy na świadczenia emerytalne		136
rezerwy na urlopy	-	-
rezerwy na odprawy pośmiertne	5 794	-
e) stan rezerw na koniec okresu (wg tytułów)	44 131	50 287
rezerwy na świadczenia emerytalne	12 845	12 109
rezerwy na urlopy	19 751	20 787
rezerwy na odprawy pośmiertne	11 535	17 391

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	44 131	50 287
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników, razem	44 131	50 287

10.2 Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są po skompensowaniu właściwych kwot wynikających z ujemnych i dodatnich różnic przejściowych.

Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	808 109	500 965
a) odniesionej na wynik finansowy ¹⁾	444 131	240 748
b) odniesionej na kapitał własny ²⁾	363 978	260 217
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-
2. Zwiększenia	84 616	307 144
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych (z tytułu)	84 616	203 383
- powstania różnic przejściowych, w tym:	84 616	203 383
rozliczenia międzyokresowe	75 765	183 477
pozostałe różnice przejściowe	8 851	14 508
instrumenty finansowe	-	5 398
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- nieujętej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	103 761
- powstania różnic przejściowych, w tym:	-	103 761
instrumenty finansowe	-	103 761
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- nieujętej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-
3. Zmniejszenia	146 468	-
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	3 337	-
- odwrócenia się różnic przejściowych (wykorzystania rezerwy na odroczonego podatku dochodowy), w tym:	3 337	-
instrumenty finansowe	3 337	-
- zmiany stawek podatkowych	-	-
- rozwiązania rezerwy wskutek braku możliwości jej wykorzystania	-	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	143 131	-
- odwrócenia się różnic przejściowych (wykorzystania rezerwy na odroczonego podatku dochodowy)	143 131	-
instrumenty finansowe	143 131	-
- zmiany stawek podatkowych	-	-

Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
- rozwiązania rezerwy wskutek braku możliwości jej wykorzystania	-	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	746 257	808 109
a) odniesionej na wynik finansowy ³⁾	525 410	444 131
b) odniesionej na kapitał własny ²⁾	220 847	363 978
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-

¹⁾ Dotyczy skumulowanych zmian rezerw z tytułu podatku odroczonego odniesionych na wynik finansowy roku 2015 i lat wcześniejszych.

²⁾ Dotyczy kapitału z aktualizacji wyceny.

³⁾ Dotyczy skumulowanego wpływu zmian rezerw z tytułu podatku odroczonego odniesionych na wynik finansowy roku 2016 i lat wcześniejszych.

Dodatkowe informacje dotyczące dodatnich różnic przejściowych	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) dodatnie różnice przejściowe na początek okresu	4 253 199	2 636 660
instrumenty finansowe	2 402 409	1 827 891
rozliczenia międzyokresowe	1 686 723	721 059
pozostałe różnice przejściowe	164 067	87 710
b) dodatnie różnice przejściowe na koniec okresu, w tym:	3 927 670	4 253 199
instrumenty finansowe	1 631 529	2 402 409
rozliczenia międzyokresowe	2 085 488	1 686 723
pozostałe różnice przejściowe	210 653	164 067
dodatnie różnice przejściowe wygasające w ciągu 1 roku	3 717 017	4 089 133
dodatnie różnice przejściowe wygasające w okresie dłuższym niż 1 rok	210 653	164 066
c) łączna kwota różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach podporządkowanych i oddziałach oraz we wspólnych przedsięwzięciach, na które nie utworzono rezerwy na podatek odroczonego	-	-

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (struktura walutowa) ¹⁾	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	271 943	349 003
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, razem	271 943	349 003

¹⁾ Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w ujęciu netto po pomniejszeniu o aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, zaprezentowane w punkcie 5.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

10.3 Inne rezerwy

Inne rezerwy	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rezerwy na kary pieniężne nałożoną przez UOKiK	56 605	56 605
b) rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	8 289	10 793
c) rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	872	837
d) rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	254	1 564
e) pozostałe rezerwy	3 750	3 827
Inne rezerwy, razem	69 770	73 626

Sprawy sporne dotyczące kar nałożonych przez UOKiK opisano w punkcie 29.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Pozycja „Rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych” zawiera wyłącznie rezerwy na udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, którzy zalegają z płatnościami w stosunku do PZU lub w stosunku do których występuje uzasadnione podejrzenie, że mogą mieć w przyszłości problemy z regulowaniem swych zobowiązań.

Zmiana stanu innych rezerw	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) stan na początek okresu (wg tytułów)	73 626	99 926
rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	1 564	7 930
rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	10 793	17 531
rezerwy na kary pieniężne nałożone przez UOKiK	56 605	67 892
pozostałe rezerwy	4 664	6 573
b) zwiększenia (z tytułu)	25 936	13 025
rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	-	2 508
rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	24 689	8 531
rezerwy na kary pieniężne nałożone przez UOKiK	-	3
pozostałe rezerwy	1 247	1 983
c) wykorzystanie (z tytułu)	1 594	6 414
rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	987	5 193
rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	-	-
rezerwy na kary pieniężne nałożone przez UOKiK	-	-
pozostałe rezerwy	607	1 221
d) rozwiązanie (z tytułu)	28 198	32 911
rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	323	3 681
rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	27 193	15 269
rezerwy na kary pieniężne nałożone przez UOKiK	-	11 290
pozostałe rezerwy	682	2 671
e) stan na koniec okresu (wg tytułów)	69 770	73 626
rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	254	1 564
rezerwy dotyczące rozliczeń reasekuracyjnych	8 289	10 793
rezerwy na kary pieniężne nałożone przez UOKiK	56 605	56 605
pozostałe rezerwy	4 622	4 664

Inne rezerwy (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	69 770	73 626
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Inne rezerwy, razem	69 770	73 626

11. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne

Struktura geograficzna zobowiązań	31 grudnia 2016				31 grudnia 2015			
	Krajowe	Zagraniczne - kraje UE	Zagraniczne - pozostałe kraje	Razem	Krajowe	Zagraniczne - kraje UE	Zagraniczne - pozostałe kraje	Razem
I. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-	-	-	-	-	-
II. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	430 077	30 873	859	461 809	323 920	20 136	485	344 541
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	121 519	394	127	122 040	122 798	879	37	123 714
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	219 408	79	-	219 487	137 039	53	-	137 092
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	89 150	30 400	732	120 282	64 083	19 204	448	83 735
III. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	86 736	25 952	4 846	117 534	44 685	29 604	6 749	81 038
IV. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	-	3 764 983	-	3 764 983	-	3 611 636	-	3 611 636
V. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	-	-	-	-	-	-	-	-
VI. Inne zobowiązania	470 025	193 012	31 822	694 859	295 149	621 695	11 625	928 469
1. Zobowiązania wobec budżetu	232 498	-	-	232 498	50 783	-	-	50 783
2. Pozostałe zobowiązania	237 527	193 012	31 822	462 361	244 366	621 695 ¹⁾	11 625	877 686
Razem zobowiązania	986 838	4 014 820	37 527	5 039 185	663 754	4 283 071	18 859	4 965 684

¹⁾ W tej pozycji ujęto zobowiązanie w kwocie 341 709 tys. zł dotyczące zakupu akcji Alior Banku, opisane w punkcie 2.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

11.1 Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) zobowiązania wobec ubezpieczających	122 040	123 714
- wobec jednostek podporządkowanych	18	8
- krajowe	18	8
- zagraniczne	-	-
- wobec pozostałych jednostek	122 022	123 706
- krajowe	121 501	122 790
- zagraniczne	521	916
b) zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych, w tym:	219 487	137 092
- wobec jednostek podporządkowanych	94	91
- krajowe	94	91
- zagraniczne	-	-
- wobec pozostałych jednostek	219 393	137 001
- krajowe	219 314	136 948
- zagraniczne	79	53
c) inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w tym:	120 282	83 735
- wobec jednostek podporządkowanych	3 708	813
- krajowe	3 515	782
- zagraniczne	193	31
- wobec pozostałych jednostek	116 574	82 922
- krajowe	85 635	63 301
- zagraniczne	30 939	19 621
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	461 809	344 541

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) jednostek zależnych	3 820	912
b) jednostek współzależnych	-	-
c) jednostek stowarzyszonych	-	-
d) znaczącego inwestora	-	-
e) wspólnika jednostki współzależnej	-	-
f) jednostki dominującej	-	-
g) pozostałych	457 989	343 629
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	461 809	344 541

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	461 809	344 541
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-
c) powyżej 1 roku do 5 lat	-	-
d) powyżej 5 lat	-	-
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	461 809	344 541

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	427 883	324 283
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	33 926	20 258
b1. tys. EUR	6 429	3 666
tys. PLN	28 444	15 621
b2. tys. USD	89	215
tys. PLN	371	838
b3. tys. GBP	562	434
tys. PLN	2 893	2 514
b4. tys. CHF	62	53
tys. PLN	255	209
b5. pozostałe waluty w tys. PLN	1 963	1 076
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	461 809	344 541

11.2 Zobowiązania z tytułu reasekuracji

Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rachunki bieżące w reasekuracji czynnej, w tym:	4 867	3 330
- cedentów z rynku krajowego	4 187	1 351
- cedentów zagranicznych	680	1 979
b) rachunki bieżące w reasekuracji biernej, w tym:	58 356	66 176
- reasekuratorów krajowych	30 109	34 934
- reasekuratorów zagranicznych	28 247	31 242
c) zobowiązania z tytułu retrocesji, w tym:	54 311	11 532
- retrocesjonariuszy krajowych	52 440	8 400
- retrocesjonariuszy zagranicznych	1 871	3 132
d) zobowiązania z tytułu składek reasekuracyjnych rozliczanych w czasie	-	-
Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	117 534	81 038

Zobowiązania z tytułu reasekuracji	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) zobowiązania bieżące w reasekuracji czynnej, w tym wobec:	4 867	3 330
- cedentów będących jednostkami zależnymi	2 793	1 883
- cedentów będących jednostkami współzależnymi	-	-
- cedentów będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- cedenta będącego znaczącym inwestorem	-	-
- cedenta będącego współnikiem jednostki współzależnej	-	-
- cedenta będącego jednostką dominującą	-	-
b) zobowiązania bieżące w reasekuracji biernej, w tym wobec:	58 356	66 176
- reasekuratorów będących jednostkami zależnymi	-	-
- reasekuratorów będących jednostkami współzależnymi	-	-
- reasekuratorów będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- reasekuratora będącego znaczącym inwestorem	-	-
- reasekuratora będącego współnikiem jednostki współzależnej	-	-
- reasekuratora będącego jednostką dominującą	-	-
c) zobowiązania bieżące wobec retrocesjonariuszy, w tym wobec:	54 311	11 532
- retrocesjonariuszy będących jednostkami zależnymi	-	-
- retrocesjonariuszy będących jednostkami współzależnymi	-	-
- retrocesjonariuszy będących jednostkami stowarzyszonymi	-	-
- retrocesjonariusza będącego znaczącym inwestorem	-	-
- retrocesjonariusza będącego współnikiem jednostki współzależnej	-	-
- retrocesjonariusza będącego jednostką dominującą	-	-
d) pozostałe	-	-
Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	117 534	81 038

Zobowiązania z tytułu reasekuracji - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	53 878	12 904
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	53 405	27 651
c) powyżej 1 roku do 5 lat	10 251	29 533
d) powyżej 5 lat	-	10 950
Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	117 534	81 038

Zobowiązania z tytułu reasekuracji (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	109 001	66 993
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	8 533	14 045
b1. tys. EUR	877	1 568
tys. PLN	3 882	6 680
b2. tys. USD	1 045	1 374
tys. PLN	4 366	5 362
b3. tys. UAH	1 336	11 609
tys. PLN	206	1 883
b4. pozostałe waluty	79	120
Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	117 534	81 038

11.3 Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	-	-
b) pozostałe (wg tytułów):	3 764 983	3 611 636
- pożyczki od PZU Finance AB (publ) pochodzące ze środków z wyemitowanych przez PZU Finance AB (publ) dłużnych papierów wartościowych	3 764 983	3 611 636
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek, razem	3 764 983	3 611 636

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek - o pozostałym od dnia bilansowego okresie zapłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	-	-
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-
c) powyżej 1 roku do 5 lat	3 764 983	3 611 636
d) powyżej 5 lat	-	-
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek, razem	3 764 983	3 611 636

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	-	-
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 764 983	3 611 636
b1. tys. EUR	851 036	847 503
tys. PLN	3 764 983	3 611 636
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek, razem	3 764 983	3 611 636

11.3.1. Pożyczki od PZU Finance AB (publ)

7 lipca 2014 roku oraz 16 października 2015 roku PZU zaciągnął pożyczki od PZU Finance AB (publ) z siedzibą w Sztokholmie o wartości nominalnej odpowiednio 500 000 tys. euro oraz 350 000 tys. euro. Stopa odsetkowa pożyczek ma charakter stały, odsetki są płatne w terminach umownych raz w roku, przypadających w ostatnim tygodniu czerwca. Datę spłaty pożyczek określono na 28 czerwca 2019 roku.

W dniu 3 lipca 2014 roku PZU udzielił gwarancji w związku z emisją obligacji niepodporządkowanych przez PZU Finance AB (publ), która obejmuje całość zobowiązań emitenta wynikających z emisji (w tym zobowiązanie do zapłaty wartości nominalnej obligacji oraz odsetek od obligacji) udzieloną na rzecz wszystkich obligatariuszy. Wartość nominalna obligacji wynosi 850 000 tys. euro a ich termin zapadalności to 3 lipca 2019 roku. Maksymalna wartość gwarancji nie została określona. Gwarancja wygasa wraz z wygaśnięciem roszczeń obligatariuszy wobec PZU Finance AB (publ).

11.4 Zobowiązania wobec instytucji kredytowych

Zarówno na 31 grudnia 2016 roku jak i na 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły zobowiązania wobec instytucji kredytowych.

11.5 Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) zobowiązania wobec budżetu	232 498	50 783
podatek CIT	208 292	40 157
podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych)	13 514	-
podatek dochodowy od osób fizycznych	8 514	8 232
podatek VAT	1 893	2 192
pozostałe	285	202
b) pozostałe zobowiązania	462 361	877 686
wycena instrumentów pochodnych - zobowiązania przeznaczone do obrotu	223 905	304 467
oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	66 555	76 173
zobowiązania z tytułu nierozliczonych transakcji lokacyjnych i depozytów zabezpieczających ¹⁾	46 310	375 998
zobowiązania z tytułu darowizn	34 121	-
zobowiązanie wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego	14 929	9 478
rozrachunki tytułu likwidacji bezpośredniej	13 078	11 113
składki i świadczenia ZUS	11 868	12 308
zatrzymane kaucje gwarancyjne	9 046	3 683
zobowiązania z tytułu budowy Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPIK)	3 965	3 620
rozrachunki z akcjonariuszami z tyt. dywidendy	2 667	2 982
zobowiązania z tyt. rozliczeń Podatkowej Grupy Kapitałowej	2 634	42 115
zobowiązania z tytułu zastępstwa procesowego	1 555	2 345
pozostałe	31 728	33 404
Inne zobowiązania, razem	694 859	928 469

¹⁾ W tej pozycji na 31 grudnia 2015 roku ujęto zobowiązanie w kwocie 341 709 tys. zł dotyczące zakupu akcji Alior Banku, opisane w punkcie 2.4.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Inne zobowiązania	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) jednostek zależnych	10 715	46 427
b) jednostek współzależnych	-	-
c) jednostek stowarzyszonych	-	-
d) znaczącego inwestora	-	-
e) wspólnika jednostki współzależnej	-	-
f) jednostki dominującej	-	-
g) pozostałych	684 144	882 042
Inne zobowiązania, razem	694 859	928 469

Inne zobowiązania - o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) do 3 miesięcy	694 859	928 469
b) powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-
c) powyżej 1 roku do 5 lat	-	-
d) powyżej 5 lat	-	-
Inne zobowiązania, razem	694 859	928 469

Wszystkie instrumenty pochodne posiadane przez PZU są kwalifikowane jako zobowiązania przeznaczone do obrotu i prezentowane w pozycji inne zobowiązania o pozostałym od dnia bilansowego terminie spłaty do 3 miesięcy.

Inne zobowiązania (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	486 398	686 396
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	208 461	242 073
b1. tys. EUR	6 219	9 679
tys. PLN	27 514	41 246
b2. tys. USD	20 907	11 247
tys. PLN	87 376	43 876
b3. tys. BRL	22 716	91 950
tys. PLN	29 163	90 580
b4. tys. MXN	138 417	-
tys. PLN	27 891	-
b5. tys. HUF	1 597 089	1 425 189
tys. PLN	22 717	19 384
b6. tys. CZK	64 197	117 445
tys. PLN	10 509	18 521
b7. tys. ZAR	7 249	76 328
tys. PLN	2 200	19 059
b8. tys. RUB	-	3 845
tys. PLN	-	203
b9. pozostałe waluty tys. PLN	1 091	9 204
Inne zobowiązania, razem	694 859	928 469

11.6 Pozostałe informacje dotyczące zobowiązań

11.6.1. Zobowiązania zabezpieczone na majątku emitenta oraz jednostek powiązanych

Na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły zobowiązania zabezpieczone na majątku emitenta.

11.6.2. Informacje o zobowiązaniach przeterminowanych

Na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły zobowiązania przeterminowane.

11.6.3. Zobowiązania wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli

Na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły zobowiązania wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli.

11.7 Fundusze specjalne

Fundusze specjalne	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) Fundusz Prewencyjny	34 429	47 287
b) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	82 585	96 845
Fundusze specjalne, razem	117 014	144 132

12. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	904 276	821 516
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe (wg tytułów):	904 276	821 516
- zarachowane dochody i koszty reasekuracji	510 178	477 149
- zarachowane koszty prowizji z ubezpieczeń bezpośrednich	251 742	216 477
- zarachowane koszty wynagrodzeń pracowników	95 318	86 791
- zarachowane nagrody dla pracowników	24 241	26 572
- pozostałe zarachowania	22 797	14 527
b) ujemna wartość firmy	-	-
c) rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	38 510	34 887
- odroczone prowizje reasekuracyjne	30 165	25 663
- przychody z inwestycji	6 770	6 739
- otrzymane nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów	471	979
- pozostałe	1 104	1 506
Rozliczenia międzyokresowe, razem	942 786	856 403

Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Stan na początek okresu (wg tytułów)	856 403	576 129
rozliczenia międzyokresowe kosztów	821 516	550 075
rozliczenia międzyokresowe przychodów	34 887	26 054
a) zwiększenia (z tytułu)		
rozliczenia międzyokresowe kosztów	2 221 805	1 563 079
rozliczenia międzyokresowe przychodów	326 686	241 244
b) zmniejszenia (z tytułu)		
rozliczenia międzyokresowe kosztów	2 139 045	1 291 638
rozliczenia międzyokresowe przychodów	323 063	232 411
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	942 786	856 403
rozliczenia międzyokresowe kosztów	904 276	821 516
rozliczenia międzyokresowe przychodów	38 510	34 887

13. Wypłacalność zakładu ubezpieczeń

Na podstawie art. 284 ust. 1 oraz art. 488. ust. 3 pkt. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej PZU zobowiązany jest sporządzać i publikować roczne sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej, sporządzone zgodnie z zasadami Wypłacalność II. Dla sprawozdania za rok 2016 termin publikacji przypada nie później niż 20 tygodni od końca roku, tj. do dnia 20 maja 2017 roku. Zgodnie z art. 290 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń podlega badaniu przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych.

14. Pozycje pozabilansowe

14.1 Należności warunkowe

Należności warunkowe	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) otrzymanych gwarancji i poręczeń	1 957	12 408
b) pozostałe (wg rodzaju):	4 355 187	9 605 978
- weksle z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych	2 957 446	7 682 993
- pozostałe weksle, w tym:	136 962	183 514
- od jednostek zależnych	12 517	12 944
- inne należności warunkowe ¹⁾	953 098	1 739 471
Należności warunkowe, razem	4 357 144	9 618 386

¹⁾ Pozycja obejmuje głównie zabezpieczenia otrzymane w formie hipoteki na majątku dłużnika i inne należności warunkowe itp.

Należności warunkowe (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) otrzymanych gwarancji i poręczeń:	1 957	12 408
- w walucie polskiej	1 957	12 408
- w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
b) pozostałe (wg rodzaju):	4 355 187	9 605 978
- w walucie polskiej	4 047 670	9 552 443
- w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	307 517	53 535
b1. tys. EUR	69 404	12 461
tys. PLN	307 042	53 102
b2. tys. NOK	976	977
tys. PLN	475	433
Należności warunkowe, razem	4 357 144	9 618 386

14.1.1. Otrzymane gwarancje

W tabeli poniżej zaprezentowano otrzymane gwarancje wadialne i należytego wykonania umowy (wymaganych głównie w postępowaniach przetargowych na usługi ubezpieczeniowe) otrzymane w ramach linii gwarancyjnych.

Bank	Data umowy o linię gwarancyjną	Wysokość linii gwarancyjnej	Odnawialność linii	Kwota czynnych gwarancji na 31 grudnia 2016	Kwota czynnych gwarancji na 31 grudnia 2015
Bank Millennium SA	7 września 2013	15 000	Tak	2 671	4 579
Alior Bank	12 lutego 2016	15 000	Tak	2 043	-
Razem				4 714	4 579

14.2 Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe, z tytułu	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udzielonych gwarancji i poręczeń	3 790 755	3 651 485
- od jednostek zależnych	2 043	-
b) weksli akceptowanych i indosowanych	-	-
c) aktywów z zobowiązaniem odsprzedaży	-	-
d) inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach	-	-
e) pozostałe (wg rodzaju):	899 322	990 962
- roszczenia sporne, nieuznane przez ubezpieczyciela skierowane przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego	592 513	575 148
- zobowiązania warunkowe wynikające z umów subemisji	-	-
- inne zobowiązania warunkowe ¹⁾	306 809	415 814
Zobowiązania warunkowe, razem	4 690 077	4 642 447

¹⁾ Na dzień 31 grudnia 2016 roku w pozycji „inne zobowiązania warunkowe” wykazano głównie zobowiązania z tytułu niewypłaconych transz pożyczek na łączną kwotę 221 022 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 373 923 tys. zł).

Zobowiązania warunkowe (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) udzielonych gwarancji i poręczeń ¹⁾ :	3 790 755	3 651 485
- w walucie polskiej	4 715	4 579
- w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 786 040	3 646 906
a1. tys. EUR	855 796	855 780
tys. PLN	3 786 040	3 646 906
b) weksli akceptowanych i indosowanych	-	-
c) aktywów z zobowiązaniem odsprzedaży	-	-
d) inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach (wg rodzaju)	-	-
e) pozostałe, (wg rodzaju):	899 322	990 962
roszczenia sporne, nieuznane przez ubezpieczyciela skierowane przez wierzycieli na drogę postępowania sądowego:	592 513	575 148
- w walucie polskiej	592 513	575 148
- w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
inne zobowiązania warunkowe:	306 809	415 814
- w walucie polskiej	306 809	415 814
- w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Zobowiązania warunkowe, razem	4 690 077	4 642 447

¹⁾ W pozycji „udzielone gwarancje i poręczenia” wykazano między innymi gwarancję udzieloną PZU Finance AB (publ), opisaną w punkcie 11.3.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

14.3 Inne pozycje pozabilansowe

Inne pozycje pozabilansowe, z tytułu	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Inne pozycje pozabilansowe (wg rodzaju):	117 710	136 477
obce składniki aktywów nie ujęte w aktywach, w tym:	117 710	136 477
- wobec jednostek zależnych	13 541	12 543
Inne pozycje pozabilansowe, razem	117 710	136 477

Inne pozycje pozabilansowe (struktura walutowa)	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
a) w walucie polskiej	117 710	136 477
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-
Inne pozycje pozabilansowe, razem	117 710	136 477

15. Składki w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Składki przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) w ubezpieczeniach bezpośrednich, w tym:	9 836 663	8 262 970
- z umów zawartych poza granicami RP, w tym:	25 052	7 677
- z umów zawartych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej	12 660	3 408
b) w ubezpieczeniach pośrednich	845 351	595 066
Składki przypisane brutto, razem	10 682 014	8 858 036

15.1 Składki przypisane brutto w ubezpieczeniach bezpośrednich

Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	403 852	437 104
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	3 607 198	2 642 743
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	2 747 504	2 142 681
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	47 164	38 958
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	1 856 497	1 865 317
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	692 219	682 049
g) kredyt i gwarancje grupy (14,15)	64 332	75 250
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	339 849	290 260
i) ochrona prawna (grupa 17)	7 159	3 535
j) pozostałe (grupa 16)	70 889	85 073
Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach (wg klas rachunkowych), razem	9 836 663	8 262 970

Składki przypisane otrzymane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Grupa 10	3 534 597	2 587 784
Grupa 11	5 297	5 252
Grupa 13	265 318	305 171
Składki przypisane otrzymane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń, razem	3 805 212	2 898 207

15.2 Składki przypisane brutto w ubezpieczeniach pośrednich

Składki przypisane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	26 202	11 895
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	465 184	181 687
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	12 439	24 986
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	6 615	5 706
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	190 387	133 975
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	2 055	33 108
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	5 591	1 826
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	25 319	863
i) ochrona prawna (grupa 17)	-	-
j) pozostałe (grupa 16)	111 559	201 020
Składki przypisane brutto w pośrednich ubezpieczeniach (wg klas rachunkowych), razem	845 351	595 066

Składki przypisane otrzymane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Grupa 10	462 023	179 307
Grupa 11	(1)	1
Grupa 13	(4 738)	17 529
Składki przypisane otrzymane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń, razem	457 284	196 837

16. Składki zarobione brutto

16.1 Składki zarobione brutto w ubezpieczeniach bezpośrednich

Składki zarobione brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	423 397	444 901
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	3 121 186	2 527 439
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	2 386 241	2 049 740
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	48 416	46 608
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	1 905 171	1 811 198
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	685 977	671 180
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	63 769	54 867
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	308 652	261 176
i) ochrona prawna (grupa 17)	6 586	878
j) pozostałe (grupa 16)	83 379	80 065
Składki zarobione brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	9 032 774	7 948 052

Składki zarobione otrzymane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Grupa 10	3 057 351	2 479 308
Grupa 11	5 265	4 529
Grupa 13	281 913	306 756
Składki zarobione otrzymane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	3 344 529	2 790 593

16.2 Składki zarobione brutto w ubezpieczeniach pośrednich

Składki zarobione brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	15 121	8 581
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	316 712	62 525
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	11 105	7 501
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	5 884	8 078
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	121 406	92 407
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	11 233	8 625
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	2 750	3 649
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	995	-
i) ochrona prawna (grupa 17)	-	-
j) pozostałe (grupa 16)	20 042	9 563
Składki zarobione brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	505 248	200 929

Składki zarobione otrzymane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z obowiązkowych ubezpieczeń OC według grup ubezpieczeń	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Grupa 10	313 424	60 098
Grupa 11	-	159
Grupa 13	1 822	810
Składki zarobione otrzymane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	315 246	61 067

17. Rozliczenia z tytułu reasekuracji

Rozliczenia z tytułu reasekuracji	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) składki ubezpieczeniowe otrzymane z zagranicy	115 886	54 412
b) składki reasekuracyjne przekazane za granicę	203 577	175 048
c) saldo z tytułu rozliczeń reasekuracji biernej (brutto)	(76 703)	(218 011)
d) saldo rozliczeń z tytułu reasekuracji czynnej (brutto)	292 957	285 233
e) wartość należności i zobowiązań z tytułu reasekuracji biernej, w tym:	(50 313)	(46 768)
- wartość należności od reasekuratorów zabezpieczonych gwarancjami instytucji finansowych	-	-
f) wartość należności i zobowiązań z tytułu reasekuracji czynnej, w tym:	62 916	6 659
- wartość zobowiązań wobec cedentów zabezpieczonych gwarancjami zakładu ubezpieczeń	-	-
- wartość zobowiązań wobec retrocedentów zabezpieczonych gwarancjami zakładu ubezpieczeń	-	-

18. Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto

Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) z ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	6 057 093	5 085 970
- koszty likwidacji szkód	622 776	546 593
b) z ubezpieczeń pośrednich, w tym:	335 952	49 250
- koszty likwidacji szkód	8 183	2 803
Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto, razem	6 393 045	5 135 220

18.1 Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto

Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	138 480	144 201
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	2 695 188	2 369 329
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	1 637 771	1 423 920
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	42 110	26 123
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	1 015 991	690 087
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	288 370	258 684
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	26 136	13 317
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	192 385	153 505
i) ochrona prawna (grupa 17)	1 225	596
j) pozostałe (grupa 16)	19 437	6 208
Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w ubezpieczeniach bezpośrednich (wg klas rachunkowych), razem	6 057 093	5 085 970

Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	7 853	-
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	102 256	376
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	4 695	1 834
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	1 763	705
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	72 376	42 971
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	3 334	2 447
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	20	(2)
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	6	-
i) ochrona prawna (grupa 17)	-	-
j) pozostałe (grupa 16)	143 649	919
Kwota odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w ubezpieczeniach pośrednich (wg klas rachunkowych), razem	335 952	49 250

18.2 Koszty likwidacji szkód

Koszty likwidacji szkód w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	39 388	39 882
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	301 523	258 889
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	114 962	91 326
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	658	1 278
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	91 088	88 824
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	48 956	48 014
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	407	474
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	24 799	17 535
i) ochrona prawna (grupa 17)	668	50
j) pozostałe (grupa 16)	327	321
Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich (wg klas rachunkowych), razem	622 776	546 593

Koszty likwidacji szkód w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	1 674	-
b) komunikacyjne – odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	3 928	1
c) komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	145	-
d) morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	14	-
e) od ognia i innych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9)	1 771	1 471
f) odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	527	478
g) kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	-	-
h) świadczenie pomocy (grupa 18)	-	-
i) ochrona prawna (grupa 17)	-	-
j) pozostałe (grupa 16)	124	853
Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach pośrednich (wg klas rachunkowych), razem	8 183	2 803

19. Dane uzupełniające do technicznego rachunku ubezpieczeń

19.1 Dane uzupełniające do technicznego rachunku ubezpieczeń za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Ubezpieczenia bezpośrednie i pośrednie razem za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	430 054	438 518	105 915	41 062	644	11 574	142 176
OC komunikacyjne (gr. 10)	4 072 382	3 437 898	2 517 141	305 451	25 148	253 488	723 502
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	2 759 943	2 397 346	1 572 833	115 107	45 474	(36 572)	672 936
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	53 779	54 300	44 593	672	1 392	4 230	13 111
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	2 046 884	2 026 577	1 011 923	92 859	16 415	8 290	632 672
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	694 274	697 210	243 875	49 483	1 654	(19 359)	202 524
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	69 923	66 519	32 685	407	6 936	(4 520)	24 766
Świadczenie pomocy (gr. 18)	365 168	309 647	168 365	24 799	773	19 907	103 955
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	7 159	6 586	558	668	1	-	2 801
Pozostałe (gr. 16)	182 448	103 421	162 695	451	60	(20 784)	60 566
Ubezpieczenia bezpośrednie i pośrednie razem	10 682 014	9 538 022	5 860 583	630 959	98 497	216 254	2 579 009

Ubezpieczenia bezpośrednie za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	403 852	423 397	99 736	39 388	644	(243)	136 214
OC komunikacyjne (gr. 10)	3 607 198	3 121 186	2 418 813	301 523	25 148	-	635 828
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	2 747 504	2 386 241	1 568 283	114 962	45 474	(40 368)	666 631
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	47 164	48 416	42 844	658	1 392	3 322	12 177
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	1 856 497	1 905 171	941 318	91 088	16 415	(109 967)	622 931
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	692 219	685 977	241 068	48 956	1 654	(18 434)	200 968
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	64 332	63 769	32 665	407	6 936	(7 983)	23 107
Świadczenie pomocy (gr. 18)	339 849	308 652	168 359	24 799	773	(444)	103 016
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	7 159	6 586	558	668	1	-	2 801
Pozostałe (gr. 16)	70 889	83 379	19 170	327	60	97 414	46 025
Ubezpieczenia bezpośrednie razem	9 836 663	9 032 774	5 532 814	622 776	98 497	(76 703)	2 449 698

Ubezpieczenia pośrednie za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	26 202	15 121	6 179	1 674	-	11 817	5 962
OC komunikacyjne (gr. 10)	465 184	316 712	98 328	3 928	-	253 488	87 674
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	12 439	11 105	4 550	145	-	3 796	6 305
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	6 615	5 884	1 749	14	-	908	934
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	190 387	121 406	70 605	1 771	-	118 257	9 741
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	2 055	11 233	2 807	527	-	(925)	1 556
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	5 591	2 750	20	-	-	3 463	1 659
Świadczenie pomocy (gr. 18)	25 319	995	6	-	-	20 351	939
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe (gr. 16)	111 559	20 042	143 525	124	-	(118 198)	14 541
Ubezpieczenia pośrednie razem	845 351	505 248	327 769	8 183	-	292 957	129 311

19.2 Dane uzupełniające do technicznego rachunku ubezpieczeń za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Ubezpieczenia bezpośrednie i pośrednie razem za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	448 999	453 482	106 155	39 882	1 836	8 522	159 408
OC komunikacyjne (gr. 10)	2 824 430	2 589 964	2 135 955	258 890	25 140	149 056	629 734
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	2 167 667	2 057 241	1 393 280	91 326	58 852	(19 535)	544 113
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	44 664	54 686	27 428	1 278	1 878	(5 671)	12 424
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	1 999 292	1 903 605	657 620	90 295	14 857	(58 764)	608 434
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	715 157	679 805	217 949	48 492	5 310	10 373	206 069
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	77 076	58 516	16 800	474	3 959	(17 618)	17 840
Świadczenie pomocy (gr. 18)	291 123	261 176	136 575	17 535	605	806	97 555
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	3 535	878	546	50	-	-	1 287
Pozostałe (gr. 16)	286 093	89 628	6 112	1 174	159	53	49 203
Ubezpieczenia bezpośrednie i pośrednie razem	8 858 036	8 148 981	4 698 420	549 396	112 596	67 222	2 326 067

Ubezpieczenia bezpośrednie za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	437 104	444 901	106 155	39 882	1 836	(496)	156 877
OC komunikacyjne (gr. 10)	2 642 743	2 527 439	2 135 580	258 889	25 140	8 334	595 961
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	2 142 681	2 049 740	1 391 446	91 326	58 852	(27 715)	539 590
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	38 958	46 608	26 723	1 278	1 878	(9 772)	11 385
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	1 865 317	1 811 198	616 120	88 824	14 857	(132 820)	594 117
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	682 049	671 180	215 980	48 014	5 310	(13 585)	203 664
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	75 250	54 867	16 802	474	3 959	(18 514)	18 443
Świadczenie pomocy (gr. 18)	290 260	261 176	136 575	17 535	605	184	97 554
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	3 535	878	546	50	-	-	1 287
Pozostałe (gr. 16)	85 073	80 065	6 046	321	159	(23 627)	47 985
Ubezpieczenia bezpośrednie razem	8 262 970	7 948 052	4 651 973	546 593	112 596	(218 011)	2 266 863

Ubezpieczenia pośrednie za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku	Składki przypisane brutto	Składki zarobione brutto	Odszkodowania i świadczenia brutto (wyłaty)	Koszty likwidacji szkód	Regresy, odzyski i dotacje	Saldo rozliczeń netto z tytułu reasekuracji	Koszty działalności (akwizycji i administracyjne)
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	11 895	8 581	-	-	-	9 018	2 531
OC komunikacyjne (gr. 10)	181 687	62 525	375	1	-	140 722	33 773
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	24 986	7 501	1 834	-	-	8 180	4 523
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	5 706	8 078	705	-	-	4 101	1 039
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	133 975	92 407	41 500	1 471	-	74 056	14 317
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	33 108	8 625	1 969	478	-	23 958	2 405
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	1 826	3 649	(2)	-	-	896	(603)
Świadczenie pomocy (gr. 18)	863	-	-	-	-	622	1
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe (gr. 16)	201 020	9 563	66	853	-	23 680	1 218
Ubezpieczenia pośrednie razem	595 066	200 929	46 447	2 803	-	285 233	59 204

20. Informacje o przebiegu procesów likwidacji szkód

Informacje o przebiegu procesów likwidacji szkód za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku (dane dla ubezpieczeń bezpośrednich)	Średni czas likwidacji szkody w dniach	Wielkość szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym z tytułu umów ubezpieczenia zawartych w tym okresie, w tym:	
		Odszkodowania i świadczenia wypłacone z tytułu tych szkód	Rezerwa utworzona na koniec roku obrotowego na niewypłacone odszkodowania i świadczenia
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	9,37	22 789	28 850
OC komunikacyjne (gr. 10)	23,30	538 012	620 358
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	17,42	609 463	256 731
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	43,52	4 498	9 440
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	16,03	337 131	103 402
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	25,30	41 961	132 516
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	166,76	420	1 333
Świadczenie pomocy (gr. 18)	29,93	83 575	26 518
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	16,98	120	647
Pozostałe (gr. 16)	28,15	567	2 717
Razem (średnia)	17,76	1 638 536	1 182 512

Informacje o przebiegu procesów likwidacji szkód za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku (dane dla ubezpieczeń bezpośrednich)	Średni czas likwidacji szkody w dniach	Wielkość szkód zaistniałych w okresie sprawozdawczym z tytułu umów ubezpieczenia zawartych w tym okresie, w tym:	
		Odszkodowania i świadczenia wypłacone z tytułu tych szkód	Rezerwa utworzona na koniec roku obrotowego na niewypłacone odszkodowania i świadczenia
Następstwa wypadków i choroba (gr. 1, 2)	7,61	27 187	30 823
OC komunikacyjne (gr. 10)	22,76	452 140	503 596
Pozostałe komunikacyjne (gr. 3)	17,38	571 244	206 394
Morskie, lotnicze i transportowe (gr. 4, 5, 6, 7)	45,74	7 764	32 962
Od ognia i innych szkód majątkowych (gr. 8, 9)	14,38	271 978	96 638
Odpowiedzialność cywilna (gr. 11, 12, 13)	24,60	40 989	134 708
Kredyt i gwarancje (gr. 14, 15)	61,24	840	576
Świadczenie pomocy (gr. 18)	28,71	78 750	22 697
Ubezpieczenie ochrony prawnej (gr. 17)	17,65	64	418
Pozostałe (gr. 16)	20,59	1 139	2 666
Razem (średnia)	16,33	1 452 095	1 031 478

21. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Koszty działalności ubezpieczeniowej na udziale własnym	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) ubezpieczeń bezpośrednich	2 449 602	2 266 013
b) ubezpieczeń pośrednich	123 829	59 204
Koszty działalności ubezpieczeniowej na udziale własnym, razem	2 573 431	2 325 217

Koszty działalności ubezpieczeniowej (wg rodzajów)	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
I. Koszty administracyjne	723 941	753 737
1. wewnętrzne:	457 639	485 281
a) zużycie materiałów i energii	17 698	29 318
b) wynagrodzenia oraz ubezpieczenia i inne świadczenia	380 961	399 696
c) amortyzacja	54 900	51 532
d) inne koszty administracyjne	4 080	4 735
2. zewnętrzne:	266 302	268 456
a) usługi obce	138 710	185 339
b) prowizje za inkaso składki ¹⁾	75 337	21 525
c) reklama	36 256	41 438
d) inne koszty	15 999	20 154
II. Koszty akwizycji	1 855 068	1 572 330
1. wewnętrzne	348 460	343 681
a) zużycie materiałów i energii	16 207	15 822
b) wynagrodzenia oraz ubezpieczenia i inne świadczenia zaliczane do kosztów akwizycji	291 753	293 198
c) prowizje z działalności bezpośredniej	-	-
d) amortyzacja	40 500	34 661
e) inne koszty akwizycji	-	-
2. zewnętrzne:	1 758 055	1 617 326
a) wynagrodzenia oraz ubezpieczenia i inne świadczenia zaliczane do kosztów akwizycji	-	-
b) prowizje z działalności pośredniej, w tym:	1 407 759	1 215 650
- prowizje z tytułu akwizycji	633 480	548 370
- prowizje z tytułu odnawiania polis	731 506	635 069
- prowizje za obsługę umów ubezpieczenia i umów reasekuracji	42 773	32 211
c) prowizje z działalności pośredniej	216 222	255 889
d) usługi obce	75 759	78 408
e) reklama	42 646	51 985
f) inne koszty	15 669	15 394
3. zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(251 447)	(388 677)
III. Koszty likwidacji szkód i windykacji regresów	630 959	549 396
1. wewnętrzne	257 300	238 091
a) zużycie materiałów i energii	9 093	10 145
b) wynagrodzenia rzeczoznawców i likwidatorów szkód i inne wynagrodzenia związane z likwidacją szkód i windykacją regresów	221 829	207 161
c) amortyzacja	26 378	20 785
2. zewnętrzne:	373 659	311 305
a) usługi obce	170 530	133 998
b) inne koszty	203 129	177 307
IV. Koszty działalności lokacyjnej	604 627	391 054
1. wewnętrzne	11 495	14 311
a) zużycie materiałów i energii	1 560	3 026
b) wynagrodzenia oraz ubezpieczenia i inne świadczenia na rzecz pracowników	8 342	8 257
c) amortyzacja	1 593	3 028
2. zewnętrzne:	593 132	376 743
a) usługi obce	5 671	5 654
b) inne koszty ²⁾	587 461	371 089

¹⁾ Wzrost prowizji za inkaso składki jest efektem zmiany zasad rozliczeń wynagradzania ubezpieczających w umowach grupowych – od 1 kwietnia 2016 roku zgodnie ze zmianami wymogu ustawy o działalności ubezpieczeniowej w ramach kosztów administracyjnych rozpoznaje się wynagrodzenie za wykonywanie czynności administracyjnych.

²⁾ W pozycji „inne koszty” wykazany jest między innymi wynik ujemny z realizacji i rewaloryzacji lokat.

21.1 Koszty akwizycji

Koszty akwizycji	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) poniesione w okresie sprawozdawczym, w tym:	2 106 515	1 961 007
- wartość prowizji akwizycyjnych z ubezpieczeń bezpośrednich	1 407 759	1 215 650
b) przeniesione na przyszłe okresy sprawozdawcze	1 208 626	957 179

21.2 Koszty administracyjne

Koszty administracyjne	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) zużycie materiałów i energii	17 698	29 318
b) usługi obce	138 710	185 339
c) podatki i opłaty	12 109	13 764
d) wynagrodzenia	297 892	312 319
e) ubezpieczenia i inne świadczenia	83 069	87 377
f) amortyzacja	54 900	51 531
g) inne, w tym:	119 563	74 089
prowizje za inkaso składki	75 337	21 525
reklama	36 256	41 438
podróże służbowe	4 080	4 735
ubezpieczenie majątku	705	733
Koszty administracyjne, razem	723 941	753 737

22. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) przychody finansowe	1 288	1 766
b) przychody z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego	7 151	6 567
c) przychody z tytułu wykonywania bezpośredniej likwidacji szkód	209 534	187 992
d) pozostałe przychody operacyjne, w tym:	96 514	107 528
dodatnie różnice kursowe	83 674	44 132
otrzymane odszkodowania	4 475	7 165
refaktury kosztów	2 653	5 086
przychody z tytułu rozwiązania odpisów aktualizujących i rezerw na przyszłe koszty	642	17 664
przychody ze sprzedanych środków trwałych i inwestycji rozpoczętych	197	1 151
rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze	-	22 487
pozostałe	4 873	9 843
Razem	314 487	303 853

23. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) koszty finansowe	206 459	54 493
b) koszty związane z pełnieniem czynności komisarza awaryjnego	507	174
c) koszty z tytułu wykonywania bezpośredniej likwidacji szkód	218 041	192 969
d) podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych)	147 668	-
e) pozostałe koszty operacyjne, w tym:	103 551	36 903
ujemne różnice kursowe	46 861	17 037
darowizny	44 782	1 434
pozostałe	11 908	18 432
Razem	676 226	284 539

¹⁾ Pozycja „koszty finansowe” zawiera koszty odsetek i różnic kursowych od otrzymanych pożyczek PZU Finance AB (publ.) w kwocie 202 108 tys. zł (w 2015 roku 49 655 tys. zł).

24. Przychody i koszty odsetkowe

W obu poniższych notach zaprezentowano odsetki określone dla okresu sprawozdawczego zgodnie z zasadą memoriału.

24.1 Przychody z odsetek wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów

Przychody z odsetek wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów w 2016 roku	Odsetki naliczone i zrealizowane w roku 2016	Odsetki naliczone i niezrealizowane w roku 2016 (wg zapadalności od dnia bilansowego)		
		do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
a) Lokaty w jednostkach podporządkowanych	1 274	-	5 465	-
b) Inne lokaty finansowe, w tym:	194 025	29 198	152 792	-
- dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	176 007	22 694	115 570	-
- udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-
- pożyczki zabezpieczone hipotecznie	-	-	33 915	-
- pozostałe pożyczki	8 741	4 274	3 307	-
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	9 277	2 230	-	-
- pozostałe lokaty	-	-	-	-
c) Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
d) Należności	-	-	-	-
Przychody odsetkowe, razem	195 299	29 198	158 257	-

Przychody z odsetek wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów w 2015 roku	Odsetki naliczone i zrealizowane w roku 2015	Odsetki naliczone i niezrealizowane w roku 2015 (wg zapadalności od dnia bilansowego)		
		do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
a) Lokaty w jednostkach podporządkowanych	390	-	2 640	-
b) Inne lokaty finansowe, w tym:	243 867	13 778	106 135	-
- dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	218 708	9 850	81 611	-
- udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	-	-	-	-
- pożyczki zabezpieczone hipotecznie	9 748	1 941	19 409	-
- pozostałe pożyczki	20 778	941	(550)	-
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	(5 367)	1 046	5 665	-
- pozostałe lokaty	-	-	-	-
c) Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
d) Należności	-	-	-	-
- należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	-	-	-	-
- należności z tytułu reasekuracji	-	-	-	-
- inne należności	-	-	-	-
Przychody odsetkowe, razem	244 257	13 778	108 775	-

24.2 Koszty z odsetek wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów

Koszty odsetkowe wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów w 2016 roku	Odsetki naliczone i zrealizowane w roku 2016	Odsetki naliczone i niezrealizowane w roku 2016 (wg zapadalności od dnia bilansowego)		
		do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
a) Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-	-
b) Pozostałe zobowiązania, w tym:	30 068	-	174 602 ¹⁾	-
- zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	-	-	-	-
- zobowiązania z tytułu reasekuracji	-	-	-	-
- zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	27 506	-	174 602	-
- zobowiązania wobec instytucji kredytowych	2 562	-	-	-
- inne zobowiązania	-	-	-	-
Koszty odsetkowe w 2016 roku, razem, w tym:	30 068	-	174 602	-
- zobowiązania przeznaczone do obrotu	-	-	-	-
- zobowiązania krótkoterminowe	2 562	-	-	-
- zobowiązania długoterminowe	27 506	-	174 602	-

¹⁾ Pozycja zawiera koszty różnic kursowych od otrzymanych pożyczek od PZU Finance AB (publ.) w kwocie 138 383 tys. zł.

Koszty odsetkowe wyliczone za pomocą stóp procentowych wynikających z zawartych kontraktów w 2015 roku	Odsetki naliczone i zrealizowane w roku 2015	Odsetki naliczone i niezrealizowane w roku 2015 (wg zapadalności od dnia bilansowego)		
		do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
a) Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-	-
b) Pozostałe zobowiązania, w tym:	19 001	-	34 990 ¹⁾	-
- zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	-	-	-	-
- zobowiązania z tytułu reasekuracji	-	-	-	-
- zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	14 665	-	34 990	-
- zobowiązania wobec instytucji kredytowych	4 336	-	-	-
- inne zobowiązania	-	-	-	-
Koszty odsetkowe w 2015 roku, razem, w tym:	19 001	-	34 990	-
- zobowiązania przeznaczone do obrotu	-	-	-	-
- zobowiązania krótkoterminowe	4 336	-	-	-
- zobowiązania długoterminowe	14 665	-	34 990	-

¹⁾ Pozycja zawiera koszty różnic kursowych od otrzymanych pożyczek od PZU Finance AB (publ.) w kwocie 10 504 tys. zł.

25. Podatek dochodowy

25.1 Podatkowa Grupa Kapitałowa

25 września 2014 roku pomiędzy spółkami Grupy PZU podpisano nową umowę Podatkowej Grupy Kapitałowej obejmującą 13 spółek: PZU, PZU Życie, Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PZU Centrum Operacji SA, PZU Pomoc SA, Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o., PZU Zdrowie SA, PZU Asset Management SA, TFI PZU SA, Ipsilon Bis SA, PZU Finanse Sp. z o.o., Omicron SA, Omicron Bis SA. PGK powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku.

W przypadku umowy PGK spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU. Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o CIT, PGK rozlicza się z Urzędem Skarbowym w cyklach miesięcznych. PZU dokonuje wpłat zaliczek do US z tytułu podatku CIT należnych od wszystkich spółek, a one przekazują do PZU zaliczki na podatek CIT, dotyczące swojej działalności gospodarczej.

22 grudnia 2015 roku Zarząd PZU wyraził zgodę na zawarcie z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 roku aneksu do umowy PGK. Na mocy aneksu podpisanego 21 stycznia 2016 roku, w sytuacji, w której dochód PGK zostanie obniżony o stratę podatkową powstałą u jednej lub kilku spółek tworzących PGK, kwota różnicy pomiędzy wysokością podatku należnego PGK ustalonego bez uwzględnienia strat podatkowych oraz wysokością podatku należnego PGK ustalonego po uwzględnieniu strat podatkowych spółek, zostanie przekazana przez PZU proporcjonalnie dla każdej ze spółek, w której

powstały straty podatkowe. Rozliczenie następuje w ciągu 14 dni po złożeniu deklaracji CIT-8A za rok podatkowy, za który doszło do obniżenia zobowiązania podatkowego PGK.

25.2 Podatek dochodowy bieżący

Podatek dochodowy bieżący	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
1.Zysk (strata) brutto¹⁾	1 828 707	2 422 674
2.Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)	(961 121)	(2 221 312)
2a) Koszty i straty nie uznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodów	619 016	530 558
Zarachowane koszty reasekuracji biernej	30 659	42 973
Zarachowane straty z lokat	347 669	338 033
Zarachowane premie i odpisy na nagrody oraz rezerwy na świadczenia pracownicze	(11 578)	94 758
Zarachowane i odroczone koszty akwizycji	(106 785)	(87 815)
Odpisy aktualizujące wartość należności ubezpieczeniowych, reasekuracyjnych i regresowych	67 781	105 585
Darowizny	44 782	1 434
Spisanie należności	12 542	31 783
Podatek od aktywów	147 668	-
Odpis z tytułu utraty wartości nieruchomości	54 658	339
Pozostałe	31 620	3 468
2b) Przychody, nie zaliczane do podstawy opodatkowania	1 668 566	2 811 975
Zarachowane zyski z lokat	408 257	340 470
Dywidendy	844 150	1 704 309
Pozostałe przychody techniczne – rozwiązanie odpisów aktualizujących i inne	87 609	188 406
Rozwiązanie rezerwy restrukturyzacyjnej i na UOKiK	-	14 971
Zarachowane przychody reasekuracji czynnej i biernej	172 003	516 870
Zarachowane przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej	7 081	41 540
Przychody z tytułu składek z umów dotyczących lat poprzednich	149 466	5 409
2c) Inne zmiany podstawy opodatkowania	88 429	60 105
Realizacja zarachowanych zysków z lokat z lat ubiegłych	79 918	205 192
Wypłaty należne osobom fizycznym z tytułu um. zlecenia i premii zarachow. w roku ubiegłym	(987)	(111 302)
Zarachowane, alokowane do bieżącego roku koszty akwizycji	(56 218)	(34 508)
Zwiększenia przychodów podatkowych z tytułu niewyjaśnionych wpłat	74 807	-
Realizacja pozostałych kosztów/przychodów	395	1 148
Odliczenia od dochodu	(9 486)	(425)
3.Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	867 586	201 362
4.Podatek dochodowy według stawki 19%	164 841	38 259
5.Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	6 362	(11 656)
6.Podatek dochodowy bieżący ujęty (wykazany) w deklaracji podatkowej okresu, w tym:	171 203	26 603
- wykazany w rachunku zysków i strat	171 203	26 603
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły kapitał własny	-	-
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-

¹⁾ Pozycja zysk/(strata) brutto uwzględnia pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”, zawartą w ogólnym rachunku zysków i strat.

Podatek dochodowy według rodzaju działalności	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym	(961 121)	(2 221 312)
- z tytułu działalności technicznej	(405 915)	(725 990)
- z tytułu zysków i strat nadzwyczajnych	-	-
- pozostałe	(555 206)	(1 495 322)
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	867 586	201 362

Przepisy dotyczące podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, podatku od towarów i usług czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest wyższe niż istniejące w niektórych krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe.

25.3 Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony wykazany w rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	64 553	147 549
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu zmiany stawek podatkowych	-	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu z poprzednio nieujętej straty podatkowej, ulgi podatkowej lub różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub braku możliwości wykorzystania rezerwy na odroczony podatek dochodowy	-	-
- inne składniki podatku odroczonego (wg tytułów)	-	-
Podatek dochodowy odroczony, razem	64 553	147 549

W roku 2016 i w roku 2015 nie wystąpił podatek dochodowy dotyczący działalności zaniechanej lub wyniku na operacjach nadzwyczajnych.

Podatek dochodowy odroczony wykazany poza rachunkiem zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
łączna kwota podatku odroczonego:	220 171	361 785
- ujęta w kapitale własnym	220 171	361 785
- ujęta w wartości firmy lub ujemnej wartości firmy	-	-

26. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności

Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporz. wycenianych metodą praw własności, w tym:	(47 626)	(53 247)
- odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych	(16 680)	(20 739)
- odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych	-	-
- odpis różnicy w wycenie aktywów netto	(21 530)	(42 581)

27. Informacja dodatkowa do rachunku przepływów pieniężnych

W pozycji pozostałe wpływy z pozostałej działalności operacyjnej znajdują się następujące pozycje:

Pozostałe wpływy operacyjne – wybrane dane	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Wpływy z tyt. zwrotu zaliczek na CIT - uczestnictwo w PGK	260 873	492 686
Zwrot nadpłaty podatku dochodowego	-	-
Wpływy na rachunek ZFŚS i FP	5 544	5 833
Pozostałe wpływy	128 708	174 812
Razem pozostałe wpływy operacyjne	395 125	673 331

W pozycji pozostałe wydatki operacyjne z pozostałej działalności operacyjnej znajdują się następujące pozycje:

Pozostałe wydatki operacyjne – wybrane dane	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
Wydatki z tytułu zaliczek na CIT - uczestnictwo w PGK	258 471	337 751
Podatek CIT	26 246	104 686
Wydatki z rachunku ZFŚS i FP	75 384	49 851
Darowizny	17 918	1 434
Podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych)	134 179	-
Pozostałe wydatki	228 193	247 587
Razem pozostałe wydatki operacyjne	740 391	741 309

27.1 Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania

W rachunku przepływów pieniężnych wykazano środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania dotyczące środków Funduszu Prewencyjnego oraz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Na gruncie przepisów polskich i opartych na nich wewnętrznych regulacjach PZU, środki te mogą być wydatkowane tylko w ściśle określonych celach w ramach odpowiednio działalności prewencyjnej lub socjalnej, przy zachowaniu pełnej kontroli nad tymi środkami.

28. Pozostałe informacje i objaśnienia

28.1 Restrukturyzacja zatrudnienia w PZU

9 marca 2017 roku Zarządy PZU i PZU Życie podjęły decyzję o kontynuacji procesu restrukturyzacji zatrudnienia w PZU i PZU Życie. Zarządy PZU i PZU Życie zwróciły się do związków zawodowych, działających przy PZU i PZU Życie o przystąpienie do prac nad porozumieniami w sprawie zwolnień grupowych.

Przeprowadzenie restrukturyzacji zatrudnienia w PZU i PZU Życie planowane jest w okresie od 24 marca do 18 grudnia 2017 roku. Restrukturyzacja ma objąć do 1944 osób, w tym szacuje się, że redukcja zatrudnienia dotyczyć będzie do 956 pracowników PZU i PZU Życie z różnych grup zawodowych.

Koszty związane z wypłatą świadczeń na rzecz pracowników zwalnianych w związku z restrukturyzacją zatrudnienia zostały oszacowane w budżecie PZU na 2017 rok i zostaną ujęte w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2017.

Ostateczna liczba objętych restrukturyzacją pracowników PZU oraz związane z nią koszty i oszczędności będą znane po zakończeniu przez PZU procesu konsultacji z organizacjami związkowymi.

28.2 Sytuacja na Ukrainie

W 2016 roku pomimo pierwszych oznak poprawy sytuacji gospodarczej i stabilizowania się sytuacji politycznej na Ukrainie, rynek ubezpieczeń nadal działał w trudnych warunkach wynikających ze słabej gospodarki kraju, niskiej aktywności klientów, procesów dewaluacyjnych i spadku płynności systemu bankowego. Rynek nadal charakteryzował się wysokim poziomem kosztów związanych ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych, problemami części firm ubezpieczeniowych z zachowaniem bieżącej płynności oraz spadkiem poziomu zaufania ze strony osób fizycznych, co było pochodną problemów związanych z płynnością części systemu bankowego. Zakończeniu ulegał zapoczątkowany w 2014 roku trend wyboru przez klientów wiarygodnych i wypłacalnych ubezpieczycieli z udziałem kapitału zachodniego na rzecz kryterium cenowego. Niezależnie od tych uwarunkowań PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance, dzięki dywersyfikacji portfeli i kanałów sprzedaży, były bardziej elastyczne na zmiany rynku i zrealizowały wyznaczone plany sprzedażowe na 2016 rok.

Zarząd PZU we współpracy z zarządami PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance prowadzi stały monitoring ryzyk zewnętrznych oraz zmian w ukraińskich regulacjach prawnych. Zostały przygotowane scenariusze reagowania na zmiany rynkowe i mechanizmy kontrolne. PZU nie zamierza wycofywać się z rynku ukraińskiego. Na dzień podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego Zarząd PZU zakłada, że dalsza działalność PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance będzie kontynuowana zgodnie z przyjętymi założeniami, jednakże niestabilność gospodarcza na Ukrainie może w przyszłości wpłynąć negatywnie na sytuację finansową i wyniki finansowe PZU Ukraine i PZU Ukraine Life Insurance w sposób, który w chwili obecnej nie może być wiarygodnie przewidziany. Jednostkowe sprawozdanie finansowe odzwierciedla bieżącą ocenę Zarządu PZU w tym zakresie.

28.3 Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne w okresie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego

Poniesione nakłady inwestycyjne za rok obrotowy	2016	2015
Poniesione nakłady inwestycyjne, w tym:	132 920	201 628
- nakłady na niefinansowe aktywa trwałe	28 043	52 661

Planowane nakłady inwestycyjne w okresie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego ¹⁾	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Planowane nakłady inwestycyjne w okresie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego, w tym:	110 948	194 003
- nakłady na niefinansowe aktywa trwałe	110 948	194 003

¹⁾ Dane nie podlegały badaniu przez biegłego rewidenta.

29. Sprawy sporne

PZU bierze udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których bierze udział PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowania administracyjnych, w których bierze udział PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla PZU.

Dodatkowo PZU jest stroną w postępowaniach przed Prezesem UOKiK.

PZU uwzględnia roszczenia sporne w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia.

W 2016 roku i do dnia podpisania jednostkowego sprawozdania finansowego w PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU, których jednostkowa wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych PZU.

Na 31 grudnia 2016 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 102 455 spraw (na 31 grudnia 2015 roku: 82 380 spraw) toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowania arbitrażowego lub organami administracji publicznej prowadzonych w PZU wynosiła łącznie 3 249 557 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 3 401 817 tys. zł). W kwocie tej 2 968 004 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 2 925 272 tys. zł) dotyczy zobowiązań, a 281 553 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 476 545 tys. zł) wierzytelności PZU, co stanowiło odpowiednio 24,29% i 2,30% (na 31 grudnia 2015 roku odpowiednio: 23,63% i 3,85%) kapitałów własnych PZU wg PSR.

29.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 280 883 tys. zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 260 883 tys. zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 000 tys. zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonanyemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 054 tys. zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną.

Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał pismem PZU do zapłaty 264 865 tys. zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 328 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę na ostatnie pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody. Na 31 marca 2017 roku wyznaczono termin kolejnej rozprawy, na której ma być kontynuowane postępowanie dowodowe.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 31 grudnia 2016 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

29.1.1. Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

W pismach z 17 grudnia 2014 roku Wspólna Reprezentacja SA wezwała PZU do zapłaty kwoty 56 281 tys. zł oraz kwoty 618 tys. zł tytułem roszczeń odszkodowawczych nabytych od akcjonariuszy wynikających z pozbawienia prawa do udziału w zysku PZU. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

Poza wyżej wymienionymi pismami akcjonariusze, byli akcjonariusze lub ich następcy prawni przesłali do PZU wezwania do zapłaty oparte o okoliczności faktyczne jak przedstawione powyżej. Niektórzy z wzywających nie wskazywali konkretnych kwot, lecz liczbę akcji bądź ograniczali się tylko do żądania zapłaty. PZU udzielał odpowiedzi na piśmie stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

29.1.2. Inne postępowania sądowe dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

19 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy doręczył odpis wniosku wraz z załącznikami w sprawie wszczętej przez spółkę Wspólna Reprezentacja SA o zawezwanie do próby ugodowej na kwotę 56 281 tys. zł. Na rozprawie 19 lutego 2015 roku PZU odmówił zawarcia ugody.

Do PZU wpływały odpisy innych wniosków o zawezwania do prób ugodowych z żądaniami zawarcia ugód poprzez zapłatę kwoty z tytułu udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Postępowania zostały już zakończone. PZU odmawiał zawarcia ugód stwierdzając, że roszczenia nie istnieją i nie zostaną uwzględnione.

Przeciwko PZU wszczęto 7 procesów o zapłatę tytułem dywidendy lub odszkodowania. PZU składa odpowiedzi na takie pozwy konsekwentnie żądając ich oddalenia w całości. W sześciu sprawach Sądy Rejonowe w Warszawie oddaliły powództwa w całości (w pięciu sprawach wyroki są prawomocne, w jednej powódka złożyła apelację, na którą PZU udzielił odpowiedzi wnosząc o jej oddalenie w całości). W jednej sprawie Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na skutek cofnięcia pozwu (postanowienie jest prawomocne).

29.2 Postępowanie antymonopolowe Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”)

Prezes UOKiK decyzją z 30 grudnia 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 56 605 tys. zł za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zawarciu przez PZU i Maximus Broker sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu („Maximus Broker”) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych, polegającego na podziale rynku zbytu pod względem podmiotowym poprzez przekazanie do obsługi Maximus Broker klientów PZU z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w zamian za rekomendowanie tym klientom ubezpieczenia w PZU i jednocześnie zakazał PZU stosowania zarzucanej praktyki.

Zarząd PZU nie zgadzał się z ustaleniami stanu faktycznego i argumentacją prawną zawartą w decyzji, ponieważ przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej.

18 stycznia 2012 roku PZU złożył odwołanie od ww. decyzji (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się). W odwołaniu PZU wskazał m.in., że:

- żadne porozumienie (poza kurtażowym) pomiędzy PZU a Maximus Broker nie zostało zawarte;
- Prezes UOKiK błędnie pojmuje zasady zawierania umów ubezpieczenia z udziałem brokera;
- większość umów ubezpieczenia zawieranych przy udziale Maximus Broker była zawierana z zakładami ubezpieczeń innymi niż PZU;
- PZU i Maximus Broker nie mogą i nie mogły prowadzić działalności konkurencyjnej na rynkach, na których działają.

22 października 2012 roku PZU otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie, na którą 5 listopada 2012 roku PZU złożył replikę. 27 marca 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku. 21 maja 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację. 24 czerwca 2015 roku PZU złożył odpowiedź na apelację Prezesa UOKiK. Wyrokiem z 6 grudnia 2016 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

PZU posiadał rezerwę na ww. karę, której wysokość zarówno na 31 grudnia 2016 roku, jak i na 31 grudnia 2015 roku wynosiła 56 605 tys. zł.

29.3 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”), obie firmy z siedzibami w Wysogotowie k/Poznań, z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 100 996 tys. zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

Wierzytelności PZU w stosunku do masy upadłości PBG (po sprawdzeniu przez sędziego komisarza oraz po weryfikacji przez nadzorcę sądowego) wpisano na listę wierzytelności w kwocie 103 014 tys. zł. Na 31 grudnia 2016 roku kwota wierzytelności wynosiła 98.388 tys. zł (na 31 grudnia 2015 roku: 102 164 tys. zł), a jej zmniejszenie wynikało z upływu terminu gwarancji, w których nie zgłoszono roszczeń. Ze względu na niskie prawdopodobieństwo odzyskania wierzytelności, kwota należności nie została rozpoznana w bilansie.

Na zgromadzeniu wierzycieli 5 sierpnia 2015 roku PZU głosował za przyjęciem układu, a 25 sierpnia 2015 roku sędzia komisarz potwierdził wyniki głosowania i zawarcie układu. 8 października 2015 roku Sąd upadłościowy ogłosił postanowienie, w którym zatwierdził układ zawarty z wierzycielami. 20 lipca 2016 roku Sąd upadłościowy wydał postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego. Postanowienie jest prawomocne.

W wyniku realizacji układu i dokonanej redukcji wierzytelności do poziomu 20,93% należności zgłoszonej, PZU otrzymał 206 139 obligacji PBG o wartości nominalnej 20 614 tys. zł oraz 24 241 560 akcji PBG o wartości nominalnej 24 242 tys. zł. Zarówno obligacje jak i akcje nie zostały ujęte w bilansie z uwagi na ich wartość godziwą określoną jako zerowa, lecz ujęte zostały w ewidencji pozabilansowej.

Na pierwszej liście wierzytelności przedstawionej przez syndyka Hydrobudowy sędziemu komisarzowi została uwzględniona wierzytelność PZU SA w kwocie: 16 198 tys. zł. Lista wierzytelności do masy upadłości Hydrobudowy nie została jeszcze ostatecznie ustalona. Postępowanie upadłościowe względem Hydrobudowy jest w toku, a ustalenie ostatecznej listy wierzytelności stanowi dopiero wstępny etap tego postępowania i poprzedza sporządzenie planu podziału (po przeprowadzeniu likwidacji masy upadłości).

29.4 Inne sprawy

29.4.1. Kontrole UKNF

W okresie od 17 kwietnia do 17 czerwca 2015 roku UKNF przeprowadził kontrolę w PZU w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych.

12 stycznia 2016 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 27 stycznia 2016 roku zgłosił zastrzeżenia.

W okresie od 14 kwietnia do 19 maja 2016 roku odbyła się kontrola działalności i stanu majątkowego w zakresie likwidacji szkód.

13 lipca 2016 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 27 lipca 2016 roku przekazał wyjaśnienia. 18 listopada 2016 roku PZU otrzymał trzy zalecenia pokontrolne, które zostały wykonane do 31 stycznia 2017 roku.

Zdaniem Zarządu PZU wyniki ww. kontroli nie będą miały wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe.

30. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie z podziałem na grupy zawodowe	1 stycznia - 31 grudnia 2016		1 stycznia - 31 grudnia 2015	
	Średnioroczne zatrudnienie (w etatach)	Średnioroczna liczba pracujących (w osobach)	Średnioroczne zatrudnienie (w etatach)	Średnioroczna liczba pracujących (w osobach)
a) Rada nadzorcza	9	9	9	9
b) Zarząd	6	6	6	6
c) Zatrudnienie ogółem, w tym:	7 720	9 643	7 832	9 723
- kadra kierownicza	373	608	387	630
- doradcy	2	4	1	2
- aktuariusze	3	3	3	3
- pozostali pracownicy	7 342	9 028	7 441	9 088
- w tym agenci na etatach	4	4	9	7
d) Liczba agentów nieetatowych w osobach		8 566		8 678

31. Umowy o badanie oraz przegląd sprawozdań finansowych

31.1 Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego/skonsolidowanego sprawozdania finansowego	1 365	1 488
b) inne usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdania finansowego/skonsolidowanego sprawozdania finansowego	1 350	248
c) usługi doradztwa podatkowego	-	-
d) pozostałe usługi	27	27
Razem	2 742	1 763

W tabeli powyżej zaprezentowano kwoty należne podmiotom uprawnionym do badania sprawozdań finansowych PZU wypłacone lub należne za dany okres, powiększone o podatek VAT, określone zgodnie z zasadą memoriału.

31.2 Daty zawarcia i czas obowiązywania umów zawartych z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Umowę z KPMG Audyty Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. o przeglądy oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PZU i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU za lata obrotowe 2014 – 2016 z opcją przedłużenia na lata 2017 - 2018 zawarto 26 czerwca 2014 roku.

32. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

32.1 Transakcje z Członkami Zarządu PZU i Rady Nadzorczej PZU

W 2016 i w 2015 roku nie występowały transakcje pomiędzy PZU a Członkami Zarządu PZU, Członkami Rady Nadzorczej PZU oraz osobami pozostającymi z nimi we wspólnym pożyciu, małżonkami, krewnymi lub powinowatymi do drugiego stopnia, osobami przysposobionymi lub przysposabiającymi oraz osobami, nad którymi sprawowali oni opiekę lub kuratelę lub innymi osobami, z którymi Członkowie Zarządu PZU lub Rady Nadzorczej PZU są osobiście powiązani, inne niż wynikające z zawartych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych, zawieranych na warunkach rynkowych.

W 2016 i w 2015 roku nie występowały żadne istotne transakcje pomiędzy PZU a jednostkami, w których Członkowie Zarządu PZU lub Rady Nadzorczej PZU, osoby pozostające z nimi we wspólnym pożyciu, małżonkowie, krewni lub powinowaci do drugiego stopnia, osoby przysposobione lub przysposabiające oraz osoby, nad którymi sprawowali oni opiekę lub kuratelę posiadają bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% głosów na walnym zgromadzeniu/zgromadzeniu wspólników, inne niż wynikające z zawartych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych, zawieranych na warunkach rynkowych.

32.1.1. Informacje o wartości niespłaconych zaliczek, kredytów, pożyczek, gwarancji, poręczeń lub innych umów zobowiązujących do świadczeń

W 2016 i w 2015 roku nie występowały niespłacone zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia lub inne umowy zobowiązujące do świadczeń dotyczące Członków Zarządu PZU lub Członków Rady Nadzorczej PZU.

32.1.2. Wynagrodzenia Członków Zarządu PZU, Dyrektorów Grupy PZU i Członków Rady Nadzorczej PZU wypłacone, należne lub potencjalnie należne

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia - 31 grudnia 2016		1 stycznia - 31 grudnia 2015	
		w tym premie i nagrody specjalne:		w tym premie i nagrody specjalne:
Zarząd, z czego:	9 066	-	8 124	2 862
Michał Krupiński	1 377	-	-	-
Rodger Hodgkiss	634	-	-	-
Andrzej Jaworski	434	-	-	-
Tomasz Kulik	.. ¹⁾	-	-	-
Maciej Rapkiewicz	581	-	-	-
Beata Kozłowska-Chyła	634 ²⁾	-	-	-
Robert Pietryszyn	273	-	-	-
Paweł Surówka	176	-	-	-
Sebastian Klimek	579 ³⁾	-	-	-
Przemysław Dąbrowski	683 ⁵⁾	-	1 112	371
Dariusz Krzewina	668 ⁶⁾	-	1 281	507
Tomasz Tarkowski	121	-	995	332
Rafał Grodzicki	520 ⁷⁾	-	312	-
Andrzej Klesyk	1 950 ⁴⁾	-	2 970	1 170
Witold Jaworski	436 ⁸⁾	-	260	-
Ryszard Trepczyński	-	-	1 194 ⁹⁾	482

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia - 31 grudnia 2016		1 stycznia - 31 grudnia 2015	
		w tym premie i nagrody specjalne:		w tym premie i nagrody specjalne:
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	4 503	199	3 799	1 530
Aleksandra Agatowska	505	-	-	-
Tomasz Karusewicz	611	-	-	-
Bartłomiej Litwińczuk	241	-	-	-
Sławomir Niemierka	862	199	963	300
Roman Pałac	581	-	-	-
Paweł Surówka	455 ¹⁰⁾	-	-	-
Tobiasz Bury	706 ¹¹⁾	-	1 276	606
Przemysław Henschke	542 ¹²⁾	-	936	312
Rafał Grodzicki	-	-	624	312
Rada Nadzorcza, z czego:	1 241	-	1 224	-
Paweł Kaczmarek	191	-	84	-
Maciej Zaborowski	143	-	-	-
Marcin Chludziński	119	-	-	-
Alojzy Nowak	120	-	120	-
Jerzy Paluchniak	118	-	-	-
Marcin Gargas	167	-	-	-
Eligiusz Krześniak	119	-	-	-
Piotr Paszko	119	-	-	-
Radosław Potrzeszcz	119	-	-	-
Piotr Walkowiak	11	-	-	-
Zbigniew Ćwiakalski	3	-	180	-
Zbigniew Derdziuk	2	-	120	-
Dariusz Filar	2	-	132	-
Dariusz Kacprzyk	2	-	120	-
Jakub Karnowski	2	-	120	-
Aleksandra Magaczewska	2	-	156	-
Maciej Piotrowski	2	-	120	-
Tomasz Zganiacz	-	-	72	-

¹⁾ wynagrodzenie otrzymuje wyłącznie z PZU Życie, kwota zaprezentowana w następnym tabeli

²⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 55 tys. zł

³⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 111 tys. zł

⁴⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 1.350 tys. zł

⁵⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 332 tys. zł

⁶⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 55 tys. zł

⁷⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 312 tys. zł

⁸⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 195 tys. zł

⁹⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 185 tys. zł

¹⁰⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu Doradcy Zarządu PZU 345 tys. zł w okresie 24 kwietnia 2016 roku – 31 października 2016 roku

¹¹⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 371 tys. zł

¹²⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 312 tys. zł

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia - 31 grudnia 2016		1 stycznia - 31 grudnia 2015	
		w tym premie:		w tym premie:
Zarząd, z czego:	4 266	-	3 310	1 279
Rodger Hodgkiss	599	-	-	-
Andrzej Jaworski	208	-	-	-
Tomasz Kulik	206	-	-	-
Maciej Rapkiewicz	208	-	-	-
Paweł Surówka	329	-	-	-
Beata Kozłowska-Chyła	329 ¹⁾	-	-	-
Robert Pietryszyn	135	-	-	-
Sebastian Klimek	208 ²⁾	-	-	-
Przemysław Dąbrowski	368 ³⁾	-	799	400
Dariusz Krzewina	360 ⁴⁾	-	690	273
Tomasz Tarkowski	801 ⁵⁾	-	536	179
Rafał Grodzicki	280 ⁶⁾	-	504	168

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia - 31 grudnia 2016		1 stycznia - 31 grudnia 2015	
		w tym premie:		w tym premie:
Witold Jaworski	235 ⁷⁾	-	138	-
Ryszard Trepczyński	-	-	643 ⁸⁾	259
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	2 332	107	1 546	492
Aleksandra Agatowska	272	-	-	-
Tomasz Karusewicz	329	-	-	-
Bartłomiej Litwińczuk	147	-	-	-
Sławomir Niemierka	599	107	464	107
Roman Pałac	313	-	-	-
Tobiasz Bury	380 ⁹⁾	-	578	217
Przemysław Henschke	292 ¹⁰⁾	-	504	168

¹⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 119 tys. zł (PZU Życie)

²⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 138 tys. zł (PZU Życie)

³⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 179 tys. zł (PZU Życie)

⁴⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 30 tys. zł (PZU Życie)

⁵⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 150 tys. zł (Link 4)

⁶⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 168 tys. zł (PZU Życie)

⁷⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 105 tys. zł (PZU Życie)

⁸⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 100 tys. zł (PZU Życie)

⁹⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 200 tys. zł (PZU Życie)

¹⁰⁾ w tym wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji 168 tys. zł (PZU Życie)

Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez PZU oraz podmioty zależne PZU	1 stycznia - 31 grudnia 2016	1 stycznia - 31 grudnia 2015
Zarząd, z czego:	1 057	1 224
Michał Krupiński	79	-
Rodger Hodgkiss	36	-
Andrzej Jaworski	77	-
Tomasz Kulik	76	-
Maciej Rapkiewicz	101	-
Paweł Surówka	54	-
Beata Kozłowska-Chyła	105	-
Robert Pietryszyn	51	-
Sebastian Klimek	66	-
Przemysław Dąbrowski	92	191
Dariusz Krzewina	126	209
Tomasz Tarkowski	48	178
Rafał Grodzicki	51	129
Andrzej Klesyk	56	298
Witold Jaworski	39	40
Ryszard Trepczyński	-	179
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	605	600
Aleksandra Agatowska	97	-
Tomasz Karusewicz	51	-
Bartłomiej Litwińczuk	51	-
Sławomir Niemierka	171	176
Roman Pałac	93	-
Tobiasz Bury	60	213
Przemysław Henschke	82	167
Rafał Grodzicki	-	44
Rada Nadzorcza, z czego:	-	11
Zbigniew Ćwiąkalski	-	10
Jakub Karnowski	-	1

Wynagrodzenia Członków Zarządu PZU, Dyrektorów Grupy PZU i Członków Rady Nadzorczej PZU wypłacone, należne lub potencjalnie należne	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
a) Zaliczane w koszty	23 070	19 827
b) Wynikające z programów motywacyjnych lub premiovych opartych na kapitale emitenta	-	-

32.2 Transakcje z podmiotami zależnymi

Transakcje z podmiotami zależnymi	1 stycznia – 31 grudnia 2016	1 stycznia – 31 grudnia 2015
1. Składka przypisana brutto z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji czynnej, w tym:	664 606	276 107
- od Link 4	432 352	160 686
- od TUW PZUW	110 466	47 197
- od PrJSC IC PZU Ukraine	77 896	44 080
- od Lietuvos Draudimas AB	17 430	16 571
- od Alior Banku	14 659	1 708
- od AAS Balta	9 648	9 004
- od UAB DK PZU Lietuva	-	(4 963)
2. Przychody z tytułu dywidend, w tym:	844 151	1 704 309
- od PZU Życie	825 000	1 690 174
- od TFI PZU	18 671	9 227
- od PZU AM	-	3 806
- od PZU CO	-	1 102
3. Pozostałe przychody, w tym:	29 830	36 004
- z tytułu zwrotu części opłaty za zarządzanie aktywami finansowymi od TFI PZU	16 708	13 884
- z tytułu czynszów z budynków wynajętych spółkom z Grupy PZU	2 656	2 978
- z tytułu różnic kursowych od pożyczek udzielonych podmiotom w Grupie PZU	2 332	2 353
- z refakturowania kosztów od spółek podporządkowanych	2 028	4 384
- nieodpłatne otrzymanie akcji od PZU Pomoc	-	6 604
4. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto, w tym:	151 249	6 769
- dla Link4	98 226	158
- dla PZU Pomoc SA	21 737	1 877
- dla PrJSC IC PZU Ukraine	17 184	1 389
- dla AAS Balta	13 297	3 327
- dla UAB DK PZU Lietuva	-	4
5. Pozostałe koszty, w tym:	345 589	118 225
- różnice kursowe od pożyczki od PZU Finance AB	137 832	9 683
- prowizje reasekuracyjne dla Link4	70 088	11 004
- koszty odsetek od pożyczki od PZU Finance AB	62 866	39 151
- usługi informatyczne świadczone przez PZU CO	35 023	31 112
- prowizje reasekuracyjne dla PrJSC IC PZU Ukraine	8 589	5 289
- wynajem pomieszczeń od Ogródowa Inwestycje	5 268	5 590
- usługi masowych wydruków świadczone przez PZU CO	5 182	4 108
- udziały w zyskach dla PrJSC IC PZU Ukraine	4 418	3 163
- prowizje reasekuracyjne dla TUW PZUW	3 071	-

Transakcje z podmiotami zależnymi	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
1. Należności, w tym:	140 734	41 998
- należność z tytułu podatku CIT - Podatkowa Grupa Kapitałowa	63 436	29 560
- należności z tytułu reasekuracji czynnej - składki od TUW PZUW	62 458	-
- pozostałe należności od Link 4	9 335	7 009
- należności z tytułu składki ubezpieczeniowej od Alior Bank	2 797	1 723
- należności z tytułu reasekuracji czynnej - składki od PZU Ukraine	40	2 450
2. Zobowiązania, w tym:	3 779 339	3 660 858
- zobowiązanie z tytułu pożyczki od PZU Finance AB (publ)	3 764 982	3 611 636
- pozostałe zobowiązania ubezpieczeniowe wobec Alior Bank	2 652	-
- zobowiązanie z tytułu podatku CIT - Podatkowa Grupa Kapitałowa	2 634	42 115
- zobowiązania z tytułu reasekuracji czynnej - wobec TUW PZUW	2 569	-
- zobowiązania z tytułu reasekuracji czynnej - wobec PZU Ukraine	206	1 276
3. Należności warunkowe (pozabilansowe) z tytułu weksli od PZU Pomoc	12 517	12 944
4. Zobowiązanie warunkowe (pozabilansowe) z tytułu udzielonej gwarancji od Alior Bank	2 043	-
5. Zobowiązanie warunkowe (pozabilansowe) z tytułu nieudzielonej pożyczki dla PZU Zdrowie	-	70 000

32.2.1. Pożyczki od PZU Życie

7 sierpnia 2013 roku pomiędzy PZU i PZU Życie podpisano umowę ramową w zakresie zawierania transakcji dotyczących pożyczek pieniężnych. Pożyczki pieniężne będą udzielane w polskich złotych, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 12 miesięcy. Wartość pożyczek udzielonych przez każdą ze stron nie może przekroczyć 1 mld złotych. Pożyczki udzielone prezentowane są w pozycji „Lokaty w jednostkach podporządkowanych” aktywów, a pożyczki otrzymane - w pozycji „Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek” pasywów.

W roku 2016 roku PZU Życie udzielił pożyczek w łącznej kwocie 1 350 000 tys. zł, a w 2015 roku 1 300 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wszystkie pożyczki zostały spłacone.

32.2.2. Pożyczki dla podmiotów podporządkowanych

Pożyczki dla jednostek podporządkowanych zostały opisane w punkcie 2.4.3

32.3 Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi

W 2016 ani w 2015 roku PZU nie posiadał podmiotów stowarzyszonych.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU SA:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Michał Krupiński	Prezes Zarządu PZU	(podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU	(podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU	(podpis)
Andrzej Jaworski	Członek Zarządu PZU	(podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU	(podpis)

Osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości	(podpis)

Główny Aktuariusz PZU

Paweł Chadysz	Dyrektor ds. Ryzyka Ubezpieczeniowego	(podpis)

Warszawa, 14 marca 2017 roku.